

Møtebok: Høgskulestyret (20.04.2017)

Høgskulestyret

Dato: 20.04.2017

Sted: UND140

HVL Campus Stord,
Klingenbergvegen 4
Rommetveit
Stord

Saksliste

Vedtakssaker

<u>26/17 Innkalling og saksliste til styremøte 05/2017</u>	3
<u>27/17 Økonomisk status og analyse for HVL</u>	5
<u>28/17 Opptakssrammer for studieåret 2017-2018 for studier ved nærregion Bergen</u>	23
<u>29/17 Godkjenning av Master in Maritime Operations</u>	41
<u>30/17 Internrevisjon HiB 2016, personvern og informasjonssikkerhet</u>	99
<u>31/17 Mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved HVL</u>	115
<u>32/17 Better Player AS - kjøp av aksjar</u>	121
33/17 Tilsetting i stillingar som prorektor ved HVL for perioden 2017 - 2021 (uoffl..jf. offl §.25.1). . . Ettersendes	

Orienteringssaker

<u>4/17 Arealutvikling i HVL - Kort perspektiv</u>	129
<u>5/17 Orienteringar til styremøte 05/17</u>	155

Arkivsak-dok. 17/00097-24 Arkivkode. 011
Saksbehandler Linda Marie Hvaal McGuffie

Saksgang Møtedato
Høgskulestyret 20.04.2017

026/17 INNKALLING OG SAKSLISTE TIL STYREMØTE 05/2017

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner forslag til innkalling og saksliste.

Vi syner til vedteken møteplan for styret ved Høgskulen på Vestlandet, og kallar med dette inn til styremøte.

Styremøtet finn stad torsdag **20. april**, og er lagt frå **10.00 til 15.00**.

Styremøtet finn stad på rom **UND140** på **HVL Campus Stord**, Klingenbergevegen 4, Rommetveit, Stord.

Dersom du ikkje har høve til å møte ber vi om at du gjev melding til styresekretariatet v/ Linda McGuffie på telefon 55 58 75 39 eller e-post lmhm@hvl.no.

Med helsing

Arvid Hallén
styreleiar

Berit Rokne
rektor

Saksliste til styremøte 05/2017

Vedtakssaker	
026/17	Godkjenning av innkalling og saksliste til styremøte 05/2017
027/17	Økonomisk status og analyse for HVL
028/17	Opptakssrammer for studieåret 2017-2018 for studier ved nærregion Bergen
029/17	Godkjenning av Master in Maritime Operations
030/17	Orientering om gjennomført internrevisjon av personvern og informasjonssikkerhet v/HiB, Høst 2016
031/17	Mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved HVL
032/17	Better Player AS - kjøp av aksjar
033/17	Tilsetting i stillingar som prorektor ved HVL for perioden 2017 - 2021 (u. off. jf. offl. §25.1)
Orienteringssaker	
O-04/17	Arealutvikling i HVL - Kort perspektiv
O-05/17	Orienteringar til styremøte 05/17
Eventuelt	
	Eventuelt

Arkivsak-dok. 17/03512-3
Saksbehandler Kirsten Bakken

Arkivkode.

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato

027/17 ØKONOMISK STATUS OG ANALYSE FOR HVL

Forslag til vedtak/innstilling:

Nærregionane disponerer sine avsetningar og verksemdskapital i høve til tidlegare styrevedtak og dei føringane som låg i økonomimodellane til dei tre tidlegare høgskulane. Ny samla vurdering vil bli gjort i samband med avlegging av rekneskap for 2017.

Saka blir elles tatt til orientering.

Vedlegg:

Notat – økonomisk analyse

Bakgrunn

I sak 20/17 var rekneskapen for dei tre gamle institusjonane lagt fram til godkjenning for styret. I denne saka var det samla rekneskapsdata for dei to siste åra for dei tre gamle institusjonane. I styremøtet vart det informert om at det på neste styremøtet ville bli lagt fram ei økonomisk analyse med fokus på HVL sitt handlingsrom.

I vedlagte notat er det trekt fram sentrale områder for å vise samla for dei tre gamle institusjonane korleis utviklinga har vore dei siste 4 åra, og kva drifts- og økonomistatus ein har ved inngangen til 2017. Enkelte delar av dette er trekt fram i ulike dokument og styresaker, men ikkje samla på denne måten. Dette notatet er skreve for å gi styret eit samla blick på institusjonen og sentrale element i økonomi- og verksemdsstyringa, ikkje for å vera utdjupande på dei ulike områda.

Fleire av problemstillingane vil ein koma attende til med utdjupande analyser av data som grunnlag for arbeidet med strategiplanen og eigne handlingsplanar. Dette gjeld for eksempel rekruttering av tilsette og eksternfinansiert verksemd. I denne saka blir problemstillingane trekt fram i vedlagte notat.

Vidare blir spørsmålet om disponering av verksemdskapital handsama særskilt.

Vurdering knytt til avsetning og verksemdskapital

I notatet er det oversikt over verksemdskapital og avsetningar. I verksemdskapitalen inngår overskot på oppdrag som er utført. I avsetningar inngår tidlegare års KD-tildelingar som ikkje er nytta, i tillegg til enkelte øyremerka tildelingar frå KD og andre.

Samla har HVL pr. 1.1.17 266 mill kr i verksemdskapital (58 mill kr) og avsetningar (208 mill kr).

Når det gjeld avsetjingane på 208 mill kr er 31 kr av desse tildelt konkrete øymerka formål. HiB og HiSF har hatt ein økonomimodell der udisponerte KD-tildelingar har vorte overført til neste års budsjett til fagavdelingar og konkrete prosjekt. HSH har hatt ein økonomimodell der udisponerte KD-tildelingar har blitt stilt til styrets disposisjon, med unntak for enkelte konkrete prosjekt. Rektor vurderer det slik at dette er driftsmidlar som dei enkelte nærregionane og fagavdelingane har planlagt med over lengre tid, og som ein i overgangsåret 2017 ikkje trekker inn no. Det må bli gjort ei ny vurdering i samband med rekneskapsavlegginga for 2017. Avsetjing til utstyr til Kronstad II på 30 mill kr er eksempel på sak som krev realitetsbehandling i styret. Driftsbuffer er pr 1.1.17 ca. 23 mill kr, som blir vurdert som eit nødvendig nivå. Komande styresak om budsjettfordelingsmodell vil innehalde ei avklaring av kva økonomimodell HVL skal ha framover knytt til for eksempel disponering av ubrukte KD-tildelingar.

Når det gjeld verksemdskapitalen er denne på 58 mill kr. Det er konkrete prosjekt knytt mot fagavdelingane på 8 mill kr. Utover dette er det vedtak om avsetjing til universitetsambisjon på 20 mill kr. Det siste er det ikkje knytt konkrete tiltak til, så i realiteten er det 50 mill kr som er styrets økonomiske handlingsrom.

Rektor tilrår at nærregionane disponerer sine avsetjingar og verksemdskapital i høve til tidlegare styrevedtak og dei føringane som låg i økonomimodellane til dei tidlegare høgskulane.

Samandrag

I notatet er det tidsseriar for perioda 2013-16 for Høgskolen i Bergen, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Høgskolen Stord/Haugesund og samla for dei tre institusjonane som er omtala som HVL. Dette viser ein stor aktivitet dei siste 4 åra ved alle dei tre institusjonane. Som følgje av vekst i studiepoengsproduksjonen, nye studieplassar, nye rekrutteringsstillingar har tildelinga frå KD hatt ei realauke på 8,6% i perioda. Driftskostnadene har vokse i perioda, men det er fyrst i 2016 at dei er høgare enn inntektene, med eit negativt driftsresultat på 10,9 mill kr (korrigert for bruk av ekstraordinær utstyrtildeling til Kronstad). Det er opparbeida reservar som dekkjer dette.

Samla syner dette at det framover må vera fokus på å ha ein aktivitet i tråd med inntektsrammene.

Av samla inntekter utgjer eksternfinansierte utdannings- og forskningsprosjekt om lag 10 %, dvs aktivitet som ikkje er finansiert av ordinær bevilgning av KD. Denne aktiviteten har vore nokså stabil i perioda, men ikkje følgd den same veksten som KD-tildelinga. EU-finansieringa er låg. I samanheng med strategi for eksternfinansiering vil det setjast mål for aktiviteten. Dette er eit område som i det nye finansieringssystemet gir ekstra uttelling.

Samla sett brukar HVL ein høgare andel av KD-tildelinga til husleige enn samanliknbare institusjonar. Det er spesielt dyr husleige på Kronstad som dreg dette opp. Investeringar i utstyr og anna infrastruktur (utanom bygg) er samla for HVL

lågare enn verditapet/avskrivingar på eksisterande utstyr. Dette har samanheng med store tilleggsløyvingar til utstyr i nybygg (Bergen og Sogndal) som gir høge avskrivingar.

Studenttallet har vokse med tilsaman 2400 i perioda, og antal tilsette har auka med 237. Om lag 1400 er knytt til KD-finansierte studier, medan om lag 1000 er knytt til etter- og vidareutdanning som har anna finansiering enn KD-tildeling. Det er Nærområde Bergen som står for størstedelen av studentauken med 1900 i perioda (1100/800 mellom KD-finansiering og anna finansiering).

I det nye finansieringssystemet gir kandidattal finansiell uttelling. Frå 2015 til 2016 har kandidattalet for gradsgivande studier gått ned frå 2975 til 2937. Utvikling av studier, rammer for studenttal, produksjon etc. vil bli tatt opp i saker til styret i samband med studieportefølje og planar for fakulteta.

Alderssamansettinga blant dei tilsette i 2016 viser at det av om lag 1500 årsverk er 275 årsverk som er mellom 60 og 69 år, 83 i aldersgruppa 65-69. I eit styringsperspektiv gir dette moglegheiter for omprioritering av ressursar, men det er også utfordringar knytt til rekruttering av rett og høg kompetanse.

Dei siste åra har det vore mykje fokus på effektivisering av organisasjonane i UH-sektoren. Tal fagtilsette pr administrativt tilsett er eit ofte brukt måltal. HVL har fleire fagtilsette pr administrativt tilsett enn gjennomsnittet for høgskular og universiteta.

NOTAT

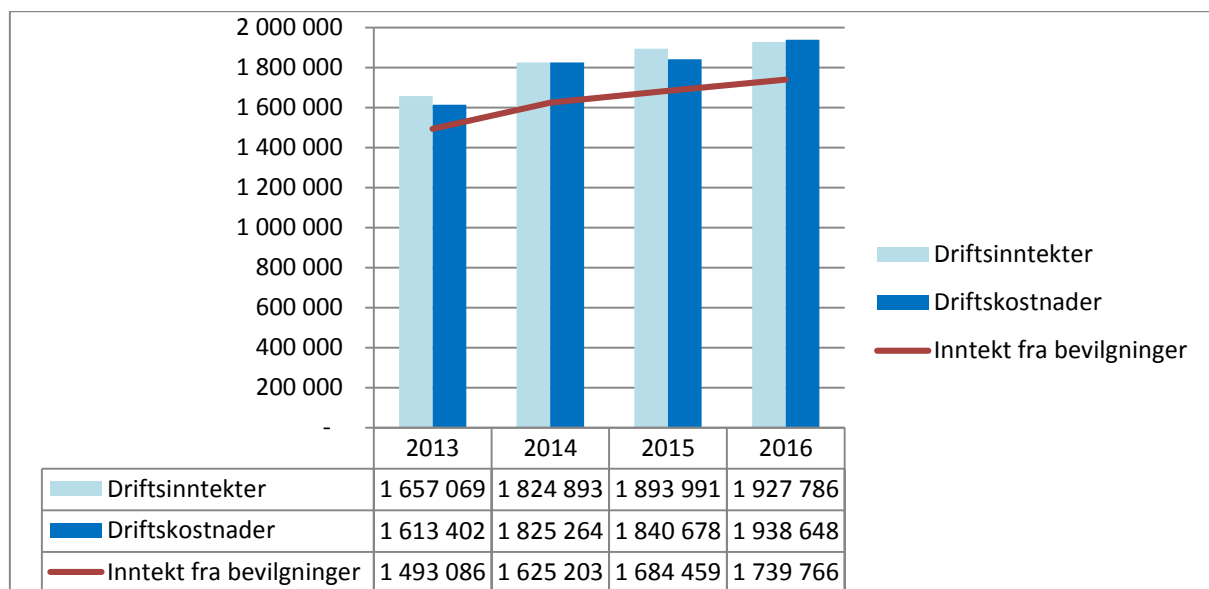
Høgskulen på Vestlandet

- Økonomisk analyse 2013-16 og omtale av element som påverkar det økonomiske handlingsrommet

1 Driftsinntekter og driftskostnader

Perioda 2013-2016 viser ei realauke i **inntekter og kostnader** (figur 1 tek omsyn til pris- og lønnsvekst) på høvesvis 270 mill kr og 326 mill kr i 2016-kroner. Kostnadene har gått frå å vera vel 40 mill kr lågare enn inntektene i 2013 til å vera om lag 11 mill kr høgare enn inntektene i 2016 (øyremerka tildelingar til Kronstad-bygget er tatt ut). Samla høgare kostnader enn inntekter i 2016 er knytt til planlagt disponering av avsetningar og verksemdskapital. Avsetningar omtalar vi seinare i notatet. Dette syner at HVL no i 2016 er om lag i balanse kostnads- og inntektsmessig.

Figur 1: Driftsinntekter og driftskostnader ved HVL 2013-2016 (tal i 1000)

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane og DBH

1) driftsinntekter og driftskostnader er korrigert for Kronstad-bygget, gitt som øyremerka tildelingar

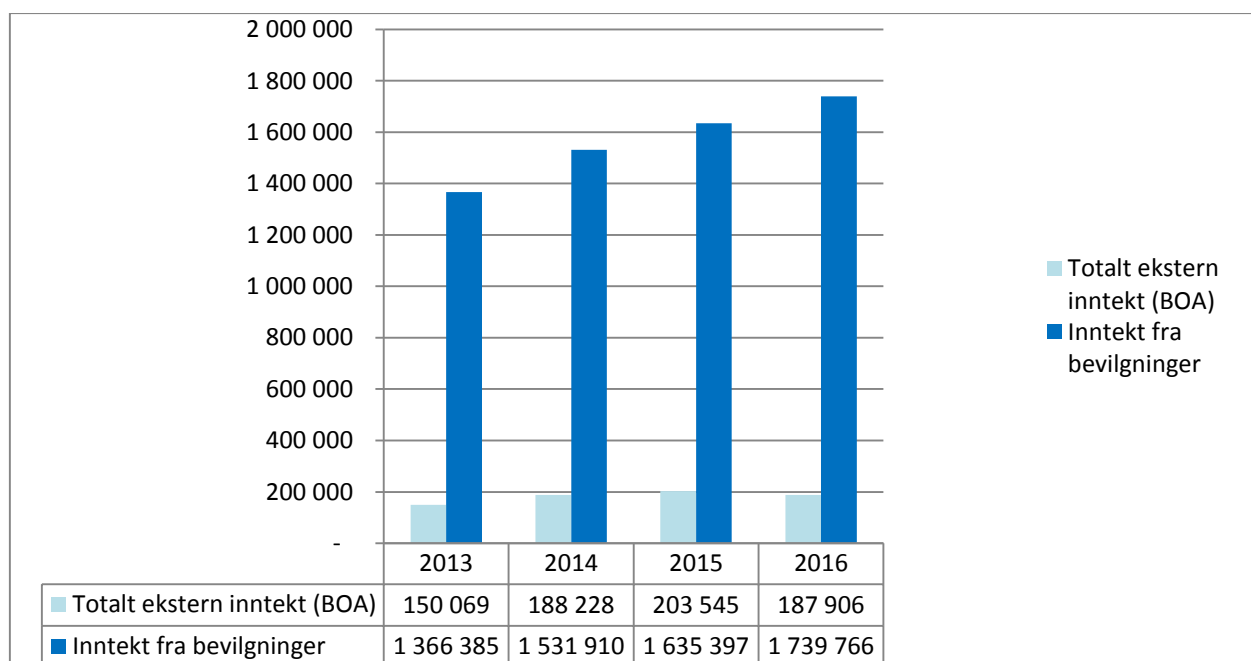
2) driftsinntekter og driftskostnader er korrigert til 2016-kroner

1.1 Omtale av inntekter

1.1.1 Bevilling og eksterne inntekter

Den raude linja i figur 1 markerer nivået på **bevillingar frå KD**. Dette viser at det hovudsakleg er bevillingar får KD som finansierer HVL, og at det også er auka KD-tildelingar som ligg til grunn for veksten. Det er tildelt nye studieplassar til institusjonane som no utgjer HVL, nye stipendiatstillingar, og det har vore auka studiepoengproduksjon. Bevillingane frå KD utgjer for HVL om lag 90% av inntektene.

Figur 2: Utvikling i bevilling frå KD og eksterne inntekter 2013-2016 (nominelle kroner). Tal i 1000

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane og DBH

Som vist i figur 2 har det vore ein reell inntektsvekst i perioden 2013-2016. Figuren over viser at det er bevillinga frå KD som er grunnen til inntektsauka, men dei eksterne inntektene har også kome på eit høgare nivå i kroneverdi. Andre eksterne inntekter frå utdannings, forskings- og utviklingsprosjekt var i 2013 på 150 mill kr til ein topp i 2015, med ca. 210 mill kr. I 2016 er dette redusert til 188 mill kr. Nivået i 2015 er kunstig høgt grunna rekneskapstekniske forklaringar.

Andelen som eksterne inntekter utgjer av totale driftsinntekter har variert noko i perioden.

Tabell 1: Utvikling i andel av driftsinntektene som er eksterntfinansiert 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
HIB	9,5	10,8	10,3	8,9
HiSF	10,4	10,8	11,4	10,9
HSH	10,4	11,6	13,2	11,0
Samla HVL	9,9	10,9	11,1	9,7

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane og DBH

Nedgangen frå 2015 til 2016 med 1,4 %-poeng kan forklarast av rekneskapstekniske tilhøve. Dette forholdstalet varierer noko mellom nærregionane, der HSH har hatt høgaste andel eksternfinansiering. Samla nivå på eksternfinansiering har vore rundt 200 mill kr dei siste tre åra. Ei endring på 1%-andel i 2016 for heile HVL utgjør 19 mill kr. Dette gir ein indikasjon på kva andelane av samla driftsinntekter betyr.

Tabell 2: Samansetninga av eksterne inntekter samla for HVL, og utviklinga i perioden, nominelle kroner. (Tal i 1000)

	2013	2014	2015	2016
Tilskot og overføring frå andre statlege forvaltningsorgan	38 801	43 807	45 039	42 210
NFR	26 189	39 262	47 464	42 337
Tilskot/overføringar fra RFF	2 106	419	1 135	2 773
Gåver	3 898	1 404	4 221	3 234
Tilskot til anna bidragsfinansiert aktivitet	19 930	25 506	26 647	31 796
Tilskot frå EU til undervisning og anna	1 113	460	907	1 490
Oppdragsaktivitet	20 321	30 854	41 127	34 240
Andre eksterne inntekter	63 127	80 646	63 820	51 754
Samla ekstern inntekt HVL	150 069	188 228	203 545	187 906

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane

Tabell 2 viser samasetjinga og utviklinga i eksterne inntekter samla for HVL. I 'Tilskot frå statlege forvaltningsorgan' er for eksempel tilskot til å drive konkrete utdanningar og kompetanseheving. Eit eksempel er staten si satsing på 'Kompetanse for kvalitet' som er kompetanseløftet for lærarar. Her har alle dei tre nærregionane vore sterkt inne. Elles har omfanget på prosjekt med bidrag frå kommunar, private, organisasjonar og liknande auka i perioden frå 20 mill kr til over 30 mill kr i perioden. HiB står for mesteparten av denne auka, saman med HiSF, medan HSH har reduserte bidrag frå andre i perioden.

Oppdragsaktiviteten har variert i perioden ved HiB og høg utteljing i 2014 og 2015 (ca 15 mill kr) skuldast delvis rekneskapsmessige tilhøve. Både HiSF og HSH har i perioden dobla omsetnaden i si oppdragsverksemd til høvesvis 11 og 14 mill kr.

Når det gjeld NFR-tildeling har både Sogn og Fjordane og Stord/Haugesund hatt forholdsmessig god utteljing i høve til storleik. I 2016 er det ein nedgang hjå desse institusjonane, medan Bergen har auka inntekter.

Tabell 2 viser også at HVL er lite inne i EU-finansierte prosjekt med ei inntektsføring i eigne institusjonar på 1,5 mill kr i 2016.

Andre inntekter er i hovudsak studentavgifter knytt til etter- og vidareutdanning og semesteravgift.

Med ny finansieringsmodell der eksterne inntekter får større utteljing enn tidlegare i KD-tildelinga vil eksterne inntekter bli endå viktigare for dei samla inntektene.

1.1.2 Kort om studiepoengproduksjon

Ein sentral del i den resultatbaserte delen av KD-finansieringa er studiepoengproduksjonen. HVL har i perioden 14-16 årleg hatt ein auke i **studiepoengproduksjon** med rundt 200 60-studiepoengseiningar. I snitt har kvar 60-studiepoengseining gitt om lag kr 45 000 i auka inntekt frå KD. Auka produksjon i 2016 påverkar inntekta i 2018 - grunna nytt finansieringssystem er utteljinga for 60-studiepoengseiningar redusert til i snitt om lag kr. 38 000. Dette blir omtala i budsjettsaker for 2018.

Tabell 3: Utvikling i studiepoengproduksjon 2013-2016:

	2013	2014	2015	2016
Total antal 60 studiepoengeiningar	9 949	10 165	10 373	10 561
Endring i 60 studiepoengeiningar frå sist år		216	208	188
HiB		72	178	140
HiSF		27	-22	18
HSH		117	52	30

Kjelde: DBH

Utviklinga i studiepoengproduksjonen dei siste åra varierer noko mellom nærregionane. HiSF har i perioda vore nokså stabil, HSH hadde ein stor auke i 2013-14 og har også hatt auke (men lågare) i 2015 og 2016. HiB har hatt stor auke både i 2015 og 2016.

HVL har i perioda 2013-16 blitt tildelt ca. 1200 nye studieplassar (inkl.opptrapping), og er den vesentlegaste årsaka til veksten i KD- tildelinga. Studenttalet har vokse med tilsaman 2400 i perioda. Om lag 1400 er knytt til KD-finansierte studier, medan om lag 1000 er knytt til etter- og vidareutdanning som har anna finansiering enn KD-tildeling. Det er Nærrområde Bergen som står for størstedelen av studentauken med 1900 i perioda (1100/800 mellom KD-finansiering og anna finansiering).

Kandidatproduksjonen får økonomisk utteljing i det nye finansieringssystemet. I 2015 vart det uteksaminert 2975 gradsgivande kandidatar ved HVL, medan det i 2016 var redusert til 2937.

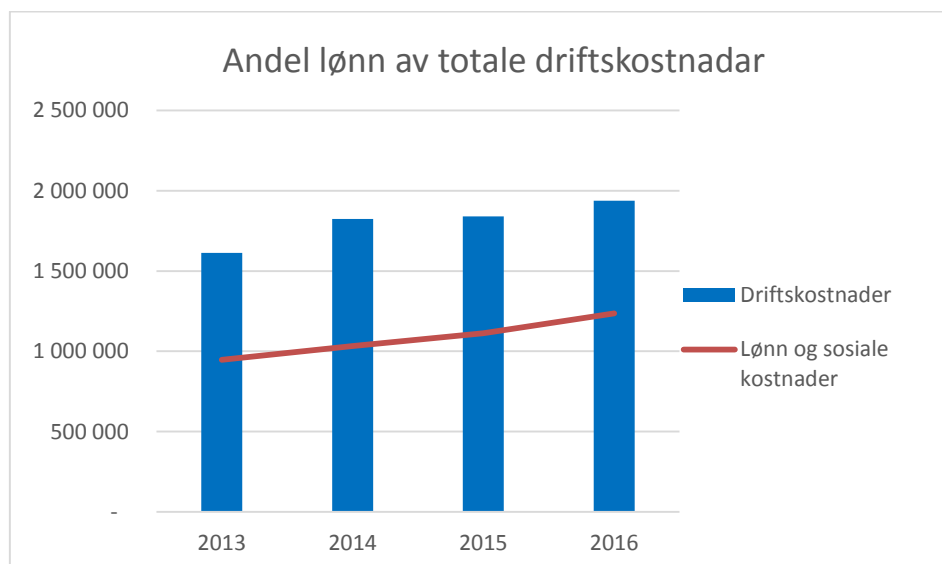
1.2 Omtale av driftskostnader

1.2.1 Lønnskostnader og andre driftskostnader

Dei totale driftskostnadane har auka med 462 mill kr i perioden 2013-16 (nominelt).

Lønnskostnadene i same perioden har auka med 289 mill kr. Dette viser at av auken i driftskostnader i perioden har 63% gått til auka lønnskostnader. Figur 3 (neste side) viser utvikling i samla driftskostnader (nominelt), og raud line viser nivå på lønn og sosiale kostnader:

Figur 3: Andel lønn av totale driftskostnader (tal i 1000)

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane

Tabellen viser ei oversikt over utviklinga i **andel lønn og sosiale kostnader av samla driftskostnader**. Dette er eit forholdstal som ofte blir nytta i offentlig statistikk for sektoren.

Tabell 4: Andel lønn og sosiale kostnader av samla driftskostnader

	2013	2014	2015	2016
HIB	65	58	61	62
HiSF	61	60	62	65
HSH	65	67	67	68
HVL	64	60	62	64

Kjelde: Årsrapport HVL/Nærregionane og DBH

Andel lønn og sosiale kostnader av driftskostnad har hatt store svingingar dei siste fire åra samla for HVL, i 2014 var den nede i 60, medan den i 2016 er på same nivå igjen som i 2013 med 64. Det er situasjonen i Bergen som er hovudårsak til dette med det nye Kronstadbygget, men HiSF har også hatt same utviklinga vesentleg grunna nytt bygg i 2012. Høgskolen i Bergen hadde i 2013 ein andel lønn av totale driftskostnader på om lag 65. Frå og med 2014 auka husleigekostnadene markant som følge av samlokaliseringa i det nye bygget på Kronstad, noko som auka driftskostnadene med om lag 80 mill kr i 2014 og heilårseffekt i 2015 med ytterlegare 20 mill kr. Denne auka i andre driftskostnader førte til at andelen lønnskostnader i høve til driftskostnader sank til 58 % i 2014, utan at lønnskostnadane vart redusert. Samla for heile HVL har lønnskostnadane i andel av totale driftskostnader stege igjen dei siste åra grunna vekst i tal tilsette, utan at ein har hatt tilsvarende auke i andre driftskostnader. Av auken i kostnader frå 2013-2014 vart berre 35% nytta til lønn. Av

auken i kostnader frå 2014-15 vart det nytta 78% til lønn, og frå 2015-2016 er 82% nytta til lønn. Dette viser at det dei siste åra har vore ei ubalanse i disponeringa av auka driftskostnader.

I 2016 har HVL ein andel lønnskostnader/driftskostnader på 64/36. Ser vi på enkelte samanliknbare institusjonar syner det at HVL har ein noko høgare andel driftskostnader enn desse i 2016: HSN, Nord Universitet, UiA og UiS har ein andel lønnskostnader/driftskostnader på 66/34, medan HiOA har ein andel på 69/31.

Knytt til lønnsandelen vil vi under trekke fram to sentrale områder:

- høvet mellom administrative stillingar og faglege stillingar
- alderssamansetjing hjå dei tilsette

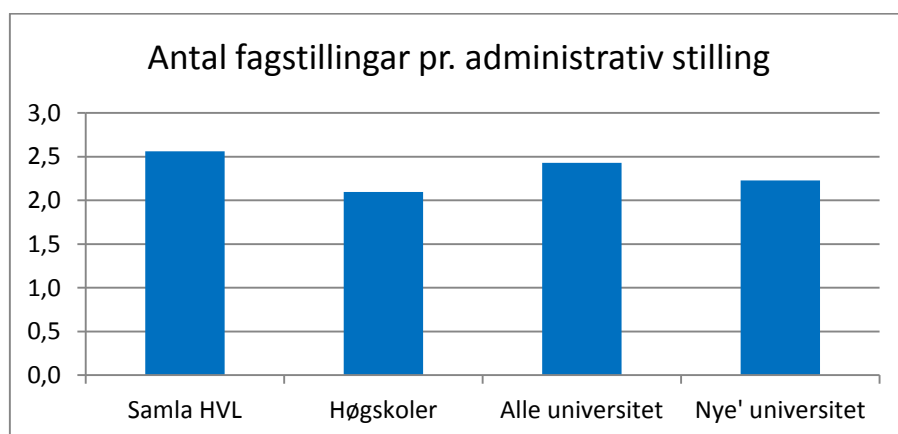
1.2.2 Høve mellom administrative stillingar og faglege stillingar

Vi ser her spesielt på høve mellom faglege og administrative stillingar. Dei siste åra har det vore stort fokus på dette ved fleire UH-institusjonar grunna mål om effektivisering.

I perioden 2013-2016 har tilsette auka med 237.

Figuren under viser antal fagstillingar i høve til antal administrative stillingar. Dette vises for HVL, snitt for alle høgskular, snitt for alle universiteta og trekt ut snitt for dei universiteta som blir omtala som 'nye'. Dei nye universiteta er her Nord Universitet, Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger.

Figur 4: Antal fagstillingar per administrativ stilling

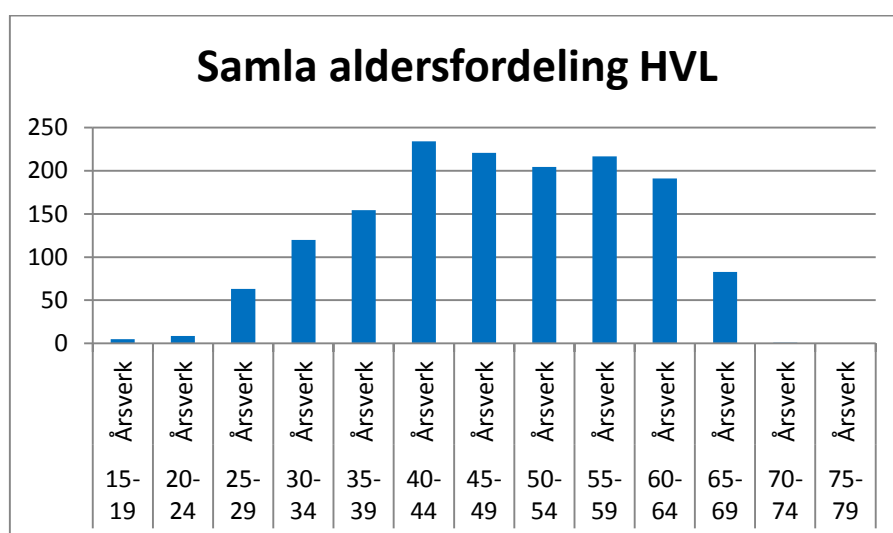
Kjelde: DBH

Dette viser at HVL har 2,6 fagstillingar pr administrativ stilling. Gjennomsnittet for alle høgskolene er på 2,1. Alle universiteta har ein andel på 2,4 , og trekker ein ut dei såkalla 'nye' universiteta har dei eit forholdstal på 2,2. Dette viser korleis HVL ligg i forhold til andre i sektoren i 2016, men det er eit samansett bilete å vurdere ei god samansetjing av ulike stillingar.

1.2.3 Alderssamansetting

Som kunnskapsverksemd og 1500 årsverk er alderssamansetting, og dei utfordringane og moglegheitene dette gir eit viktig element i styringa.

Figur 5: Årsverk HVL fordelt på ulike aldersgrupper

Kjelde: DBH

Figur 5 viser at HVL har 350 årsverk opp til 39 år, 876 årsverk mellom 40 og 59 år og 275 årsverk frå 60 til 69 år. I samanheng med ei analyse av handlingsrom framover er det den siste gruppa det er mest naturleg å ha fokus på. Av dei 275 årsverka er 83 årsverk i aldersgruppa 65-69. Dei næraste åra er det mange av desse som vil gå av med pensjon. Moglegheitene som ligg i dette er omprioritering av ressursar mellom ulike stillingsgrupper, mellom ulike fagområder, mellom geografi og tilpassing av ressursbruk til inntektsrammer. Den store utfordringa vil vera å rekruttere den kompetansen HVL treng for å nå utdannings- forsking- og administrative mål. Utfordringa knytt til rekruttering gjeld heile UH-sektoren. Det er ca. 5700 årsverk i UH-sektoren i aldersgruppa 60-69 år. I vår region kan vi trekke fram at UiB har 536 årsverk i aldersgruppa 60-69 år.

Fordelt på nærregionane er aldersgruppa 60-69 fordelt slik :

Nærregion Bergen	167 årsverk
Nærregion Sogn og Fjordane	66 årsverk
Nærregion Stord/Haugesund	54 årsverk

I overkant av 80 av desse har fyrstekompetanse eller professor-kompetanse. Dette er problemstillingar som ein vil gå djupare inn i å analysere og laga policy på som ein del av strategi- og planprosessar framover.

1.2.4 Areal og husleige

Enkelte av universiteta eig bygga sine sjølv, medan dei fleste verksemdene i UH-sektoren bygger i samarbeid med Statsbygg og leiger lokala, eventuelt at ein leiger i den private marknaden. Viser til eiga sak om bygg og areal til styremøtet 20.4.17.

Høgskulen på Vestlandet har dei siste 4 åra hatt ei samla auke i studenttal på 17 %, med over 2.400 nye studentar. Campus Bergen har hatt ei auke på 26,3 % (1918 studentar), Campus Sogndal har hatt ei auke på 8,8 % (324 studentar) og Campus Stord/Haugesund har hatt ei auke på 5,3% (171 studentar). Tek ein omsyn til heiltids-/deltidsstudent – tilsvarar det ein samla auke på ca 1500 heiltidsstudentar.

Snittet er i dag om lag 15 studentar pr. fagleg tilsett. Tusen nye studentar genererer derfor mellom 60-70 nye fagstillingar og 12-15 administrativt tilsette som treng arbeidsplassar. Legg ein dagens gjennomsnittstall til grunn når det gjeld areal per student og per tilsett, vil 1000 nye studieplasser generere eit arealbehov på 9-10.000 kvadratmeter. (Jfr interimsstyresak 34/16).

I period 2013-16 har tal på tilsette auka med 143 ved HiB, 57 ved HiSF og 37 ved HSH, til saman ei auke på 237 tilsette. Det vil si at stipuleringa over om forholdstal studentar/tilsette stemmer nokså godt med dei faktiske tala.

Det er likevel slik at antal leigde kvadratmeter har gått ned i perioda, jfr. tabell 5. Både HiB og HiSF har i perioda redusert antal leigde kvadratmeter, mens HSH har ei moderat auke. Med høg vekst i både studenttal og tal tilsette i nærregion Bergen har nedgangen i areal frå 2013 vore mogleg grunna at det i 2013 var overkapasitet på areal i samband med flyttinga til Kronstad, og meir effektiv arealbruk.

Husleiga har likevel auka markant i perioda, då særskilt ved Campus Bergen, jfr tabell 6. Det nye bygget på Kronstad var betydeleg dyrare enn dei lokala som vart leigd tidlegare. Om lag 65 % av denne husleigeauka blir dekkja i form av auka bevilling frå KD.

Tabell 5: Økning i antall leide kvadratmeter 2013-2016

	2013	2014*	2015	2016	Vekst i % 2013/2016
HiB	71 381	122 108	65 886	68 309	-4,3 %
HSH	28 741	28 741	28 741	29 800	3,7 %
HiSF	30 280	30 280	30 707	29 476	-2,7 %
HVL	130 402	181 129	125 334	127 585	-2,2 %

Kjelde: DBH

*I 2014 hadde HiB ubrukte lokaler grunna flytting og behov for overlapp i flytteprosessen samt husleigekontraktar som ikkje blei avslutta før ved årsskiftet

Tabell 6: Husleigeauke 2013-2016 (tal i 1000)

	2013	2014	2015	2016	Økning i % 2013/2016
HiB	100 170	182 239	199 773	206 735	106,40 %
HSH	45 276	45 936	47 867	50 349	11,20 %
HiSF	58 649	60 903	60 115	63 660	8,50 %
HVL	204 095	289 078	307 755	320 744	57,20 %

Kjelde: DBH

Tabell 7: Husleige i % av KD-bevilling

	2013	2014	2015	2016
HiB	12,9	20,6	20,8	20,3
HSH	16,3	15,8	15,6	14,9
HiSF	18,6	17,1	16,2	16,6
HVL	14,9	18,9	18,8	18,4

Kjelde: DBH

Ved HVL varierer andel husleige av KD-tildeling mellom nærregionane, jfr. tabell 7. Snittet for HVL er 18,4. Dette utgjør samla 321 mill kr i husleige, jfr. tabell 6. I 2016 hadde HiB ein husleigeandel på 20,3, HSH 14,9 og HiSF 16,6.

I tabell 8 ser ein at til samanlikning brukar både HSN, UiS, HiOA og UiA ein lågare andel av bevillinga til husleige enn HVL samla. Alle desse, unntatt HSN, ligg også betydeleg lågare enn snittet for HVL – og også lågare enn alle nærregionane, jfr. tabell 7.

Tabell 8: Husleige i % av bevilling ved samanliknbare institusjonar

	2016
HSN	17,1 %
UiS	13,5 %
HiOA	13,8 %
UiA	13,4 %

Kjelde: DBH

Tabell 9 viser gjennomsnitts leigepreis pr kvadratmeter. Prisen per kvadratmeter var ved HiB låg før ein overtok bygget på Kronstad. Dagens leigepreis er dubla frå 2013 og er høg samanlikna med dei to andre nærregionane.

Tabell 9: Gjennomsnittlig pris per kvadratmeter 2013-2016

	2013	2014	2015	2016	Vekst i % 2013/2016
HiB	1 403	2 493	3 032	3 026	115,7 %
HSH	1 575	1 598	1 665	1 690	7,3 %
HSF	1 937	1 686	2 237	2 160	11,5 %
HVL	1 639	1 926	2 312	2 292	39,9 %

Kjelde: DBH

Jfr. styresak om areal og bygg i styremøte 20.4.17, så er det behov for ei vurdering av fleire prosjekt.

2 Investeringsnivå

For å ha eit sunt investeringsnivå bør investeringar vera omlag like høge som avskrivningane. Pga at vi ikkje har eigne bygg, så er investeringane i våre rekneskap knytt til tilpassing av lokalar, infrastruktur, utstyr (utdanning, forskning, administrativt) og reinvestering.

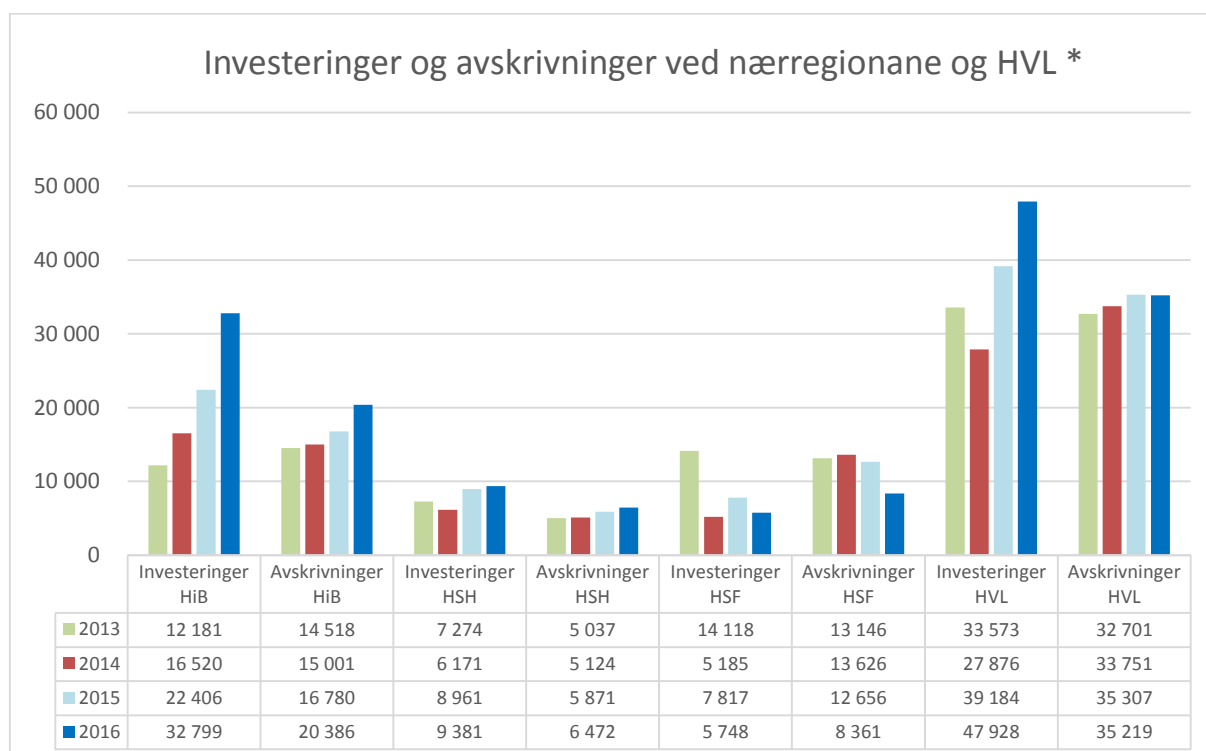
Det er viktig å merke seg at når ein i statleg rekneskapsføring snakkar om avskriving er det kun ein rekneskapsmessig måte å vise nivået på verditapet for utstyret. Det medfører ikkje avsetningar av midlar til framtidig reinvestering/fornyng. Ein må kvart år prioritere midlar av den ordinære økonomiske ramma frå KD.

Slik som nybygg fungerer i sektoren, blir det gitt ekstra løyving til utstyr ved nybygg som kjem inn på statsbudsjettet. Dette er store ekstraordinære løyvingar og som gir eit verditap/avskrivingsnivå som er langt høgare enn det institusjonen normalt greier å prioritere å reinvestere for innanfor ordinær økonomisk ramme. Nytt undervisnings- og forskingsutstyr må også ha service- og vedlikehaldsavtalar som ofte er forholdsvis dyre. Dette betyr auka driftskostnadar grunna nye investeringar.

Høgskolen i Bergen vart i 2011-2013 tildelt til saman 348 mill kr i utstyrsbevilling i samband med høgskulen sitt nybygg på Kronstad. Desse ekstra investeringane fører til at rekneskapstala ukorrigert ikkje blir samanliknbare. Per 31.12.16 hadde høgskulen brukt heile denne bevillinga. HiSF hadde også denne type tildelingar til nytt høgskulebygg i 2012. I tidsserien i figur 6 kjem dette inn også i 2013. Det er korrigerert for dette i HiSF sine tal også når det gjeld investering (ikkje avskriving).

Figur 6 viser investeringar og avskrivingar i perioden 2013-2016 for kvar av institusjonane og samla:

Figur 6: Investeringar og avskrivingar 2013-2016 (tal i 1000)

Kjelde: DBH

*Tala er korrigerert for investeringar knytt til utstyrsbevillinga ved HiB og HiSF

Ein ser at investeringsnivået er høgare enn avskrivningane i perioden ved HiB og HSH, medan det er lågare investeringar enn avskrivningar ved HiSF. Samla for HVL har investeringsnivået dei to siste åra vore på om lag 39 og 47 mill kr, medan avskrivningane er på 35 mill kr.

I tabell 10 vises balanseført verdi på varige driftsmidler. Dette viser kva verdier HVL har, og er totalsummen av utførte investeringar minus dei avskrivningane som er gjort.

Tabell 10: Balanseført verdi varige driftsmidler ved HVL (tal i 1000 kr)

	2013	2014	2015	2016
HiB*	79 167	205 236	215 106	200 695
HSH	20 295	21 342	24 432	27 342
HiSF	40 589	32 148	27 309	24 695
HVL	140 051	258 726	266 847	252 732

Kjelde: DBH

*inkludert kjøp av utstyr til HiB-Kronstad

I tabell 10 ser ein kva betydeleg oppgradering av utstyret som er gjort ved HiB i 2014 som del av Kronstadbygget. Ved HSF er det i perioden 2013-2016 investert mindre enn det som er avskrevet, og balanseført verdi av varige driftsmidler er betydeleg redusert, men nivået var i utgangspunktet forholdsvis høgt grunna investeringar i Høgskulebygget i 2012. Ved HSH har det ikkje vore store byggeprosjekt som har påverka investerings- og avskrivningstala ekstraordinært. Investeringane har vore høgare enn avskrivningane.

3 Økonomiske reserver

Høgskular og universitet har to ulike økonomiske reserver:

- Verksemdkapital
- KD-avsetning

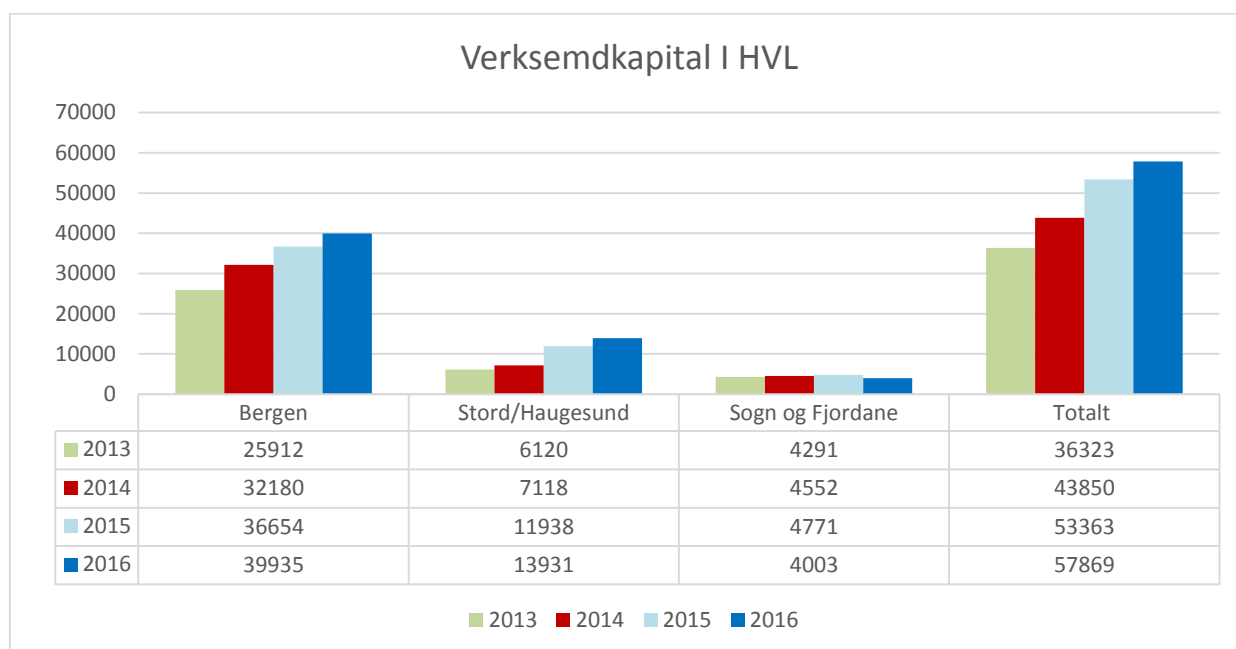
Verksemdskapital er akkumulert overskot på utdannings- og forskingsoppdrag som høgskolene har gjennomført. Dette kan styret nytte til alle tiltak, inkl. f.eks. kjøp av aksjer i selskap av fagleg interesse.

Avsetning er tidlegare års KD-tildelingar som ikkje er nytta fullt ut det året det vart tildelt, og som då er samla som reserve. Dette kan nyttast til tiltak som KD-tildeling kan nyttast til.

3.1 Verksemdskapital

Figur 7 syner verksemdkapitalen ved dei tre nærregionane i perioden 2013-2016, og samla for HVL.

Figur 7: Verksemdkapital ved dei tre nærregionane og samla for HVL (tal i 1000)

Kjelde: Årsrapport HVL og nærregionane og DBH

I 2016 er andelen verksemdskapital av KD-tildeling for HiB 4%, HiSF 1,1 % og HSH 4,3 %.

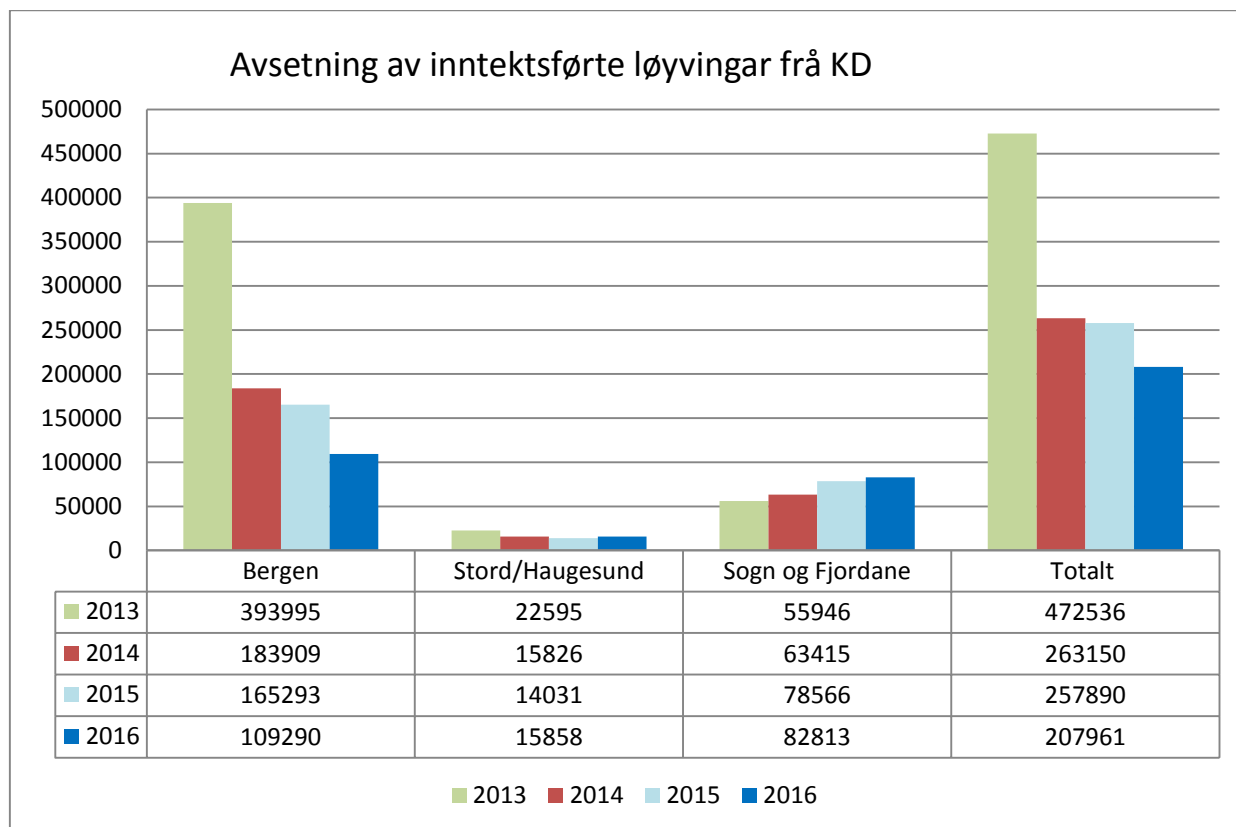
Verksemdskapitalen for HVL samla sett har auka i perioda frå 36 mill kr i 2013 til 58 mill kr i 2016. Ved gjennomgang av verksemdskapitalen for dei 3 tidlegare høgskulane er nokre av midlane knytt til tidlegare styrevedtak. Ved Nærregion Stord/Haugesund er det avsett 4 mill til investering i brannhall (undervisning og forskning) og 3 mill til ein stipendiatstilling. Ved Nærregion Bergen er 20 mill knytt til universitetsambisjonen. Ved Nærregion Sogn og Fjordane er 0,8 mill knytt til fagavdelingane og 3,2 mill kr er udisponert.

Av den totale verksemdskapitalen på 57,9 mill er omlag 30,8 mill kr udisponert. Ca 50 mill kr er udisponert om ein inkluderer universitetsambisjonen, som det endå ikkje er knytt konkrete disponeringar til.

3.2 Avsetning av løyving frå Kunnskapsdepartementet

I figur 8 vises oversikt over avsetning av ubrukte KD-tildelingar ved utgangen av rekneskapsåra 2013-2016.

Figur 8: Avsetning av inntektsførte løyvingar frå KD (tal i 1000)

Tabell 11: Avsetning av inntektsførte løyvingar frå KD i % av total løyving frå KD

	2013	2014	2015	2016
HiB	46, %	21,2 %	17,4 %	10,9 %
HSH	8,2 %	5,5 %	4,6 %	4,8 %
HiSF	17,7 %	18,6 %	21,6 %	21,9 %
Total avsetning i % av løyving frå KD	32,7 %	17,6 %	15,9 %	12,2 %

Kjelde: Årsrapport HVL og nærregionane

Figur 8 viser at avsetningane 2013 var på 473 mill kr, og er redusert til 208 mill kr i 2016. Reduksjon frå 2013 til 2014 skuldast at Høgskolen i Bergen fekk utstyrsloyving til bygget på Kronstad i 2013 og gjennomførte investeringane i 2014 (og delvis 2015-16). Avsetninga i 2016 utgjør om lag 12% av KD-tildelinga. Ei avsetjing på om lag 5% av KD-tildelinga er vurdert å vera eit akseptabelt nivå (jfr. at staten opererer med denne grensa for institusjonar som ikkje automatisk overfører 'overskot').

Dei avsetjingane som dei tre institusjonane har er det imidlertid knytt ulike type og grad av bindingar/føringar til og planlagde disponeringar. Dette kan vera knytt til øyremerka midlar frå KD eller andre offentlege midlar, styrene kan ha fatta vedtak om disponering/avsetjing til strategiske

formål, eller institusjonane har hatt økonomimodellar der fageiningar disponerer mindreforbruk seinare år. Per 2016 er fordelinga av avsetjingane slik:

Tabell 12: avsetning av inntektsførte løyvingar frå KD per 31.12.2016 (tal i 1000)

Avsetning av inntektsførte løyvingar frå Kunnskapsdepartementet pr 31.12.2016	Bergen	Stord/ Haugesund	Sogn og Fjordane	Sum
Planlagde disponeringar til ulike strategiske tiltak/prosjekter (forskning, kompetanseheving, etc) :	45 032	938	37 915	83 885
Studentparlamentet	1 143 ²			1 143
Fagavdelingane	43 889	938	24 748	69 575
Fellesmidlar			13 167	
Planlagde investeringar til framtidige bygg, vedtatt av tidlegare styre :	30 000	200	39 573	69 773
Investeringsmidlar til Kronstad II	30 000			30 000
Gymnasbygget			33 267	33 267
Ombygging Fossbygget			2 014	2 014
Utviding Campus Førde			3 575	3 575
Diverse små investeringar		200	717	917
Øyremarka midlar :	22 060	4 046	5 325	31 431
Midlar til metningsdykkarutdanningsprosjekt	19 248			19 248
Midlar til følgeforskning til ny barnehagelærarutdanning (kap. 281)	2 812			2 812
Maritim kompetanse 2020 (kap 281)		3 446		3 446
Norgesuniversitetet		111		111
UH Nett Vest		489		489
Midlar til etter og vidareutdanning (lærer og AIO)			5 325	5 325
Budsjett- /Driftsbuffer :	12 198 ¹	10 674		22 872
Fellesmidlar	12 198	10 674		22 872
Fagavdelingane				
Total avsetning	109 290	15 858	82 813	207 961

Kjelde: Årsrapport HVL og nærregionane

1 Reelt 7,2 mill kr, les tekst

2 Pga rekneskapsføring for Studentparlamentet

Nærregion Bergen hadde per 31.12.2016 avsett om lag 109,3 mill kr. av tidligare års løyvingar. Av desse er om lag 22 mill kr øyremarka konkrete formål frå KD. 30 mill kr er øyremarka utstyrsinvesteringar i eventuelt nytt bygg, Kronstad II, og om lag 43,9 mill kr er øyremarka avdelingane. Avdelingane sine midlar vil vera midlar dei har inkludert i budsjettet for 2017. Av driftsbufferen pr. 31.12.16 vart 5 mill kr disponert til å saldere budsjettet for 2017. Disponibel reserve no er derfor 7,2 mill kr.

Det økonomiske handlingsrommet er om lag 20 mill kr frå verksemdskapitalen samt 7,2 mill kr frå avsetningane.

Nærregion Stord/Haugesund har ei avsetjing på 15,8 mill kr pr. 31.12.16. Av dette er 4 mill kr øymerka midlar frå KD/andre offentlege. I tillegg er det om lag 1,1 mill kr som er avsett til pågåande prosjekt i 2016-17.

Det økonomiske handlingsrommet er om lag 7 mill kr frå verksemdskapitalen og 10,6 mill kr frå avsetningane.

Nærregion Sogn og Fjordane hadde ved utgangen av 2016 avsett 83 mill kr av tidlegare års KD-løyving. Av dette er planlagde disponeringar 38 mill kr, og er løyving avsett til kompetanseheving, forskning og utvikling. Dette er midlar tildelt enkeltpersonar og forskingsgrupper, men og større avsetningar på fagavdelingane til generell kompetanseheving. I tillegg er det avsetnad til forskarutdanning som er stipendiatløyving utsett i høve til sjukemeldingar/ foreldrepermisjonar og liknande. Planlagde investeringar vedtatt av styre er avsetning planlagt nytta i samband med IKT og utstyrsinvesteringar til Gymnasbygget, foreslått ombygging Fossbygget som ei følgje av omdisponeringar i samband med flytting til Gymnasbygget og foreslått utviding av Campus Førde. I tillegg er det nokre mindre avsetningar til småinvesteringar. Øymerka midlar er løyving motteke til etter- og vidareutdanningar som er planlagde men ikkje gjennomført enno, samt midlar til undervisning som går over fleire år.

Det økonomiske handlingsrommet frå avsetningane er lite då det meste av midlane er planlagt disponert. Frå verksemdskapitalen er 3,2 mill kr frie midlar.

Oppsummert har HVL pr. 1.1.2017 266 mill kr i verksemdskapital og avsetningar. Av dette er 31 mill kr øymerka konkrete formål frå der vi har mottatt inntekter, elles er det ulik grad av planlagde disponeringar knytt til reservane. Verksemdskapitalen har ein reserve på om lag 50 mill kr (inkl.avsetjing til universitetsambisjon som ikkje er disponert). Som del av avsetjingar er det nødvendig å ha ein driftsbuffer. Denne er forholdsvis låg no, omlag 18 mill kr. I tillegg har styrene avsett midlar til bygg som endå ikkje er realitetsbehandla, på tilsaman om lag 35 mill kr.

Eiga vurdering er gjort i styresaka knytt til reserver og disponering i 2017.

Arkivsak-dok. 17/03200-7
Saksbehandler Merete Sviggum

Arkivkode. 410

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato
20.04.2017

028/17 OPPTAKSRAMMER FOR STUDIEÅRET 2017-2018 FOR STUDIER VED NÆRREGION BERGEN

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Styret viser til foreslåtte opptakstill fra dekanene, slutter seg til rektors innstilling og fastsetter opptaksrammer for ulike avdelinger/programmer/studium ved nærregion Bergen for studieåret 2017-18 i samsvar med tabell 1-3, vedlegg 1
2. Dersom høgskolen får basisfinansiering til flere studieplasser, gis rektor fullmakt til å justere opptakstillene i henhold til forslag fra avdelingene, departementets føringer og styrets tidligere prioriteringer
3. Styret vil på et senere tidspunkt få presentert en samlet statusoversikt over HVL sin totale studieportefølje

Vedlegg:

Trykte vedlegg i saken

1. Samlet oversikt – forslag til opptaksrammer for studieåret 2017-18 for studier ved nærregion Bergen
2. Tildeling av studieplasser for nærregion Bergen fra 2009 -2017

Utrykte vedlegg i saken

3. Brev av 02.03.17 til avdelingene ved nærregion Bergen. Invitasjon til å foreslå opptakstill
4. Kunnskapsdepartementets (KD) orientering om statsbudsjettet for 2016 og 2017 (med kandidatmåltall)
5. Tildeling i revidert nasjonalbudsjett 2016, brev fra KD til tidligere HiB datert 26.06.16
6. [Styresak 112/16 Egenfinansierte studier i opptaket 2017-18 \(HiB\)](#)
7. [Styresak 61/16 Nærregion Stord/Haugesund – Budsjett 2017, studieportefølje 2017/2018, fokusområder 2017](#)
8. [Styresak 38/16 Studietilbud om opptakskapasitet 2017-18 \(HiSF\)](#)
9. [Styresak 053/16 Studieportefølje for ny grunnskolelærerutdanning](#)
10. [Styresak 010/17 Fordeling av nye studieplasser](#)

Saksframstilling:

1. Bakgrunn for saken

I sak 112/16 Egenfinansierte studier i opptaket 2017-2018 fattet styret ved tidligere Høgskolen i Bergen vedtak om hvilke egenfinansierte studium det skal tas skal opp til i studieåret 2016 – 2017 ved nærregion Bergen. Styret skal nå vedta opptaksrammer for disse studiene.

Tilsvarende vedtak ble fattet for nærregionene Stord/Haugesund og Sogndal/Førde i henholdsvis styresak 61/16 Nærregion Stord/Haugesund - Budsjett 2017, studieportefølje 2017/2018, fokusområder 2017 ved tidligere Høgskolens Stord/Haugesund og styresak 38/16 Studietilbud og opptakskapasitet 2017-18 ved tidligere Høgskolen i Sogn og Fjordane.

I styresak 053/16 Studieportefølje for ny grunnskolelærerutdanning ble antall studieplasser for de nye grunnskolelærerutdanningene vedtatt.

I sak 10/17 fordelte høgskolestyret 40 nye studieplasser som ble tildelt fra KD i statsbudsjettet for 2017.

2. Behov for adgangsregulering

Søkningen til de aller fleste studiene ved nærregion Bergen har over lang tid vært svært god, og det er behov å regulere adgangen, både ut fra hensyn til kapasitet og ressurser, jf. Lov om universiteter og § 3-7, Studentopptaket punkt 5:

«Når kapasitetshensyn eller ressurshensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det, innenfor de rammer og mål som gis av departementet».

Adgangsregulering må vurderes og fastsettes blant annet i lys av følgende forhold:

- ***Rammer for studenttallet gjennom budsjettproposisjonen og i Revidert nasjonalbudsjett (RNB)***

De siste årene har nærregion Bergen fått tildelt nye studieplasser i flere omganger, både i ordinær tildeling og i revidert nasjonalbudsjett. Det vises til vedlegg 2 Tildeling av studieplasser for nærregion Bergen fra 2009 -2017. Styrets fordeling av nye studieplasser i 2016 og 2017 framkommer på side 3 og 4 i vedlegget.

- ***Kandidatmåltall for visse studier***

Kunnskapsdepartementet styrer dimensjoneringen for enkelte utdanninger ved å gi kandidatmåltall (jf. Orientering om statsbudsjett 2017 for universiteter og høyskoler, s. 12-13).

Kandidatmåltallene angir et minstekrav for antall uteksaminerte kandidater institusjonene skal ha. For utdanninger med kandidatmåltall, må høgskolens opptaksrammer derfor ta høyde for at noen studenter velger å avbryte studiene.

Høgskolen på Vestlandet (HVL) har fått følgende kandidatmåltall for 2017:

	Utdanninger	HiB 2016	HiSF 2016	HSB 2016	HVL 2017
Helsefagutd.	ABIOK	41	11	8	60
	Bioingeniør	23			23
	Døvetolkutd.	20			20
	Ergoterapiutd	30			30
	Fysioterapiutd.	60			60
	Jordmorutd.	35			35
	Radiografiutd.	25			25
	Sjukepleierutd.	180	110	145	435
	Vernepleierutd.	65	21		86
Lærerutd.	Barnehagelærerutd.	168	35	46	248
	GLU 1-7	136	30	20	186
	GLU 5-10	91	26	20	137
	PPU og PPU-Y	64	48	80	192
	Faglærerutd.	28		20	48

Tabell 1 Kandidatmåltall gitt i 2016 og 2017. Kilde: Orientering av statsbudsjettet 2016 og 2017

Vi ser at kandidatmåltallene gitt til HVL for 2017 tilsvarer summen av kandidatmåltallene som i 2016 ble gitt til tre tidligere høyskolene. Avdelingene ved nærregion har tatt utgangspunkt i føringene om kandidatmåltall gitt i 2016 i vurderingen av opptaksrammer for kommende studieår.

- **Opptak, overbooking og frafallsproblematikk. Disponible undervisningslokaler**

I opptaket er det normalt og nødvendig at høyskolen overbooker tilbudene noe. Dette henger blant annet sammen med organiseringen av opptaket gjennom Samordna opptak, der hver søker bare får tilbud om studieplass ved ett studium med tilbud om å stå på venteliste til høyere prioriteringer. For å sikre best mulig inntakskvalitet overbooker høyskolen for å slippe å måtte gå langt ned på ventelistene for å fylle opp studiet. En slik praksis øker sjansene for at vi får de best kvalifiserte og motiverte studentene, men risikoen er at høyskolen kan få flere studenter enn de rammene styret har satt. Lang praksis med vurdering av opptakstall, frammøte til studiestart og frafall i løpet av semesteret sikrer høyskolen en god balanse mellom opptakstall og studenttall i løpet av studieåret i forhold til antall studieplasser. Det er likevel viktig å merke seg at overbooking i enkelte tilfeller vil gi overfylte undervisningslokaler og redusert utdanningskvalitet ved studiestart. En utilsiktet konsekvens av dette kan være at overbookingen i seg selv kan resultere i frafall.

3. Tilbakemeldinger fra avdelingene

Avdelingene er i brev datert 02.03.17 blitt invitert til å foreslå opptaksrammer for neste studieår. I all hovedsak foreslås det å videreføre opptaksrammene gitt for inneværende studieår (vedlegg 1).

Avdeling for helse- og sosialfag (AHS)

Når det gjelder fordeling av studieplasser har avdelingen følgende kommentarer:

Studieplasser til ABIO (master i klinisk sykepleie med spesialitet Anestesi-, Barnesykepleie-, Intensiv og Operasjonssykepleie) fordeles slik, etter avtale med Helse Bergen:

- Operasjon 22 studieplasser
- Intensiv 40 studieplasser
- Barn 12 studieplasser

Studiet Basic Body Awareness Methodology utvikles høsten 2017. Fagmiljøet jobber med å videreutvikle studiet slik at det kan inngå som en ny spesialitet innen master i klinisk fysioterapi med oppstart høsten 2018.

Radiografutdanningen jobber med å samle de tre videreutdanningene Pediatrisk radiografi, Mammografi og Medisinsk digital bildebehandling til en videreutdanning med tre spesialiseringer.

Avdeling for ingeniør og økonomifag (AIØ)

AIØ har fått tildelt 20 nye strategiske, studieplasser innen IKT-studier i tråd med vedtak i styresak 010/17 og disse studieplassene er fordelt slik på 3 studieprogram:

Data, ingeniør: 8 studieplasser.

Informasjonsteknologi: 6 studieplasser.

Automatisering, ingeniør: 6 studieplasser.

Omrokkeringer av studieplasser:

1. Avdelingen gjorde i juni 2016 en omrokkering av 24 studieplasser, da det ble avklart at det ikke var grunnlag for opptak til *undervannsteknologi, drift og vedlikehold – Florø*. Disse studieplassene er nå flyttet tilbake til undervannsteknologi i Florø, i håp om at det er grunnlag for opptak høsten 2017.
2. 20 studieplasser flyttes til *allmenn maskinteknikk – Florø*, som er et nytt studium fra og med høsten 2017. Plasser er hentet fra Undervannsteknologi, Bygg og Marin.
3. Studieplasser flyttes fra Undervannsteknologi til Produksjon

Dersom det ikke blir grunnlag for opptak på de 2 studieprogrammene i Florø, ønsker avdelingen å omdisponere studieplassene til andre ingeniør/teknologistudier med god søkning.

Utlysningen av studiet «Undervannsteknologi – drift og vedlikehold, Kristiansund» ble utlyst under forutsetning om tilstrekkelig ekstern finansiering, jf. styresak 112/16:

«[Høgskuledirektøren] vil understreke ein føresetnad for å tilby desentraliserte utdanningar i ingeniørfag, undervannsteknologi og maskin, er at søkjargrunnlaget er økonomisk berekraftig ved begge studiestadane... I tillegg føreset direktøren at studiet i undervannsteknologi ved studiestad Kristiansund vert dekkja av ekstern finansiering.»

Det er avklart at finansieringen ikke kommer på plass og det er dermed ikke grunnlag for å tilby et opptak i Kristiansund høsten 2017.

Avdeling for lærerutdanning (AL)

Avdelingen melder tilbake omrokninger av opptakstall ved de ulike retningene innen barnehagelærerutdanning. Studiet Pedagogikk 2 for tospråklige lærere (30 studiepoeng) utgår. Opptaksrammer til ny lærerutdanning er allerede vedtatt i styresak 053/16.

4. Rektors vurdering

Rektor støtter de mottatte forslag fra avdelingene til opptaksrammer for studieåret 2017/2018 for studier ved nærregion Bergen. Rammer som er foreslått er vurdert ut fra KD sine kandidatmåltall, gjennomstrømning ved de ulike utdanningene og disponible undervisningslokaler.

Rektor ser imidlertid også viktigheten av å få på plass en samlet statusoversikt for HVL sin samlede studieportefølje. Studieportefølje defineres her som studier som tilbys over tid. Videre må det utformes en strategi for studieporteføljestyling. Med dette menes strategier, retningslinjer og kriterier som legges til grunn for utvikling, videreføring og eventuell utfasing og nedlegging av studier. På bakgrunn av en slik strategi må det utarbeides en samlet plan for utvikling av høgskolens studieportefølje. Rektor legger her til grunn at høgskolen samlet har et visst handlingsrom med hensyn til å omdisponere studieplasser innen egen ramme, der dette ikke begrenses av fastsatte kandidatmåltall. Styret vil få presentert en slik samlet oversikt på et senere tidspunkt.

Vedlegg 1

Forslag fra avdelingene - opptakssrammer for studieåret 2017/2018 for studier ved nærregion Bergen

Avdeling for helse- og sosialfag	Antall studieplasser 2015	Antall studieplasser 2016	Nye studieplasser NB 2016, RNB 2016 og NB 2017	Forslag til antall studieplasser 2017/18
<i>Bachelorgradsstudier 180 sp (SO-opptak)</i>				
Sykepleie (heltid)	170	175	5	180
Sykepleie (deltid over 4 år, desentralisert (2. hvert år)	70	0		70
Radiografi	40	40		40
Ergoterapi	40	40		40
Fysioterapi	75	85	10	85
Vernepleie*	65	85	15* +5**	70
Sosialt arbeid	50	55	5	60
Vernepleie, deltid ¹ (se styresak 37/16)		Ikke opptak*		
<i>Videreutdanninger (lokalopptak)</i>				
Jordmor (120 sp)	40	40		Se master
Psykisk helsearbeid (60 sp)	40	40		Se master
Rusproblematikk og psykisk helse (60 sp)	20	20		Se master
Veiledningspedagogikk (30 sp deltid)	30	30		30
Pediatrisk radiografi (15 sp deltid)	0	20		Ikke opptak
Mammografi (15 sp deltid)	0	20		Ikke opptak
Medisinsk digital billedbehandling (30 sp deltid)	20	0		20
Basic Body Awareness Methodology (60 sp deltid)	20	0		Avsluttes
Helsefremmende og rehabiliterende arbeid med eldre (60sp deltid)	40	0		40
Omsorgsteknologi 15 sp	20	20		Se studieplasser Teknologi i helse og omsorg
Teknologi i helse og omsorg (30sp deltid) (erstatter omsorgsteknologi fra 2017/18)			5***	20

* Ikke lenger opptak Bachelor i vernepleie (fra studieåret 2016/17). 15 studieplasser i kategori D overføres til Bachelor i vernepleie, heltid for opptaket 2016/17. Tildeles kun for ett kull. Omfordeles til masterutdanning fra 2017/18, jf. styresak 37/2016.

**Tildeling av 5 studieplasser i RNB. I studieåret 2017/18 vil en totalt ha 70 studieplasser for bachelor i vernepleie, jf vedtak på fullmakt 27.06.17

*** 5 strategiske studieplasser tildelt av styret sak 010/17. Studiet er utvidet med 15 studiepoeng og 5 studieplasser finansierer 15 studieplasser på deltid.

Masterstudier				
Klinisk fysioterapi	0	20		
Klinisk sykepleie:				
Spesialitet diabetessykepleie, deltid	0	22(15)		
Spesialitet kardiologisk sykepleie, deltid	0	22 (15)		
Spesialitet helsesøster, heltid (videreutdanningsplasser i kategori E)	30	30		30
Spesialitet intensiv- og operasjonssykepleie, heltid og barnesykepleie, deltid, 90 stp (videreutdanningsplasser i kategori D) + deltid 30 stp	70	70		74
Kunnskapsbasert praksis i helsefag 120 sp (deltid over 4 år)	40	0		40
Samfunnsarbeid 120 sp (heltid)	20	0		20
Jordmorfag				40
Master i psykisk helse- og rusarbeid *Omfordelt 15 studieplasser fra vernepleie til masterutdanning fra 2017/18, jf. styresak 37/2016.			15*	60

Tabell 1 Forslag til opptaksrammer for studieåret 2017-2018, Avdeling for helse og sosialfag, nærregion Bergen

Avdeling for Ingeniørutdanning	Studieplasser 2016/17	Nye studieplasser NB 2016, RNB 2016 og NB 2017	Forslag 2017/2018
<i>Bachelorgradsstudier 180 sp (SO-opptak)</i>			
Ing. Automatiseringsteknikk	37	6	43
Ing. Bygg	98		92
Ing. Data	48	8	56
Ing. Elektronikk	34		34
Ing. Elkraftteknikk	38		38
Ing. Energiteknologi	37		37
Ing. Kjemi	29		29
Ing. Kommunikasjonssystemer	25		25
Ing. Allmenn maskinteknikk	42		45
Ing. Produksjonsteknikk	27		33
Ing. Marinteknikk	42		38
Ing. Undervannsteknologi	49		36
Ing. Undervannsteknologi – desentralisert (Florø)	24		24
Ing. Allmenn maskinteknikk– desentralisert (Florø), nytt høst 2017			20
Ing. Undervannsteknologi – desentralisert (Kristiansund) ²			Avlyst
Bioingeniørfag	52		52
Informasjonsteknologi	28	6	34
Landmåling og eiendomsdesign	30		30
Økonomiske og administrative fag	90		90
<i>Videreutdanning lokalopptak)</i>			
Logistikk (60 sp)	5		5
Medisinsk laboratorieteknikk			4
<i>Mastergradsstudier 120 sp (lokalopptak)</i>			
Programutvikling (fellesgrad med UiB)	20	5	25
Innovation and Entrepreneurship (fellesgrad med UiO)	15		15
Undervannsteknologi (samarbeid med NTNU 2. studieår)	8		8
Kommunikasjonssystemer (samarbeid med UiO)	5		5
Energiteknologi (samarbeid med UiB)	6		6

² Eksternt finansiert prosjekt. Tildelte studieplasser fra KD skal ikke benyttes.

Areal og eiendom	20	5	25
Master i innovasjon og ledelse, samfunnsvitenskapelig retning	20	5	25
<i>Andre studier</i> (lokalopptak)			
Forkurs for ingeniører (heltid, ett år)	75		75
Realfagkurs (heltid, våren 2013)	110		110
Yrkesdykkerutdanning (heltid, ettår)	22		22

Tabell 2 Forslag til opptakssrammer for studieåret 2017-2018, Avdeling for ingeniør- og økonomifag, nærregion Bergen

Avdeling for lærerutdanning	Antall studieplasser 2016-2017	Nye studieplasser NB 2016, RNB 2016, NB 2017	Forslag til studieplasser 2017-2018
Barnehagelærer med vekt på barns utvikling, lek og læring	95		70
Barnehagelærer med vekt på kunst, kultur og kreativitet	65		60
Barnehagelærer med vekt på natur, helse og bevegelse	65		70
Barnehagelærer med vekt på språk, tekst og matematikk	35		60
Barnehagelærer deltid	35		35
Grunnskolelærer 1.–7.	215		Se styresak 053/16
Grunnskolelærer 5.–10.	150		Se styresak 053/16
Småbarnspedagogikk 30 sp	30		30
Pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen - Forebyggende og tidlig innsats. 30 sp	30		30
Bachelor i drama og anvendt teater (opptak annethvert år)	24		Ikke opptak 17/18
Bachelorstudium i tegnspråk og tolking	24		24
Bachelorstudium i tegnspråk og tolking, suppleringsopptak andre år	5		5
Bachelor i folkehelsearbeid med vekt på kosthold, fysisk aktivitet og helse	24		24
Faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag	32		32
Faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag, suppleringsopptak andre år	8		0
Bachelor for tospråklige (pedagogikk 2 for tospråklige lærere, 30 stp)	32		Utgått
Praktisk pedagogisk utdanning, deltid	90	30+20	95*
Mastergrad i undervisningsvitenskap med fordypning i norsk fagdidaktikk	50		50
Mastergrad i undervisningsvitenskap med fordypning i engelsk fagdidaktikk			
Mastergrad i undervisningsvitenskap med fordypning i matematikk fagdidaktikk			
Mastergrad i undervisningsvitenskap med fordypning i pedagogikk			

Mastergrad i samfunnsfagdidaktikk	15		15
Mastergrad i barne- og ungdomslitteratur	10		10
Mastergrad i musikkpedagogikk	10		10
Mastergrad i dramapedagogikk (neste opptak 2017)	15		15
Mastergrad i fysisk aktivitet og kosthold i et skolemiljø	15		15
Mastergrad i barnehagekunnskap,	20	15	20

Tabell 3 Forslag til opptaksrammer for studieåret 2017-2018, Avdeling for lærerutdanning, nærregion Bergen

*De nye studieplassene som ble tildelt i 2016 ble alle tatt opp til i 2016. Opptaket i 2017 justeres i forhold til dette.

Vedlegg 2

Tildelte studieplasser til Høgskolen i Bergen 2009 -2017 Nye og videreføring (per 30.03.17)**Ulike utdanninger fordelt på kategorier i 2017**

(jf. Orientering om statsbudsjettet 2016 for universitet og høgsckolar, s. 48-49)

Kategori	Utdanning
A	profesjonsutdanningane i medisin og odontologi, veterinærutdanning, kunstakademiet (NTNU), film- og fjernsynsutdanning (HiL) og scenografi og skodespel (HiØ)
B	femårige masterprogram i arkitektur og industridesign, utøvande kunst- og musikkutdanningar på lågare og høgre grads nivå, grunnutdanning i produktdesign, grunnutdanning i animasjon, profesjonsstudia i psykologi og farmasi, grunnutdanning i ortopediingeniør
C	real FAG, teknologi, fiskerifag og kunst på høgre grads nivå, faglærerutdanning i musikk, dans og drama
D	humanistiske, samfunns- og idrettsvitskaplege fag på høgre grads nivå, femårige masterprogram i teknologi, bibliotek, økonomi og administrasjon på høgre grads nivå. Grunnutdanning i fysioterapi, mensendieck, bioingeniør, ergoterapi, radiografi, audiografi, døvetolk, reseptar, tannteknikk, tannpleie, fotojournalist, jordmor, stråleterapi, ABIOK-utdanningar (vidareutdanning i anestesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsjukepleie). Visuell kommunikasjon, tekniske mediefag (film- og fjernsynsproduksjon), grunnskolelærerutdanning, faglærerutdanning i kunst- og handverksfag, allmennlærerutdanning med fordjuping i musikk, femårig integrert lærarutdanning, årsstudium i praktisk pedagogisk utdanning
E	sjukepleiar-, vernepleiar-, barnevernspedagog-, allmennlærer-, førskolelærer-, yrkesfaglærer, journalist-, ingeniør- og dyrepleiarutdanning. Profesjonsstudiet i juss, faglærerutdanning i praktisk estetiske fag og faglærerutdanning i kroppsøving. Teknologisk og maritim utdanning, real FAG, idrettsfag, friluftsfag, kunsthag, landbruksfag, skogfag, husdyrfag og fiskerifag på lågare grads nivå. Vidareutdanning i helsesøster, psykisk helse og teiknspråk
F	humanistiske og samfunnsvitskaplege fag på lågare grads nivå, økonomi og administrasjon på lågare grads nivå, revisor-, sosionom- og bibliotekarutdanning, reiseliv og ex. phil

Nye studieplasser i 2009:**AL:** 15 + 35 til førskolelærer (BA), 20 til Grunnskolelærer og 10 til master**AHS:** 25 til sykepleie (bachelor) og 20 til master**AIØ:** 25 nye studieplasser innen bachelor, undervannsteknologi og 10 plasser til master i programutvikling

2010: Ingen nye studieplasser, kun videreføring av økt opptak.

Nye studieplasser i 2011

100 studieplasser i kat. D hvorav 40 skal til realfag. Tildeles over 4 år

40 realfag kat. D:

AIØ 15 plasser til ing undervannsteknologi, 10 plasser til ing byggfag, 5 plasser til ing energiteknologi, 10 plasser til MA i undervannsteknologi

60 frie plasser kat D

AIØ 15 plasser til MA i innovasjon og entreprenørskap, 5 plasser til MA i kommunikasjonssystemer

AHS 10 plasser til MA i klinisk sykepleie, 5 plasser til Fysioterapiutdanning, 5 plasser til Ergoterapiutdanning, 10 plasser til MA i klinisk fysioterapi

AL 10 plasser til Folkehelsearbeid

AL 30 studieplasser til BA i Idrett, egen tildeling

Nye studieplasser i 2012 (RNB 95 plasser)

AL 10 plasser til FØU, 5 plasser til Folkehelsearbeid (av 20 strategiske studieplasser), 5 plasser MA undervisningsvitenskap (Av 20 strategiske studieplasser)

AHS 10 plasser til MA klinisk sykepleie (av 20 strategiske studieplasser)

AHS 5 plasser Ergoterapi (av 15 strategiske studieplasser til helse), AHS 5 plasser Fysioterapi (av 15 strategiske studieplasser til helse), 5 plasser MA klinisk fysioterapi (av 15 strategiske studieplasser til helse)

AIØ 5 plasser til MA Programvare, 6 plasser til MA Energi, 37 plasser til ingeniørutdanning (Marin 5, Maskin 5, Produksjon 5, undervannsteknologi 14, Automasjon 2 og Elektronikk 6) og 2 plasser til Bioingeniørutdanning.

2013: Ingen nye studieplasser, kun videreføring av økt opptak.

Nye studieplasser i 2014: 10 nye studieplasser til ingeniørutdanning, og videreføring av økt opptak

Nye studieplasser i 2015: 54 nye studieplasser i revidert nasjonalbudsjett, og videreføring av økt opptak

AIØ: 24 bachelor ingeniør, kategori E, 3 år, 20 bioingeniør, kategori D, over 3 år

AHS: 10 fysioterapiutdanning, kategori D, 3 år

Nye studieplasser i 2016: 70 nye studieplasser i statsbudsjettet (budsjetteffekten i 2016 tilsvarer 60 % av den aktuelle kategorisatsen), og videreføring av økt opptak

AL: 30 Praktisk pedagogisk utdanning (PPU), kategori D, 1 år

40 Strategiske studieplasser, 25 i kategori D (3 år) og 15 i kategori C (2 år), fordelt i styremøte i sak 37/16 slik:

1. *Styret fordeler strategiske studieplasser tildelt i 2016 til følgende studieprogram:*
 - *Bachelor i vernepleie, deltid, 15 studieplasser i kategori D, for opptaket 2016/17*
 - *Master i areal og eiendom, 5 studieplasser i kategori D*
 - *Master i innovasjon og ledelse, 5 studieplasser i kategori D*
 - *Master i barnehagekunnskap, 15 studieplasser i kategori C*
2. *Dersom studieprogrammet Bachelor i vernepleie, deltid ikke etableres i studieåret 2016/17*

overføres 15 studieplasser i kategori D til Bachelor i vernepleie, heltid for opptaket 2016/17

3. *Studieplasser til bachelor i vernepleie tildeles kun for et kull (opptak til studieåret 2016/17).*

Fra studieåret 17/18 omforderes de strategiske studieplassene til masterutdanning ved

Avdeling for helse- og sosialfag. Styret fastsetter, etter innspill fra avdelingen, hvilke

mastergradsstudium ved AHS som får tildelt plassene i styresak om opptaksrammer for

2017/18.

50 nye studieplasser i revidert nasjonalbudsjett, fordelt slik på fullmakt 27.06.17:

AIØ: 5 Master i programutvikling, 5 Master i areal og eiendom, 5 Master i innovasjon og ledelse, samf. retning

AHS: 5 Bachelor sykepleie, 5, Bachelor sosialt arbeid, 5 Bachelor vernepleie

AL: 20 PPU

Nye studieplasser 2017: 40 nye studieplasser i statsbudsjettet til HVL og videreføring av økt opptak. De 40 nye studieplassene er fordelt slik, jf. styresak 010/17:

1. *Avdeling for helse- og sosialfag ved nærregion Bergen: Teknologi i helse og omsorg. 5 studieplasser.*
2. *Avdeling for helsefag, nærregion Stord/Haugesund: Tverrfaglig videreutdanning i omsorgsteknologi. 5 studieplasser.*
3. *Avdeling for ingeniør- og økonomifag ved nærregion Bergen, IKT-studier. 20 studieplasser.*
4. *Avdeling for ingeniør- og naturfag ved nærregion Sogn og Fjordane. Bachelor i informasjonsteknologi. 10 studieplasser.*

AIØ

Årstall	Ing	BA under vannstek	BA Bygg	BA BIO	BA Energi tekn	MA Innovasjon	MA Underv.	MA Energi	MA Komm	MA Program	MA Areal	SUM Økning i opptak 2009-2017
2009 nye (RNB)		25								10		35
2010 nye		0										
2010 videreføring		25								10		
2011 nye*		15	10		5	15	10		5			60
2011 videreføring		25										
2012 nye (RNB)*	23	14		2				6		5		50
2012 videreføring		15	10		5	15	10		5			
2013 nye												
2013 videreføring	23	15 + 14	10	2	5	15	10	6	5	5		
2014 nye	10											10
2014 videreføring	23	15 + 14	10	2	5	15	10	6	5	5		
2015 nye	24			20								24 + 20
2015 videreføring		14	10									
2016 nye						5+5				5	5+5	25
2016 videreføring	24			20								
2017 nye	20**											20
2017 videreføring	24			20		5+5				5	5+5	
Sum 09-17	57**	54	10	22	5	25	10	6	5	20	10	244

*Tildeling av studieplasser i 2011 og 2012 går over fire år og er i kategori D. Tildelte studieplasser 2012 innebærer også økt bevilgning første halvår 2016

** Styrevedtak 010/17 – tildeling av 20 studieplasser, avdelingen fordeler på aktuelle utdanninger på bachelor og master. Økning i tall på plasser ingeniør blir 77 hvis alle plassene tildeles på bachelor

AHS

Årstall	BA sykepleie	ABIO	Jordmor	Helse søster	Eldre-omsorg	Master	BA Fysioter.	Ba Ergotera.	Bachelor vernepleie	Bachelor sosialt arbeid	Teknologi i helse og omsorg	SUM økning 09-17
2009 Nye (RNB)	25	10	5	10	20	20						90
2010 Nye	0											0
2010 Videreføring	25	10	5			20						
2011 Nye RNB						20	5	5				30
2011 Videreføring	25											
2012 Nye RNB						15	5	5				25
2012 Videreføring						20	5	5				
2013 videreføring						15+20	5+ 5	5+ 5				
2013 nye												
2014 nye												
2014 videreføring						15+20	5 + 5	5 + 5				
2015 nye							10					10
2015 videreføring						15	5	5				
2016 nye	5					15			5	5		30
2016 videreføring							10					
2017 nye											5	5
2017 videreføring	5						10		5	5		
Sum 09-17	30	10	5	10	20	70	20	10	5	5	5	190

AL

Årstall	Førskole-lærer (BA)	Grunnskole-lærer	Master	PPU	Barneh Ped.	Faglærerutd i Idrett (BA)	Folkehelse-arbeid (BA)	SUM økning i opptak 2009 -2017
2009 Nye RNB	15 + 35**	20	10	10	15			105
2010 Nye								
2010 Videreføring	15 +35	20	10					
2011 Nye		30	10***	15		30	10	95
2011 Videreføring	15 + 35	20						
2012 Nye	10		5				5	20
2012 Videreføring		20 + 30	10*** + 5			30	10	
2013 Nye								
2013 Videreføring	10	30	10*** + 5			30	10+ 5	
2014 Nye								
2014 Videreføring	10	30	10*** + 5				10+ 5	
2015 Nye								
2015 Videreføring			5				5	
2016 Nye			15	30+20				65
2016 Videreføring								
2017 Nye								
2017 Videreføring			15	30+2				
Sum 09-17	60	50	40	75	15	30	15	285

*Tildeling av studieplasser i 2011 og 2012 går over fire år og er i kategori D. Tildelte studieplasser 2012 innebærer også økt bevilgning første halvår 2016

35** studieplasser på FØU er plasser i kap. 281 Fra 2011 blir de flyttet over i ordinære studenttall.

10*** forskutteres på udisponerte studieplasser fra 2013

Arkivsak-dok. 17/00704-8
Saksbehandler Eva Leirbæk

Arkivkode. 07

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato

029/17 GODKJENNING AV MASTER IN MARITIME OPERATIONS

Forslag til vedtak:

Styret vedtar at studiet Joint master in Maritime Operations igangsettes fra høsten 2017, forutsatt godkjenning fra det tyske akkrediteringsorganet ZeVA.

Sammendrag

Byene Emden, Leer og Haugesund har solide maritime tradisjoner og i tillegg er Haugesund og Emden vennskapsbyer. Haugesund har en tradisjon innen verfts-, skipsbyggings- og rederivirksomhet, mens Emden og Leer har en lang tradisjon innen skipsbygging. Både Leer og Haugesund er hjemstedet for flere rederier som spiller en viktig rolle når det gjelder sysselsetting. Dette har dannet grunnlag for et samarbeid som har resultert i et felles masterprogram i maritime operasjoner.

HVL er også part i MARKOM2020-samarbeidet som har som mål å øke kompetansen innen maritim næring og utdanning. Master i maritime operasjoner er et ledd i dette samarbeidet og vil være en viktig bidragsyter for leveranse av doktorgradskandidater inn mot PhD-programmet i nautiske operasjoner som også er utviklet og igangsatt av de fire institusjonene som inngår i MARKOM2020-samarbeidet.

Studiet gir mulighet til å levere kompetanse til regionene som en ikke ville kunne fått på egen hånd. HEL campus Leer er sterke innen bærekraftig og miljøvennlig maritim teknologi, operasjoner og ledelse, mens HVL campus Haugesund har lang erfaring i å tilby kompetanse innen offshore – og subseaoperasjoner og teknologi. På denne måten vil de to institusjonene utfylle hverandre og tilføre regionene etterspurt kompetanse.

Det er ønskelig å starte opp programmet allerede til høsten, og etter en eventuelt positivt styrevedtak vil det bli sendt søknad til Kunnskapsdepartementet om godkjenning av oppstart av studiet.

Rektors vurdering

Rektor vurderer Master in Maritime Operations som et viktig studietilbud for HVL ut fra studiets fagprofil med relevans for næringslivet, internasjonalt samarbeid og utdanning av potensielle kandidater til PhD programmet i nautiske operasjoner. Studiet vil bli finansiert av frie studieplasser bevilget av KD. Rektor anbefaler at styret vedtar at studiet opprettes slik at søknad om oppstart kan sendes til KD

Vedlegg:**Trykte vedlegg:**

1. Søknad om akkreditering
2. Endeling vedtak fra NOKUT

Utrykte vedlegg:

1. Cooperation Agreement
2. Studieplan (korrigert etter NOKUTs tilbakemeldinger)
3. Tilsynsrapport fra NOKUT
4. Tilsvare fra HVL

Saksframstilling:

Avdeling for tekniske, økonomiske og maritime fag (ATØM) ved campus Haugesund har i henhold til MARKOM2020, Strategisk plan for HSH 2012-2016, samt HSHs Utdanningsstrategi 2013-2017 jobbet målrettet for å kunne igangsette egen maritim mastergradsutdanning. Det ble opprettet kontakt med University of Applied Sciences Hochschule Emden-Leer (HEL) høsten 2015 for et mulig samarbeid om en felles mastergrad. Dette har ført til at vi kunne sende søknad til NOKUT om akkreditering av en joint master in Ship Technology, Maritime Operations and Management (senere endret til Maritime Operations) 15.september 2016. HVL mottok et positivt vedtak om akkreditering fra NOKUT 13.februar i år.

ATØM vil med dette be høgskolestyret om å vedta oppstart av studieprogrammet fra og med høsten 2017, forutsatt godkjenning fra det tyske akkrediteringsorganet ZeVA.

Bakgrunn:

Høgskulen på Vestlandet utgjør, sammen med tre andre institusjoner (UiT, NTNU og HSN) utviklingsprosjektet MARKOM2020. Prosjektets hovedmål er å utvikle en nasjonal forskerutdanning som skal levere spisskompetanse til næring og utdanning. De fire institusjonene fikk akkreditert sin søknad om felles PhD i nautiske operasjoner til NOKUT i august 2016.

For å levere stipendiater til forskerutdanningen kreves det kandidater fra mastergradsutdanninger med riktig kompetanse. I henhold til Hovedmål 2 i MARKOM2020s strategi skal alle fire institusjonene ha etablert sin maritime mastergradsutdanning innen 2020. Disse skal samlet imøtekomme nasjonale og internasjonale behov, fylle næringens løpende behov og krav til omstilling og sikre rekruttering til forskerutdanningen.

ATØM, campus Haugesund har inngått en intensjonsavtale med HEL om en felles masterutdanning. Dette er også forankret i avdelingens handlingsplan 2016/2017 og tatt til orientering i høgskolestyret ved Høgskolen Stord/Haugesund 9.6.2016 sak 39/16 og 29.9.2016, sak 55/16.

NOKUT akkrediterte søknaden om felles mastergrad i Maritime Operations 13.02.2017.

Merknader:

En masterutdanning innenfor dette fagområdet vil bidra til oppnåelse av MARKOM2020 hovedmål 2, og til regionens behov for kompetanse innen både offshorevirksomhet og en bærekraftig maritim sektor. Det favner både nautikk og maskiningeniørutdanning og er dermed et samarbeid på tvers innad i ATØM. Studiet

tilbyr to profiler; Sustainable Operations og Subsea Operations og vil dermed tilby kompetanse som regionen etterspør.

En felles mastergradsutdanning vil derfor være en viktig kompetanseleverandør til disse regionene. Denne mastergraden vil også bidra til å levere kandidater til den nylig akkrediterte PhD-utdanningen i nautiske operasjoner og vil dermed gi HVL et komplett utdanningsløp innenfor både nautisk utdanning og maskiningeniørutdanning.

Studiet vil bidra til økt internasjonalisering, både for studenter og ansatte ved HVL. Dette er også i tråd med stortingsmelding 16 "Kultur for kvalitet i høyere utdanning", del 2, punkt 3.7 Internasjonalisering er en forutsetning for kvalitet.

Studiet er finansiert gjennom frie studieplasser for HVL og gjennom finansiering for 25 studenter for HEL (de har ikke studiepoengproduksjon, men får betalt pr student slik vi fikk tidligere).

Dette mastergradsstudiet vil først være operativt når HEL har fått sin godkjenning fra det tyske akkrediteringsorganet ZeVA. Ansatte fra HVL og HEL vil møte ZeVA for intervjuer 6.april 2017. Deretter vil ZeVA foreta en totalvurdering før et svar foreligger, mest sannsynlig i mai 2017.

STORD/HAUGESUND UNIVERSITY COLLEGE

AND

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES HOCHSCHULE EMDEN-
LEER

Application for Accreditation

Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management

[15.09.2016]

Content

1 General information about the study program.....	4
1.1 General overview of the study programme:.....	4
1.2 The academic profile of the study programme.....	6
1.3 The Region - Haugalandet and Sunnhordland	7
1.4 Research based education	8
1.5 Basic conditions for accreditation.....	9
1.6 Diploma and Diploma supplement.....	9
1.7 Requirements in current regulations on curricula	10
1.8 Ranking of applicants	11
1.9 Requirement of students	11
2 Plan for the study programme	12
2.1 The name of the programme	12
2.2 Learning outcomes	13
2.3 The content and structure of the programme	16
2.4 Teaching and learning methods	20
2.5 Examination arrangements and other forms of assessment	21
2.6 Relevance for employment and/or further studies	27
2.7 The study programme's connection to research, artistic and academic development.....	28
2.8 Arrangements for student exchange and internationalization.....	31
2.9 Support and Infrastructure.....	31
3 The Academic environment	39
3.1 The academic environments composition, size and overall competence	39
3.2 National and international partnerships and networks	41
3.3 Academic environment participating in the programme.....	42
3.4 The academic environments research and development.....	43
Tables	47
Table 1: Students and staff at HSH.....	47

Table 2: Estimated number of students in the program	47
Table 3: Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme	48
4. Supplementary regulations for accreditation	51
4.1 The two institutions responsibility	51
4.2 Procedures for the development and quality assurance of the program.....	51
4.3 Parts of the program from each institution should constitute one whole	52

1 General information about the study program

Type (mark)	
☒ X	Master's Degree 120 credits – § 3
☐	Experience Based Master's program 90 credits – § 5
☐	Experience Based Master's program 120 credits - § 5
☐	Master's Degree 300 credits

Whether the program will be offered as (mark)	
☐	campus based study
☒ X	Session based study
☐	decentralized study at another campus, name campus:
☐	Online study
☐	Online studies in combination with session based studies

Whether the program will be offered as (mark)	
☒ X	Full-time study
☐	Part-time study

1.1 General overview of the study programme:

Stord/Haugesund University College (HSH) is a state funded university college with about 3,200 students and 300 employees. The University college has two campuses; Haugesund and Stord. HSH is organized in three faculties; Faculty of Health Education (AHF), Faculty of Teacher and Cultural Education (ALK) and Faculty of Technology, Business and Maritime Education (FTBM). FTBM is located in Haugesund, and includes three study programmes; Engineering, Nautical Science and Business Administration. This application is in relation to FTBM and the study programmes Nautical Science and Engineering.

From 01/01/2017 HSH will merge with Bergen University College (HiB) and Sogn and Fjordane University College (HiSF) and become the new university college Høgskulen på Vestlandet (HVL) with approximately 16 000 students, 1500 employees and five campuses. HiB currently offers a master's

degree in underwater technology that will provide synergy with our new master's programme in International Ship Technology, Maritime Operations and Management, and employs relevant personnel who may be involved in the master's programme at a later stage.

This application is the result of collaboration between HSH and the University of Applied Sciences Emden/Leer (HEL) in Germany. HEL has approximately 4,400 students and 400 employees and two campuses, in Emden (engineering) and in Leer (nautical). All three cities have solid maritime traditions and in addition, Haugesund and Emden are friendship cities. Haugesund has a tradition of both shipbuilding and shipping companies, while Emden and Leer have a long tradition in shipbuilding. In addition, both Leer and Haugesund are the hometown of several shipping companies that play an important role in relation to employment in the region. Approximately 20% of the German merchant fleet is registered in Leer. Since Norwegian shipping companies, to a greater extent than German, sail under foreign flags, the percentage for the Haugesund region is slightly lower, but still significant, and represents approximately 17% of the Norwegian and foreign registered tonnage. Public institutions like the Norwegian Maritime Authority and The Norwegian Coastal Administration are located in Haugesund. A terminal for receiving Norwegian gas exports is located in Emden, and Gassco, a company with headquarter in Haugesund's neighbouring municipality, Karmøy, is responsible for the technical operation of this terminal.

Through the MARKOM2020 project, HSH cooperates closely with the maritime educations at UiT – The Arctic University of Norway (UiT), The Norwegian University of Science and Technology (NTNU) and the University College of Southeast Norway (HSN). MARKOM2020 is a development project related to maritime education and competence established in 2011 by the Ministry of Education and Research in cooperation with the Ministry of Trade, Industry and Fisheries. The performance measure of the project is to develop the maritime education to a higher and more specialized level in order to provide the best maritime education. This project has led to a close collaboration and recently the four institutions have received an accreditation for a joint PhD education in nautical operations.

The PhD education in nautical operations is a milestone in Norwegian education history when maritime education, as the last career education (profesjonsutdanning) in Norway, can offer a complete educational pathway from upper secondary school to PhD. With the new accreditation HSH is now able to offer education at both bachelor and PhD level. At present, there is a gap at the master level. The planned Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management will build a solid and relevant bridge between the existing bachelor education in nautical science and the PhD education in nautical operations. This will give the region a complete educational pathway, which can contribute to supporting and developing the maritime industry. In addition, candidates that graduate from the master's programme can be interested in applying for the PhD programme in nautical operations, and thereby contribute to increasing the recruitment for this programme.

In the MARKOM2020 strategy, one of the main objectives is that all four collaborating institutions should offer a maritime master's education within 2020. Through the MARKOM2020 collaboration two of the institutions have already established master's programmes. The planned master's programme in International Ship Technology, Maritime Operations and Management at HSH/HEL will

be complementary to the existing educations offered. The development of this study programme has partially been financed by MARKOM2020.

One of the main objectives of MARKOM2020 is that Norwegian maritime education should be up to date and at the forefront of the development to ensure that the graduates hold relevant and updated competence in line with current industry needs. It is especially important that the education matches the increasingly strict environmental requirements relevant for shipping and the maritime industry. The strict requirements also contribute to creating new employment opportunities with needs for new and different competence. The collaborating institutions of MARKOM2020 want to contribute to developing the competency portfolio in maritime education in order to provide highly skilled personnel to an environmentally friendly industry with good conditions for growth and development.

As part of this development HSH, in collaboration with HEL, now applying for accreditation of the Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management; an education which will contribute to fulfilling a main objective within MARKOM2020, provide students for the PhD education in nautical operations, support a sustainable maritime industry and contribute to fulfilling the region's need for competence.

1.2 The academic profile of the study programme

The University of Applied Sciences Emden/Leer has expertise in innovative environmental solutions (ships and offshore installations like wind farms) and has own built navigation simulators. HSH has expertise in complex and multifaceted maritime operations (Subsea and offshore) and a broad competence within organizational and operational aspects of risk and safety related to these operations, as well as a close cooperation with the local industry. Together the two institutions can offer a joint degree with a broad and current focus.

This is also reflected in the research and development programs linked to maritime research, MarSafe, Petromaritime R&D and Technical Safety R&D. MarSafe focuses on safety, security and risk in the maritime industry, and investigate organizational and operational aspects of risk handling. The projects within the programme include situational awareness in bridge operations, evacuation of passenger ships in Arctic waters, Bridge Resource Management, virtual familiarization onboard ships and safety management within the maritime industry. More information can also be found in section 3.4.

The Petromaritime R&D programme is established as the university college's contribution to creating arenas for interaction and innovation processes at the intersection of the petro-maritime research, the petro-maritime cluster in the region, and public authorities which are significant for the petro-maritime sector. The projects are aimed at understanding and create a basis for better handling of complex and composite offshore operations.

In addition, HSH has research programmes within Technical Safety R&D and Applied IT R&D. The Technical safety R&D programme focuses mainly on fire safety. HSH and HEL have a complementarity which provide the master students with opportunities to choose between two exciting profiles (Subsea/offshore operations or sustainable maritime operations/technology). In addition, students

will be invited to participate in the research and development taking place at both institutions in close cooperation with the local industry (shipping companies, public institutions, and subsea enterprises).

Subject area “International Ship Technology, Maritime Operations and Management” has been chosen to indicate the entirety within the study programme and today’s need for a total competence. The study programme focuses on the students being able to achieve knowledge-, skill and competence levels enabling them to contribute to innovative solutions in ship technology, handling and leading operations related to vessels, installations and the subsea/offshore segment. The master’s programme includes the complete competence necessary for a ship captain today, a captain who has to deal with technical, operational and managerial requirements related to his vessel or the maritime operations in which the vessel is involved. The term *maritime operations* cover ships, installations and subsea/offshore elements, in addition to operations above and below the waterline, as well as along the coastline.

The Master’s programme in International Ship Technology, Maritime Operations and Management exists in the interaction between the operational/organizational nautical domain and the technical domain of engineering science. The study programme therefore comprises a synthesis between the operative nautical discipline and the engineering education where the purpose is to improve and develop maritime safety and efficiency, combined with environmentally friendly innovations. An additional intention behind the study programme is to bridge the gap between today’s bachelor education in nautical science and the newly accredited PhD education in nautical operations.

1.3 The Region - Haugalandet and Sunnhordland

The Faculty of Technology, Business and Maritime Education at HSH is located in the region Haugalandet and Sunnhordland which include municipalities in the area between Boknafjorden (Rogaland) and Bjørnefjorden (Hordaland). The region has approximately 150,000 inhabitants. The regional center of Haugalandet is Haugesund and in Sunnhordland is Leirvik, Stord. HSH has campus in both areas. In this region, the average population growth in recent years has hovered around 2 percent.

Main industries within the region are offshore supply industries, maritime industries, process industries, gas and energy-related industries, and food and related products. The region did in 2013 have a turnover of around 300 billion NOK, of which 48 billion NOK came from the maritime industry. In 2014 the turnover had increased to 52 billion NOK. Major companies established in the Haugesund region are Statoil, Hydro Aluminium, Aibel, Gassco and a strong maritime cluster. The cluster has several major shipping companies of international scale and the University College has a strong cooperation with shipping companies such as Solstad Offshore ASA, Eidesvik Offshore ASA, Østensjø Rederi AS, Knutsen OAS Shipping and DOF ASA. Major companies in Sunnhordland is Wärtsila and Kværner Stord which contributing to a strong petro-maritime cluster around Leirvik. The maritime industry related to subsea has grown in recent years and employs about 2,000 persons in the region. Companies such as Deep Ocean, Reach Subsea and DeepWell have, in a difficult business cycle, managed to sign new contracts due to investments in innovation and a high level of expertise. Norwegian Maritime Authority (NMA), Norwegian Coastal Administration (NCA) and DNV GL are

prestigious institutions that underpin the maritime industry. In addition, the maritime industrial cluster NCE Maritime CleanTech in Stord gathers participants from 61 different companies/institutions are established in the region. HSH is a member of the NCE. Most of the involved companies/institutions are found along the coast from Stavanger to Bergen, but the regional center is the Haugalandet and Sunnhordland region.

NCE Maritime Clean Tech has participants from across the maritime value chain, e.g. suppliers of renewable energy. The NCE aims to develop energy efficient solutions and environmental technology for a world leading maritime industry. Cooperation within the cluster has resulted in new zero emission slack solutions for electric propulsion and wireless charging. A new Master's programme in Ship Technology, Maritime Operations and Management will educate graduates for the local industry with updated knowledge of the industry and knowledge about various challenges in the maritime sector today and in the future. In addition the candidates will be able to further enhance their expertise in nautical operations in the new PhD programme in nautical operations.

1.4 Research based education

HSH has adopted a research strategy which, amongst others, includes ten characteristics for R&D-based education. One of these characteristics is that "all study programmes will be linked to active research and teaching environment locally, regionally and nationally and have international networks." Both HSH and HEL have active researchers who will participate in the new study programme. These researchers are at the same time linked to various and highly relevant research programs within ship technology and/or maritime operations and management at both institutions. For more details about the research programmes please see section 2.7 of this application.

For students to benefit from the close link between teaching and research, we have in most courses chosen a work form that combines lectures and case studies. The cases will originate both from the maritime industry and from research. With an active research environment in the relevant R&D programmes such case studies can be provided from research within our own institutions. As researchers, from both institutions work closely with industry partners, the research is highly relevant for the teaching and the subsequent working life of the students. This contributes to strengthening students' ability to reflect on the interaction between research, theory and practice and provides relevant topics for masters' thesis.

The work forms and the opportunity to provide students with industrial topics coming from both the maritime industry itself or rooted in the institutions' own R&D for the master thesis, contribute to fulfilling two of the other characteristics for R&D-based education; "All bachelor's and master's theses are prepared in connection to (integrated parts of) the R & D work in own or cooperative institutions, practice field or other workplace" and "All students have the opportunity to familiarize themselves with the research work in progress within one's own discipline at Stord / Haugesund."

1.5 Basic conditions for accreditation

(studietilsynsforskriften § 7-1)

Table 1.1 The following requirements in the law on universities and colleges to be considered for accreditation:

Appendix to basic conditions for accreditation Mark with "Not applicable" if an attachment is not appropriate for the study programme	Appendix No.
Company certificate from the Company Register (private institutions)	Not relevant
Government scheme	Not relevant
Control Regulations	Not relevant
Examination regulations and, or including, the institution Bachelor regulations	Not relevant
Other relevant regulations	Not relevant
Regulations for appeals, or possibly agreement on cooperation for appeals	Not relevant
Determination learning environment committee	Not relevant
Template for educational plan	Not relevant
Diplomas and Diploma Supplement	1
Description of the quality assurance system	Not relevant
Agreements for practice	Not relevant

Since HSH already has accredited master programs only attachments in relation to diploma and Diploma Supplement will be included.

1.6 Diploma and Diploma supplement

HSH has drawn up Diplomas and Diploma Supplements for all master's degree studies. The documents include information about the recipient, the qualification given, level of study, information about the content and results, information about what the study programme qualifies to. Diploma and Diploma Supplement for the Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management can be found in Annex I. The Diploma and Diploma Supplement has been prepared by using the template provided by UHR.

The programme is a two-year, full-time master's programme of 120 ECTS offered jointly by University of Applied Science Hochschule Emden/Leer and Stord/Haugesund University College. Successful

completion of the programme leads to a joint degree which is fully recognized by both partner institutions. The degree is certified by one diploma issued jointly by both partners.

1.7 Requirements in current regulations on curricula

Stord / Haugesund (HSH), Faculty of Technical, Economic and Maritime education (FTBM) hereby apply for accreditation of a master's degree of 120 ECTS credits according to Chapter 3.1 in Act relating to Universities and University Colleges.

The program is facilitated for maritime professionals and engineers with a bachelor's degree or equivalent. The general admission requirement is relevant bachelor's degree with 80 ECTS credits specialization in technical and / or nautical courses, or equivalent professional education. Applicants to the study program must fulfil one of the following specific requirements:

- Bachelor degree in Mechanical Engineering, relevant courses, - 180 ECTS credits or equivalent
- Bachelor degree in Nautical Science, relevant courses, - 180 ECTS credits or equivalent
- Bachelor degree in Maritime Studies, relevant courses, -180 ECTS credits or equivalent
- Relevant education which according to §3-4 "General recognition" in the Act relating to Universities and University Colleges is approved as equivalent to the above and includes an academic study that is equivalent to the professional specialization required by Norwegian students.

English is the official language of the programme and the language requirements for admission to the programme are: TOEFL: minimum 80 (internet based), CEFR B2 or equivalent. If the student's first language is English, he/she will not be required to provide an English language test score. The student is considered to be a native speaker of English if he/she is from Australia, Canada, Ireland, New Zealand, Singapore, UK, USA or South Africa, and if English was the language in which the student gained all his/her qualifications.

The Master's thesis has a scope of 30 ECTS credits. This is an independent work carried out in the last semester of study. The thesis must demonstrate that the student is able to think and work independently. The thesis should show reflection, maturity and understanding and should be performed in line with current ethical frameworks. The student must demonstrate that he / she is able to relate critically to different sources of information and use them to formulate scientific reasoning. The admission requirements satisfies "Regulation concerning Requirements for Master's Degrees" §5 and §6. The admission criteria also satisfy HSH's own "Regulation concerning admission to Master's Degree"; <http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-03-05-291>.

The HSH/HEL collaboration envisions commencement of the program autumn 2017, in September. We believe it will be an advantage if the study programme starts when we have our regular semester start for a new academic year as this is a well-established practice in higher education in Norway. We believe the quantity of applicants will be larger if the study programme starts in at approximately the same time as our other study programmes.

1.8 Ranking of applicants

Paragraph 5 the Cooperation Agreement (CoA) is about Application procedure and paragraph 6 is about selection criteria. As mention in the CoA there will be a Selection Committee who consists of one representative administrative member of staff from each partner institution and the heads of the Program.

If there are more qualified applicants than places on the study programme, applicants are ranked on the following grounds;

- Weighted average of all exams included in the admission application. A weighted average is an average of all grades included in the admission application, weighted according to the number of credits on each grade unit.
- Higher education beyond admission criteria gives 0.5 additional point per. 30 credits, maximum 2 credits.
- If equal amount of credits there will be an electronical lottery.

The following conversion table is to form the basis for calculation of weighted average grade. If ranked, one decimal and common rounding off rules is used. These conversion table will apply to both Norwegian and German applicants. For applicants from other countries we used the respective national conversion table.

Grade	A	B	C	D	E
Grade	1,0 – 1,8	1,9 – 2,3	2,4 – 2,7	2,8 – 3,2	3,3 – 4,0
Grade	Passed = 3 credits				

1.9 Requirement of students

Primarily HEL recruit candidates from the existing bachelor study programmes Nautical Science and Maritime Technology and Ship Management. Taking into account that some students start their studies in Leer because of the new master's programme, both the bachelor and the master course figures for newly enrolled students will rise.

HEL has in the last seven years in average graduated approximately 50 candidates from their faculty of maritime studies. HEL has close relations to the University of Applied Science in Bremen where they have two study programmes in nautical science and ship management on a bachelor level and no master's programme. HSH has since 2011 had more than 170 graduates from the nautical science studies. In Norway the study programme can also recruit from university colleges and universities that have maritime graduates like the previously mentioned institutions HSN, NTNU and UiT. This master's programme will also attract students from both HSH's and HEL's international partners, e.g. the Novia University in Turku, Finland.

The study programme will attract graduates in mechanical engineering. Since 2011 more than 170 candidates have graduated from HSH's study programme in mechanical engineering, many of them who now work in the maritime industry. Today, these students cannot continue their education at

HSH. In Norway in 2015 there were approximately 300 students in total graduating with a degree in mechanical engineering.

This joint degree will give many students with a background in nautical science or mechanical engineering from several university colleges and universities all over the world a chance to continue their academic career in maritime studies. This is a field that, more than ever, needs new knowledge in order to be able to readjust and meet the challenges of today. The future master students from the International Ship Technology, Maritime Operations and Management programme will have a possibility to continuing their studies towards a PhD through the PhD programme in Nautical Operations.

2 Plan for the study programme

2.1 The name of the programme

The name of the programme is *International Ship Technology, Maritime Operations and Management*. The study programme is mainly recruiting students with a bachelor within engineering or nautical science studies. HEL has a bachelor programme in Maritime Technology and Shipping Management, which is quite similar to HSH's bachelor in nautical science. HEL's Maritime Technology and Shipping Management programme has two profiles: Ship and Environmental Engineering and Shipping Company Management and Logistics, which are both relevant for our new master's programme. As such we aim to offer a study programme where the candidates acquire advanced knowledge about ship technology, maritime operations and management either within sustainable ship technology (profile from Germany) or within subsea/offshore operations (profile Norway).

The study programme sets out to cover ship technology, as well as vessel and other maritime operations and management related to different aspects: the international aspect (such as regulations), the technical aspect (such as ship technology and ship stability), the organizational aspect (such as the complex relationship between human and technical factors) and the managerial aspect (safety and risk as well as key aspects of management applied to the maritime industry) through the two compulsory semesters. In the maritime industry of today the technological, operational and managerial aspects are entwined and technology and management will both be present in some form in all maritime operations.

The international aspects of ship technology, maritime operations and management are anchored in the international nature of the maritime industry, in addition to the international dimension of the programme itself. Maritime operations include several technical and managerial aspects, and include operations related to ships, installations and subsea/offshore vessels, as well as operations above and below the waterline and along the coastline. The International Ship Technology, Maritime Operations and Management programme combines the nautical domain with its focus on operational and organizational aspects with the engineering domain, which focuses on the technical aspects, as well as giving the necessary basics within management related to the operational and technical perspectives. The purpose of such a combination is to educate students able to contributing to improve and develop maritime operations, e.g. related to safety and efficiency, and

who will be a valued asset for the maritime industry both off- and onshore with their complete and updated knowledge.

2.2 Learning outcomes

The master's programme is built up in close collaboration where both partners contribute with their academic strengths and specialized knowledge. This has resulted in a very thoroughly worked out study plan and well planned courses, which ensures that the students' achieve the overall learning outcomes of the study programme and provide the students with knowledge, skills and general competence that can fulfil the needs from both academia and the maritime industry.

Within the first semester the priorities are scientific work as well as a deeper introduction into international maritime processes. Cultural aspects, communication, safety and organizational learning are reviewed in detail. The access into maritime technology is achieved by a deeper understanding of stability of floating devices. This is a key for safe operations.

In the second semester the ability to analyse will be promoted by examples of complex projects. By the help of analysis models a variety of simulations are constructed. These are evaluated commercially, logistically and from the perspective of technology, quality and risk. Moreover optimizing methods are presented and applied to simulation models. Here managerial aspects are always a further dimension of consideration, which is imparted in a project oriented way.

In the third semester the student can expand his/her knowledge, skills and competencies gained so far while assisting in ongoing research projects. In this context the Faculty of Maritime Studies in Leer offers the profile *Sustainable Maritime Operations*, and the Stord/Haugesund University College has specialized in *Offshore and Subsea Operations*. In this semester students can apply for student exchange.

Besides specialized expertise within ship technology and maritime operations, the takeover of management duties often requires leadership skills and management techniques as well as mental maturity, self-confidence, independence, decision-making abilities and the sense of responsibility. According to this the International Ship Technology, Maritime Operations and Management master's programme also focuses on the acquisition of methodological and social competence as well as personal development. Intercultural competence of the graduates is promoted during some of the courses, as well as during the at least one semester at the other partner institution of joint programme.

The study programme has a number of overall learning outcomes in accordance with the Norwegian Qualifications Framework for Lifelong Learning (NQF) which is described below. Table show how the individual courses in the programme contribute to the overall learning outcome.

Table 2.1 Learning outcomes

Learning outcomes	Philosophy of Science, Research Design and Methods	Maritime HTO (Human- Technology- Organization) and Cultural Understanding	Advanced Ship Stability	Scientific Approach of Complex Problems	Business Administration and Management	Ship Technology	Quality and Risk Management	Tools of Operational Research and Simulation	Technical Aspects of Safe and Environmental Shipping	Operational Aspects of Safe and Environmental Shipping	Managerial Aspects of Safe and Environmental Shipping	Maritime Project	Subsea Technology and Operations, incl. Hydraulic Systems	Marine Operations in the Ocean Space	Ship Operation- and Maintenance Systems	Master thesis
Knowledge																
K1		X					X									
K2			X			X			X	X	X	X	X	X	X	
K3						X			X							
K4			X		X	X		X	X							
K5	X					X	X	X	X							
K6					X	X			X	X	X					
K7			X		X							X				
Skills																
S1	X			X	X			X			X					X
S2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
S3			X	X					X	X						X
S4	X											X				X
S5				X				X				X				X
General competence																
GC1				X												X
GC2		X	X			X			X	X		X				X
GC3		X		X								X				X
GC4	X			X								X				X
GC5	X															X
GC6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Total learning outcomes for the master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management;

Knowledge:

The candidate:

1. has advanced knowledge in the academic field of a variety of maritime disciplines, giving an interdisciplinary overview of the maritime environment
2. has specialized insight in offshore technology and its processes
3. can apply knowledge to new areas in the framework of design topics within the areas of maritime engineering and operations
4. has thorough knowledge of theories and methods in the field of maritime operations and technology e.g. the operation of vessels and maritime constructions as well as their safety- and risk assessment based on international research findings
5. can analyse academic problems related to the maritime field on the basis of history, tradition, distinctive characters and the place in society of the maritime industry
6. has thorough knowledge of the scholarly theories about environmental friendly systems and can discuss these in an operational, technical and management view
7. can apply his/her knowledge about the clues of safe and environmental maritime operations to the academic field of maritime technology, operation and management

Skills:

The candidate:

1. can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry
2. can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry
3. can use relevant methods for research and scholarly development to point out the sustainability of technological developments as well as analyse and develop environmentally friendly and resource efficient solutions in technological systems, products and processes
4. can carry out an independent, limited research or development project under supervision and in accordance with applicable norms for research ethics
5. can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field.

General competence:

The candidate:

1. can apply his/her knowledge and skills in new areas in order to carry out advanced assignments and projects
2. can communicate extensive independent work and masters language and terminology of the maritime sector, incl. rules, legislation and classification as well as knowledge of maritime technology and innovation

3. can contribute to new thinking and innovation processes within the maritime field and independently initiate and implement academic and interdisciplinary collaboration
4. can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field
5. can assume responsibility for own academic development and specialization that can finalize in a doctor course
6. can communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field with both specialists or the general public

The learning outcomes defined for the Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management as described above are set out to cover the aspects of ship technology, maritime operations and management and provide the candidates with knowledge, skills and general competence necessary for a complete and overall approach to both academic and practical problems related to the maritime industry.

2.3 The content and structure of the programme

The study programme is full-time and runs over 4 semesters. First and second semester consist of compulsory courses which form the basis for the choice of further specialization in the third semester of the study programme. The specialization is related to the field of study. Students can also take advantage of student exchange opportunities in the third semester. The fourth and last semester consists of independent work in form of a master's thesis.

If students have completed relevant master courses at other institutions, up to 30 ECTS credits can be specifically recognised in the degree.

Please see Table 2.1 for a description of the programme.

The master's programme has two components: a course part (90 ECTS), and a master's thesis (30 ECTS). The total work load of the programme is 120 ECTS.

Table 2.2. Programme description

Course name	ECTS	C/E*	Semester	Organization
Philosophy of Science, Research Design and Methods	10	C	1	Session-based teaching Haugesund
Maritime HTO (Human- Technology- Organization) and Cultural Understanding	10	C	1	Session-based teaching Haugesund
Advanced Ship Stability	10	C	1	Session-based teaching Haugesund
Scientific Approach of Complex Problems	6	C	2	Session-based teaching Emden/Leer
Business Administration and Management	6	C	2	Session-based teaching Emden/Leer
Ship Technology	6	C	2	Session-based teaching Emden/Leer
Quality and Risk Management	6	C	2	Session-based teaching Emden/Leer
Tools of Operational Research and Simulation	6	C	2	Session-based teaching Emden/Leer
Profile: Sustainable Maritime Operations (30 ECTS)				
Technical Aspects of Safe and Environmental Shipping	6	E	3	Session-based teaching Emden/Leer
Operational Aspects of Safe and Environmental Shipping	6	E	3	Session-based teaching Emden/Leer
Managerial Aspects of Safe and Environmental Shipping	6	E	3	Session-based teaching Emden/Leer
Maritime Project	12	E	3	Session-based teaching Emden/Leer
Profile: Offshore and Subsea Operations (30 ECTS)				
Subsea Technology and Operations, incl. Hydraulic Systems	10	E	3	Session-based teaching Haugesund

Marine Operations in the Ocean Space	10	E	3	Session-based teaching Haugesund
Ship Operation- and Maintenance Systems	10	E	3	Session-based teaching Haugesund
Master thesis				
Master thesis	30	C	4	Session-based teaching Haugesund/ Emden-Leer

*C=Compulsory courses, E=Elective courses

Mobility between the partner institutions is an essential part of the master's programme and is integrated in the curriculum. At least a total of 30 ECTS from the other partner institutions is required. The first semester is spent in Haugesund, the second semester in Emden/Leer and the third semester at either of the two partner institutions. The fourth semester (master's thesis) is spent at any of the two partner institutions.

Students should expect to spend a minimum of 40 hours of productive work per week on average so that the total workload is about 1600 hours per year. Some students will use more hours.

Distribution of normalized time spent can be seen in table 2.3.

Table 2.3 The distribution of the normalized time for study.

		Research Methods and Philosophy of Science	Maritime HTO (Human- Technology- Organization) and Cultural Understanding	Ship Stability	Scientific Approach of Complex Problems	Business Administration and Management	Ship Technology	Quality and Risk Management	Tools of Operational Research and Simulation	Technical Aspects of Safe and Environmental Shipping	Operational Aspects of Safe and Environmental Shipping	Managerial Aspects of Safe and Environmental Shipping	Maritime Project	Subsea Technology and Operations, incl. Hydraulic Systems	Marine Operations in the Ocean Space	Ship Operation- and Maintenance Systems	Master Thesis
Workload (in hours)	ECTS	10	10	10	6	6	6	6	6	6	6	6	12	10	10	10	30
Teaching*		80	80	80	48	48	48	48	48	48	48	48	96	80	80	80	10
Self-study		107	107	107	64	64	64	64	64	65	64	64	128	107	107	107	
Preparation for exam		80	80	80	48	48	48	48	48	48	48	48	96	80	80	80	
Workload Master thesis																	760
Supervision Master thesis																	30
Total hours used		267	267	267	160	160	160	160	160	160	160	160	320	267	267	267	800

* Teaching includes all forms of teaching except individual study and exam preparation.

2.4 Teaching and learning methods

The work forms chosen for the different courses within the programme are carefully selected to secure a solid overall connection between the courses' content, learning outcomes, work forms and examination arrangements.

Teaching methods to be used throughout the programme:

- Seminars
- Lectures/tutorials
- Individual work on assignments – independently and in groups
- Practical and software assisted assignments
- Industry excursions
- Exercises – including simulation and laboratory work
- Interactive discussions

Background for choice of teaching and learning methods, including what the different categories include and how these forms of work enable the students to achieve the learning outcomes for the study programme

The compulsory courses in the two first semesters and the elective courses in the third semester are mainly organized as seminars, with lectures, tutorials, discussions both in colloquia and in smaller groups, practical assignments, software assisted assignments and laboratory- and simulator exercises. The courses also include expert presentations relevant for the courses. This is intended to aid the students in developing an understanding of the courses in addition to preparing them for further work with self-studies and finally the master's thesis. During the seminars, the students will have to do group work and prepare and do presentations in class. This will enable them to demonstrate their knowledge in the relevant maritime disciplines (K1) related to maritime operations and maritime technology (K4) for both the lecturers and fellow students. It will also enable the students to analyze existing theories, methods and interpretations and prepare them for independent work on practical and theoretical problems relevant for the maritime field (S5), in addition to enabling them to communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field (G6).

The seminars will help students gain the knowledge stated in the learning outcomes (K1-K7) and prepare them for more practical work related to the programme, and thereby contributing to achieving the skills and general competence as specified in S1-S4 and G1, G2, G4 and G6. The course Philosophy of Science, Research Design and Methods in the first semester will enable the students to both choose and use methods through other mandatory work and assignments throughout the study programme. It also enables them to analyze and critically assess information (K4, S2) that later can be used as a basis for their master's thesis and other assignments (S4, S5), as well as discussions and conversations with both specialists and the general public (G6).

Individual work on assignments includes student work both independently and in groups, for example written assignments, case studies, presentations, project work and self-studies. This will train the students in both working independently and in group work, both of which are common

forms of work in the maritime industry and further academic studies. It will also help them achieve the learning outcomes related to acquiring and using their knowledge (K3, K5, K6) in order to dissect a problem (S1, S2, S4, S5) and communicating the results to others (G1, G2, G4).

Practical and software assisted assignments include real life exercises (also in cooperation with the industry where relevant) and software assisted calculations. It is also related to the work form called industry excursions, which will be used when relevant. Such exercises and assignments will enable the students gaining specialized insight (K2), expanding their knowledge (K4), applying their knowledge to academic field of maritime technology, operations and management (K7), in addition to increase their proficiency in carrying out analyses (S1), using relevant methods (S3) and interpret practical and theoretical problems (S5), as well as developing their communication skills related to technical terms, terminology, academic issues, analyses and conclusions (G2, G3, G5).

Exercises include both laboratory work and simulation will give the students insight into the specific processes of importance for each course. The simulator exercises in the course Marine Operations in the Ocean Space will for example include practical demonstrations of anchor handling and shuttle tanker operations, and the Advanced Ship Stability course will include simulator exercises and demonstrations related to stability. Laboratory exercises include e.g. use of software for interpretation of quantitative data, stability calculations, etc. The exercises included in the courses will train the students in analyzing problems (K5), using relevant methods (S3), work on practical and theoretical problems (S5), and contribute to new thinking and innovation processes by gaining both a theoretical and a practical insight into the technology or operational issues related to the specific course (G3), in addition to gaining a deeper understanding of the interaction between theory and practice in the field.

Interactive discussions is a very important part of keeping the students connected with each other and the lecturers in between the seminars, and is a strategic teaching and learning method which contributes to keeping the students focused on their courses throughout the semester. These interactive discussions will ensure that the students and the academic staff gets to know each other better than what is possible through the seminars, and such communication will train the students ability to gain advanced knowledge within the field (K1, K2, K5, K6) through both own and others' contributions to the discussions (S3, S4, G4). It will contribute to enabling the students to applying their knowledge both within the maritime field (K3, K4, K7, S1, S2, S5, G2, G3, G6), but also to new areas (G1) and further studies (G5).

2.5 Examination arrangements and other forms of assessment

The forms of assessment chosen for the different courses within the programme are carefully selected to secure a solid overall connection between the courses' content, learning outcomes, work forms and examination arrangements.

Overview of assessment methods to be used

- Portfolio
- Written exam
- Oral presentation

- Oral exam
- Project thesis/ Term paper
- Master thesis

During both compulsory and elective courses the student will be assessed with a variety of assessment forms. The work of the students must always meet the formal requirements set out in regulations for the institutions involved, but also requirements specified within each course. Information regarding the assessment forms and connected requirements will in each course be given at the start of the semester in order for the students to be aware of from which standards and methods they are being assessed from the first day of a course. This will contribute to predictability for the students, and thereby enabling them to plan their studies well.

The assessment and examination forms chosen for each course are to be found in Attachment II Programme description. All courses will use either the grading scale A-F (Norway) or 1-5 (Germany).

Table 2.4 Exam/assessment

Exam/ assessment:	Portfolio	Written exam	Presentation	Project thesis	Term paper	Oral exam	Master thesis
Course:							
Philosophy of Science, Research Design and Methods	X						
Maritime HTO	X						
Advanced Ship Stability		X					
Scientific Approach of Complex Problems		X		X			
Business Administration and Management		X	X				
Ship Technology	X	X					
Quality and Risk Management	X						
Tools of Operational Research and Simulation	X						
Technical Aspects of Safe and Environmental Shipping	X						
Operational Aspects of Safe and Environmental Shipping	X						
Managerial Aspects of Safe and Environmental Shipping	X						

Maritime Project					X		
Subsea Technology and Operations incl. Hydraulic Systems	X	X					
Marine Operations in the Ocean Space						X	
Ship Operation- and Maintenance Systems	X	X					
Master Thesis			X			X	X

Background for choice of assessment methods and why these are suitable for assessing whether the students have achieved the learning outcomes

Portfolio assessment is widely used throughout the study programme, and includes several different types of portfolio assignments. Examples of portfolio assignments used within the programme are academic papers, analyses, proposals, assessments, draft design, literature review, assessment of other's work, case studies, exercises, tests, project work and reports. The portfolio assessment is adapted to each course, and the elements within the portfolio are chosen to be the most suitable for each course. By using portfolio assessment, the students can be assessed on a wide and continuous basis, and it is easier for the students to display their learning and development throughout the course. Some of the courses have portfolio assessment in combination with other exams, e.g. written exams, in order to be able to test the full learning outcome of the course. The portfolio assessment contributes to the students' achievement and documentation of the following learning outcomes;

- has advanced knowledge in the academic field of a variety of maritime disciplines, giving an interdisciplinary overview of the maritime environment (K1)
- has specialized insight in offshore technology and its processes (K2)
- has thorough knowledge of theories and methods in the field of maritime operations and technology e.g. the operation of vessels and maritime constructions as well as their safety- and risk assessment based on international research findings (K4)
- can analyse academic problems related to the maritime field on the basis of history, tradition, distinctive characters and the place in society of the maritime industry (K5)
- has thorough knowledge of the scholarly theories about environmental friendly systems and can discuss these in an operational, technical and management view (K6)
- can apply his/her knowledge about the clues of safe and environmental maritime operations to the academic field of maritime technology, operation and management (K7)
- can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry (S1)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can use relevant methods for research and scholarly development to point out the sustainability of technological developments as well as analyse and develop environmentally

friendly and resource efficient solutions in technological systems, products and processes (S3)

- can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field (S5)
- can communicate extensive independent work and masters language and terminology of the maritime sector, incl. rules, legislation and classification as well as knowledge of maritime technology and innovation (G2)
- can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field (G4)

Written exams are used in the study programme both independently and in combination with other assessment forms such as e.g. portfolio, project thesis and presentation. When used in combination with other exam forms, the written exam itself is not sufficient to test the students' achievement of the learning outcomes laid out for the particular course.

The written exams are used to test the students' ability to work with restricted aids in order to document their level of knowledge, skills and general competence in a specific course. In e.g. the advanced ship stability course, the written exam is used to make sure that the student do understand the subject of stability, and that they are able to calculate stability with limited aids. That means that the students need to understand the contents of the course in order to be able to solve the tasks given during both a limited time period, and with restricted aids available. Courses such as e.g. Advanced Ship Stability, Scientific Approach of Complex Problems and Ship Technology have all written exam as the only or one of two exam forms. Written exams contribute to the students' achievement and documentation of the following learning outcomes;

- has specialized insight in offshore technology and its processes (K2)
- can analyse academic problems related to the maritime field on the basis of history, tradition, distinctive characters and the place in society of the maritime industry (K5)
- can apply his/her knowledge about the clues of safe and environmental maritime operations to the academic field of maritime technology, operation and management (K7)
- can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry (S1)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field (S5)
- can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field (G4)

Oral presentation is used as an independent exam, but also as a part of mandatory assignments, portfolios and the master thesis. The oral presentations give the students training in holding presentations similar to those being held at conferences, and prepare them for the final presentation of the master thesis. The oral presentations contribute to the students' achievement and documentation of the following learning outcomes;

- has advanced knowledge in the academic field of a variety of maritime disciplines, giving an interdisciplinary overview of the maritime environment (K1)
- can apply knowledge to new areas in the framework of design topics within the areas of maritime engineering and operations (K3)
- has thorough knowledge of theories and methods in the field of maritime operations and technology e.g. the operation of vessels and maritime constructions as well as their safety- and risk assessment based on international research findings (K4)
- can analyse academic problems related to the maritime field on the basis of history, tradition, distinctive characters and the place in society of the maritime industry (K5)
- can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry (S1)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can carry out an independent, limited research or development project under supervision and in accordance with applicable norms for research ethics (S4)
- can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field (S5)
- can apply his/her knowledge and skills in new areas in order to carry out advanced assignments and projects (G1)
- can communicate extensive independent work and masters language and terminology of the maritime sector, incl. rules, legislation and classification as well as knowledge of maritime technology and innovation (G2)
- can contribute to new thinking and innovation processes within the maritime field and independently initiate and implement academic and interdisciplinary collaboration (G3)
- can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field (G4)
- can assume responsibility for own academic development and specialization that can finalize in a doctor course (G5)
- can communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field with both specialists or the general public (G6)

In one subject an *oral examination* is preferred in order to give the examiner and the lecturer an opportunity to direct dialogue with the student. The student can then demonstrate acquired knowledge and knowledge gaps better than in a written examination. The oral examination can also prepare the student for critical questions in public and in relation to their final presentation of the master thesis, and can help train the students in answering such questions. The oral examination contributes to the students' achievement and documentation of the following learning outcomes;

- has specialized insight in offshore technology and its processes (K2)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field with both specialists or the general public (G6)

The *project thesis* and *term paper* enable the examiner to assess the students' ability to get acquainted with a new topic determined by someone else and/or an area of relevance/interest. These forms of evaluation tests the students' ability to compile data and conduct analysis for the purpose of examining a research question. The project thesis and term paper contribute to the students' achievement and documentation of the following learning outcomes;

- has specialized insight in offshore technology and its processes (K2)
- can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry (S1)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can use relevant methods for research and scholarly development to point out the sustainability of technological developments as well as analyse and develop environmentally friendly and resource efficient solutions in technological systems, products and processes (S3)
- can carry out an independent, limited research or development project under supervision and in accordance with applicable norms for research ethics (S4)
- can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field (S5)
- can apply his/her knowledge and skills in new areas in order to carry out advanced assignments and projects (G1)
- can contribute to new thinking and innovation processes within the maritime field and independently initiate and implement academic and interdisciplinary collaboration (G3)
- can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field (G4)
- can communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field with both specialists or the general public (G6)

The *master thesis* is the final confirmation of the students' knowledge, skills and general competence, and includes both a report and an oral presentation and questioning. The master thesis contributes to and provides a test of the students' achievement of following learning outcomes;

- has thorough knowledge of theories and methods in the field of maritime operations and technology e.g. the operation of vessels and maritime constructions as well as their safety- and risk assessment based on international research findings (K4)
- can analyse academic problems related to the maritime field on the basis of history, tradition, distinctive characters and the place in society of the maritime industry (K5)
- can analyse existing theories, methods and interpretations e.g. system analysis, cost benefit analysis, optimisation and risk assessment, in the field of the maritime industry (S1)
- can deal critically with various sources of information both in the maritime and related fields and use them to structure and formulate scholarly arguments relevant for the maritime industry (S2)
- can use relevant methods for research and scholarly development to point out the sustainability of technological developments as well as analyse and develop environmentally

friendly and resource efficient solutions in technological systems, products and processes (S3)

- can carry out an independent, limited research or development project under supervision and in accordance with applicable norms for research ethics (S4)
- can analyze existing theories, methods and interpretations in the maritime field and work independently on practical and theoretical problems relevant for the field (S5)
- can apply his/her knowledge and skills in new areas in order to carry out advanced assignments and projects (G1)
- can communicate extensive independent work and masters language and terminology of the maritime sector, incl. rules, legislation and classification as well as knowledge of maritime technology and innovation (G2)
- can contribute to new thinking and innovation processes within the maritime field and independently initiate and implement academic and interdisciplinary collaboration (G3)
- can analyze relevant academic, professional and research ethical problems related to the maritime field (G4)
- can assume responsibility for own academic development and specialization that can finalize in a doctor course (G5)
- can communicate about academic issues, analyses and conclusions related to the maritime field with both specialists or the general public (G6).

2.6 Relevance for employment and/or further studies

The maritime industry and authorities (both private and public) as described on page 3, plays a major role in the labour market for the regions of Hugesund and Emden / Leer. The master's programme in International Ship Technology, Maritime Operations and Management will strengthen the expertise in the industry and allow industry employees to enroll in further education within the region. This can ensure that vital regional competence is further developed, and that such competence remains within the region. The timing fits well as we find ourselves in a period where a lot of labour force are laid off and made redundant, and where there is a great focus on and a demand for innovation related to use of new and environmentally friendly solutions. The study programme will focus on continuing the close cooperation with the maritime industry, which for the students will be experienced through guest lecturers from the industry, as well as the industry's contribution to identifying relevant issues and topics for the master thesis. The establishing of a master's programme in International Ship Technology, Maritime Operations and Management will also gain the Hugesund and Emden/Leer regions as a whole.

In the revised budget for 2016, the government allocated new study places related to restructuring in Western Norway. HSH have been awarded 25 places in category D, so that one can offer relevant education both to students but also to employees who have a need for further education. These newly assigned places will be allocated to the Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management. This way, HSH has already secured funding for the master's programme through basic allocation in addition to the funding from credit production. This will benefit students in the form of increased opportunities to use active learning methods such as simulators (described in section 2.9) and experiments in connection with the lectures and thesis.

Experiments may be done using simulators but also through the use of a wave tank. The tank belongs to the University College Bergen (HIB), and is therefore a part of the new institution Høgskulen på Vestlandet (HVL) from 01.01.2017. The wave tank in Bergen is 50 meters long and has a trolley that runs on a rail alongside the wall. The carriage can be attached to models and one can test them in part to e.g. calculate a vessel's fuel consumption. The tank may also generate waves, and is important for both staff and students bringing forth new technologies and knowledge related to the ocean space.

Regarding further studies HSH has, as previously mentioned, in collaboration with UiT, NTNU and HSN recently received accreditation of a PhD programme in nautical operations. The new master programme builds naturally under the PhD programme in nautical operations, and will contribute to an increased number of available and relevant potential applicants. It will also provide the opportunity to market the PhD program internationally, e.g. in Germany through our partner in Emden/Leer. The PhD programme in nautical operations is directed towards ships (navigation, maneuvering and transport of floating crafts) and is, as expected, more specialized than our master's programme where the concept of maritime includes ships, subsea/offshore elements, as well as engineering.

2.7 The study programme's connection to research, artistic and academic development.

The Faculty of Technical, Business and Maritime Education (FTBM) at HSH, has five research programs. Researchers from these programmes will contribute to the new master. The most relevant research programs emanate from the three study programmes within the Department: nautical science (MarSafe), engineering (Technical Safety and Applied IT) and business administration (Petromaritime) and shows a willingness to increased interdisciplinarity in terms of both education and research.

MarSafe focuses on risk and safety within the maritime industry and investigates organizational and operational aspects of how risk and safety is managed. Researchers from MarSafe all work closely with industry partners and are involved in solving research questions that have been formulated in close cooperation with such partners. Being relevant for our new master's programme the R&D programme will enable master students to connect theory and practice and give them the possibility to learn more about the R&D programme, including possibilities for involvement through the master's thesis. The researchers and academic staff from the Department of Nautical Science Studies and MarSafe is involved in the courses *Philosophy of Science*, *Research Design and Methods*, *Maritime HTO* and *Marine Operations in the Ocean Space* as well as in supervision of students writing their master's thesis. The programme leader of the MarSafe R&D programme, Ass.Prof. Helle Oltedal, is directly involved in the study programme, both in teaching and supervision of students. This contributes to an even closer link between the education and the research carried out within the department. The above mentioned courses are obviously based on the lecturer's own research and other relevant research from the field.

Applied information technology (AIT) is currently working on facilitating human decision making processes where large amount of data is involved. The formation of virtual organizations can e.g. give participants the benefits of large organizations without the disadvantages that are related to complex organizations. Key characteristics of virtual organizations are goal orientation, flexibility, geographic spread and cultural differences. All these factors require a massive and complex data stream. The huge flow of information in a design and construction process for ships and offshore installations requires an effective system of cooperation and decision making.

The programme takes up different issues in Norwegian shipyards and construction organizations in the offshore like:

- Management of logistics processes.
- The relationship between logistics use and results.
- The correlation between outsourcing of logistics and service achievement.

The research group develops mathematical models for logistics using modern mathematical theories. The models are based on realistic situations from practice in logistics operations. Thus obtained results of analyzes can be used to optimize resource management in logistics operations. AIT has close cooperation with both national and international universities. The course in Advanced Ship Stability is taught by one of the members of the Applied IT-programme, ensuring close cooperation and contact between the master's programme and the research and development programmes.

Technical safety R&D programme focuses on gaining a better understanding and/or methods for how technical safety measures should be chosen based not only on their way to handle the situation but also acknowledging the stakeholders demanding judgments based on safe operations, environmental, economical and man-machine interface parameters. The main contributors, stakeholders and participants are the oil and gas industry, the ship owners and the shipyards together with academia. All decisions regarding technical safety or security systems must take into consideration human, economic and environmental aspects. Risk itself in this context is about danger for humans, economy and the environment. The program focuses on fire safety since HSH has a long tradition of both research and education within this area. Several topics within the programme such as large scale jet flame experiments with heat transfer to metallic constructions are relevant for the new master's programme. Members of the research group of the Technical safety R&D programme are included in the study programme primarily as supervisors, but some guest lectures will also be included in some of the courses within the study programme. Both through supervision and guest lectures at both partner institutions, as well as a close cooperation between researchers from the Technical safety R&D programme and the lecturers involved in the master's programme, contributes to maintaining close connection between research and education.

The Petromaritime R&D programme and especially the RISKOP project targets the identification and management of risk factors in IMR (Inspection, maintenance and repair of subsea installations) operations, anchor handling and lifting operations offshore. Such operations carry potentials for both major and minor accidents. The project studies both types of accidents but the main focus is on everyday activities, behavior and decisions that contribute to a successful operation. The partners in the project represent companies covering the total chain of activities within the actual operations; oil

companies, drilling company, offshore shipping companies, training and course providers, simulator center and producer. Several members of the research group within the Petromaritime R&D programme and the RISKOP project group will contribute with both supervision of master's students and guest lectures. Guest lectures can be held at both partner institutions when relevant, and ensures both interinstitutional cooperation as well as a close link between research, the research community and the master's programme.

HEL has one major research program (Mari Green) which is collaboration between Germany and the Netherlands due to the geographical location of Emden and Leer close to the Dutch border. This program is highly relevant for the joint master program.

The MariGreen project focuses on the development of innovations for greener and low-emission shipping that will ultimately reduce the ecological footprint of the shipping industry. This collaborative project between Germany and the Netherlands brings together shared goals to push international standards of excellence ever further whilst promoting the profile of the region as a model in Green Shipping. In the period 2015 – 2018, the MariGREEN project will unite initiatives from both countries under the banner of 'Green Shipping'. The project concentrates specifically on small and medium enterprises in the transition towards a sustainable and viable shipping industry in accordance with the environmental and transport policy objectives of Germany, the Netherlands and the EU.

Through a consortium of maritime companies and research institutions, the research program includes several innovation projects with a focus on LNG and wind-powered drive systems. One of the partners in the consortium is MARIKO, which stands for the Maritime Competence Center and represents a close partnership between the Shipowners Association (Ems-Dollart e.V.) and the Department of Seafaring at the University of Applied Science Emden/Leer and others. The key role of MARIKO is to foster networking opportunities across core sectors of the maritime industry with a particular focus on the Ems-Axis region. This is essentially achieved through project design and coordination aimed at creating innovative solutions for the maritime economy.

Below are a few of the innovation projects involving HEL mentioned. Researchers from these projects will also be teaching in several courses of the master program enabling the students to be involved in research focusing on sustainable operations. In particular the course named "Maritime Project" gives the possibility for students already in the third semester to participate in the research (report) in the following research topics:

- Wind propulsion systems
- Low and environmental emission propulsion
- Vessel monitoring and optimization
- Environmental Monitoring/ Research Shipping
- Green Harbour

The research projects at HEL also assists in finding application examples for the courses taught in the second semester. The GreenSailer project assists in teaching all skills and competences in the second semester by using examples from the research project. The MariGreen Project also supports the Modul "Ship Technology" with its sailing and LNG Technology, "Scientific Approach of Complex

Problems” is supported by many sub projects where the topic has to be analysed from a scientific approach e.g. “Optimizing vessel condition and condition based maintenance”. The course “Tools of Operational Research and Simulation” is supported by routing problems for sailing and logistic simulation. Further on in the master programme , the research projects contribute to give the students relevant research questions for their master thesis.

Both institutions are well-positioned to initiate and connect professionally pertinent issues with academic challenges which can materialize topical state-of-the-art R&D projects, both at national levels in Norway and Germany, and at EU and international level.

For more information regarding the R&D projects at HSH and HEL, we refer to section 3.4 about research and academic development.

2.8 Arrangements for student exchange and internationalization

HSH's strategy is to develop strong academic community who are active participants in regional, national and international networks. HSH has a strategic plan where collaboration with national and international academic institutions is essential.

Due to the fact that HSH has not previously offered master’s studies related to maritime or mechanical engineering education, work is still in progress on establishing such agreements. The choice of agreement partners is based in which institutions that can offer our students attractive courses which contribute to achieving the overall learning outcome of our study programme.

HSH recently signed the first relevant ERASMUS+ agreement on master level with Gdynia Maritime University, Poland. This agreement provides our students with a choice of courses in the third semester that contribute to the students’ achieving the overall learning outcomes for the International Ship Technology, Maritime Operations and Management programme.

The original agreement with Gdynia Maritime University is found in appendix 4.

HEL has ERASMUS+ inter-institutional agreements with Novia University of Applied Sciences (FI) and with Latvian Maritime Academy in Riga at master level. Because of their rules of data protection HEL are not allowed to attach the original agreements with Finland and Latvia. Appendix 4 contains an acknowledgment that they have these agreements.

2.9 Support and Infrastructure.

2.9.1 Support and Infrastructure at HSH and HEL

At HSH, administrative support for this study programme will include student admission, information and administrative work related to the implementation of the programme and the examination of about 25 students yearly. The Faculty of Technical, Economic and Maritime (FTBM) has a student

adviser dedicated to the department of Maritime Studies (nautical science studies) who will carry out this task.

Technical services for students in the new master's degree will consist of all established technologies. The programme will not require any new software.

In addition, HSH has a student counselor who can be contacted when needed in relation to psychosocial services. The need for such services, for this group of students, is projected to be less than the equivalent group size at bachelor's level, as these students are more experienced within higher education.

To ensure the quality of the study programme a head of the study programme will monitor the session-based education within all the modules, as well as the students' feedback and progression. The program will otherwise follow HSH's quality assurance system to safeguard, strengthen and develop the quality in education. This include, but are not limited to, the establishment of mutual contracts of expectation, establishing reference groups in all courses, anonymous evaluations after completion of the courses, an academic report written by those responsible for the courses and follow up from the head of the study programme before next time. The head of the study programme will also keep a close contact with the partnering institution in Germany.

The University of Applied Science is situated in two locations. The main location is found in Emden and the smaller one, approximately 35km away, in Leer. In Emden three faculties are hosted. The Faculty of maritime studies is found in Leer. The education of maritime management personnel has a long tradition in Leer. Nautical officers have been educated here for more than 160 years. The main administration of Hochschule Emden/Leer is located in Emden. In Leer one member of staff is responsible for enrollment and examination works. The general student advisory service including also psychosocial service can be found in Emden. In most cases the staff of the faculty in Leer, including their professors can help. It is a small campus with a safe and familiar atmosphere.

To ensure the quality of the program the study programme underlies the same quality and evaluation criteria as all other study programmes of the University of Applied Science.

The concept of quality assurance of the University of Applied Sciences College Emden/Leer consists of several modules that can be roughly divided into two categories: firstly the quality of new and secondly the improvement of existing courses are ensured based on external reverse-continue, and reviews. These include the application procedures for new courses/programmes and requirements for accreditation.

On the other hand, the College performs surveys focused on the student life cycle. These include the first-year survey, the student course evaluation, the satisfaction surveys within the framework of the CHE ranking, as well as the Graduate Survey in cooperation with the Institute of INCHER.

Since the winter semester of 2014/2015 all faculties interview their freshmen to the reasons for the field of study - and location choice. By doing this the College hopes to achieve knowledge about the success of their consulting and marketing activities, but also wants to learn how the University is perceived from the outside. Student evaluation indicates that the young students appreciate and are satisfied with the individual care at the Department and the University's information policy.

The student evaluation of teaching is regularly performed at the College since the winter semester is at the heart of quality assurance measures. In the corresponding rules of the University of Applied Sciences Emden/Leer it is regulated that the students evaluate each course at reasonable intervals. (e.g. <http://www.HS-Emden-leer.de/Hochschule/ordnungen-Richtlinien-verkuendungsblaetter/einzelan-Sicht/article/Ordnung-zur-evaluation-der-Lehre-v-5122012.html>)).

In addition, a graduate survey has since 2012 been performed in collaboration with a renowned institution specialized in this field (INCHER). Details of both fate of graduate and the success of the study can be derived from the comprehensive result of this procedure. Based on first experiences with the results concepts are being developed then, to feedback in the practical course planning if necessary but also in the course design. A continuous improvement process is implemented to ensure, by the participation of students, that all survey results from evaluations in the faculties are communicated, discussed and measures are taken from this.

Through the establishment of a Central Office, the College-wide data on the development of individual factors is collected, prepared, evaluated and being reported to the Board of directors directly-as well as to the faculties. Supported with this information, this is a good basis for quality ensuring decisions. A special didactic further training for teachers at the University is offered and it is planned to offer this training continuously and also to expand it, for example through the Follow-Up meeting or by coaching and peering services. Also, commitment should be subject to appeals to the didactic training.

ICT-Resources

HSH has approximately 200 PCs students can use, and provides access to wireless network (updated in 2012). Haugesund has 50 new Aruba wireless access points and 10 GB /s connection to the internet. There are approximately 20 printers and 10 scanners which students can access. Students have their own storage space on HSH's internal disks and on disks within the LMS system Fronter. Backup is done every day and storage is done on SAN (Storage Area Network). The university college has recently made significant investments in e-learning equipment, using the software ECHO. If necessary HSH has the ability to record and "stream" lectures.

An electronic learning platform will be used in the master's program as a communication tool, to post information, for guiding, for problem solving and digital communication (live room) between the students and between teachers and students. This will be accessible and shared by both institutions so that all information/communication is available for everyone involved.

The ICT department at HSH supports staff using ICT-based education services. Students have ICT support (see: http://www.hsh.no/studentportal/me_hjelper_deg/ikt-hjelp.htm).

There will be no need to strengthen the ICT resources further. These are believed to be sufficient to handle the expected needs that the master students may have.

Both campuses of the University of Applied Science (HEL) are connected over the network to the Internet, Emden, with 2 x 350 MB/s, Leer with 2 x 100 Mbit/s. The supply lines and the routers are each redundantly laid out to secure maximum failure safety.

Within the campus the University computer center has a 10 GBit/s backbone network at its disposal, a 100 MBit networking to work places and a campus-wide encrypted Wi-Fi, which is involved in the international "eduroam" association. The networks are divided into different security areas and secured according to the requirement profile.

Based on this network, the University Computer Center operates the central network and Server services as mail server, Web server, file server, the campus management system, the Evaluation system, a central e-learning system (Moodle) and other systems. Over 100 applications for research, teaching and management of the College are provided through the central software distribution.

With registration, all students receive a central user ID (login) for the use of the services provided, a university e-mailbox with 200 MB disk space, and a private home-drive 300 MB disk space. Per semester all students receive a printing quota of 1200 pages DIN A4 for free.

Students can use the services of the University of Applied Sciences in the public 13 PC pools with a total of over 200 computers. The service is also accessible with mobile devices through the campus Wi-Fi, via Wi-Fi at all research institutions participating in "eduroam", as well as over Internet via Web services or VPN clients.

First-year introductions, in-house training, information sheets and advice with computer issues or EDP-purchasing support all members of the University in the field of information and communication technology. Specifically to advise and assist the students in computer and technical questions, the Service Office is open for students.

The Faculty of Maritime Studies has currently a computer pool with 2 times 15 workplaces and 1 time 17 workplaces + 1 teacher workplace. This pool is technically supervised by the HRZ (IT department) and the applications of the respective compartment trainer. The hardware equipment was funded by the Department. This pool is open from 7:00 19:00. It is used in the lecture period by 30% to 50% for courses.

B-Building, 2nd floor 16 PC with 17 "TFT screens (currently in renovation)

A-Building, 2nd floor *) 18 PC with 17" TFT screens *)

*this room is a combined seminar and pool room. All computing resources such as workstations, Internet access, software, etc. are continuously available during the opening hours of the Department.

Moreover the faculty has 30 Laptops that can be borrowed by the students or be used for exercises in lectures, if a pool room is not available for lecturing.

Library services

Students need to have curriculum and support literature available. The HSH library is well laid out with books, journals and databases. The library has all textbooks /-articles and have - or can supply - other relevant literature and information. Students have access to a variety of digital professional resources (see <http://www.hsh.no/biblioteket/fagressurser/okad.htm>). Opening hours are 08:00 until 18:00 from Monday to Thursday and 08:00 to 15:00 on Fridays.

Some of the students will need access to library resources off campus. This is covered by ezProxy access to resources in the university college network. For off-campus students, who need library services, the library may send the literature to the student and on our website there are various digital resources where students can find reading lists, assistance in relation to quoting sources and bibliographies. Proper access to various information sources support the study program's teaching and learning methods considering that students themselves should seek information and critically evaluate this.

The library emphasizes in their goals that *"we should contribute to the students not only getting the answers to their questions, but learns how to find the answer themselves"*. The library is easily accessible on campus, with good capacity in relation to workspaces, both for individual work and group work (incl. group rooms). The library offers training and guidance on campus and support by e-mail and telephone. In addition to individual guidance, the library also offers customized courses for student groups.

To meet the students' needs in writing reports, presentations and assignments the library provides guidance related to reference to sources and reference writing, and also training and support in using the reference tool RefWorks. The university college also has a writing center connected to the library, which offers courses and individual tutoring in academic writing.

The library of the Faculty of Maritime Studies is located on the campus Leer. It is part of the university library in Emden. It's an access library, which is open to students during the semester at the following times throughout the lecture period; Monday - Friday 09:00 - 12:30 and Tuesday/Thursday from 13:30 to 16:00. Outside of the lecture period, the library is open Monday to Thursday from 09:30 to 12:30.

The staff appointment scheme of the entire University Library Emden/Leer includes 7.0 positions. 0.8 positions are accounted for the part department library. Need for further opening is covered in the afternoons from project funds of the library and student assistants. In the reading room of the library there are 24 working places, including a group room with 6 seats and another room with 8 Internet-enabled PC workstations fully integrated within the University network.

In addition to the 10,000 predominantly loanable books or media units as well as 60 current magazines and newspapers in the field of maritime students are also the approximately 140,000 units of media and 450 continuous newspapers of the library in Emden. The total number of the University Library (books, E-books, journals, theses, other media) can be searched via the online catalogue of the library. The inventory for the part library in Leer includes the entire electronic offer and can be viewed separately on the following address:

<http://lhemd.gbv.de/DB=2.1/LNG=DU/HTML=Y/>.

Campus wide free of charge research is possible in over 90 licensed databases about the database information system (DBIS) <http://rzblx10.uni-regensburg.de/dbinfo/?bib> and the portal of electronic journals <http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml>. By participating in the North German DIN Consortium the Library provides the DIN standards and VDI guidelines to all members of the university. In the electronic offer of the University library information are tailored to study, research and teaching. Most recent literature is demonstrated with electronic tables of contents, abstracts or full texts, including also reference books and textbooks (more than 32,000 E-books). Still, about

24,500 electronic journals licensed for the University are available through the portal of the electronic journals library (EZB) and the online catalog.

More literature can be ordered conventionally through the database of the "common library network (GBV)" or online on other electronic document delivery services in the framework of the German or international lending.

The literary offer is constantly expanding. Particular in 2015 approximately 140,000 euro were provided in addition to the library to obtain books available. Pro-rata 14.040 euros were provided for the acquisition of books in the department library. Usually additional resources are provided by the Faculty to the library in Leer (e.g. for new areas of research, textbook collection).

Subject-specific entries in the use of the library to the catalog and database searching, as well as to the introduction to the literature administration program "Citavi" are offered at the beginning of the semester and on individual demand. Special training will be announced via the InfoSys or Moodle. Individual databases are presented alternately on the library's Web page.

The inventory of the library based on the course of Maritime Technology and Shipping Management is systematically and periodically renewed and adapted to the corresponding respective disciplinary and professional level. Relevant new publications are continuously recorded in the inventory. There are also 51 journals available to the students and the teaching staff of the Faculty of Maritime Studies.

Premises for teaching and research

For this Master's study programme a classroom which can hold up to 30 people is required. HSH has several rooms which can be used. The university college's main building from 1997 is located in Haugesund and is 12,500 m². The building has seven auditoriums (the largest with a capacity for 346 people), 9 classrooms and approximately 10-odd group rooms. HSH has good access to areas for teaching and research. The Data Lab comprises two rooms where the largest has a capacity of 33 students. A maritime center is planned in connection with the existing building in the city center of Haugesund, and this center will include all maritime education and equipment related to the maritime education. When the maritime center is established and built, the master's programme will move into the new building.

A great rebuilding and modernization at HEL which took place from 2006 to 2008 (together with the administrative district Leer) had the following main focuses:

- Establishment of a university-appropriate library with work stations for students (measure was carried out in 2006).
- Production of bigger seminar rooms, improvement of the general condition. There are now 8 seminar rooms with 1 x 60, 2 x 50, 1 x 40, 4 x 30 seats. Besides 2 computer rooms with 18 computers in each room.

There are other big renovation measures carried out at the moment.

The so-called B-building is radically redeveloped and the seminar rooms there, labs and offices are brought technically on the newest state. The rebuilding has a cost volume of about 1 million € and should be completed in the 2nd quarter in 2016.

The rebuilding / the renovation contain:

- Conversion of an area into a new lab for logistics simulation and creating of a virtually reality lab (main focus logistics) with 16 scientific work stations as well as building of a room for the project study in the field of management of Shipping companies.
- Pool of two small IT workrooms to a new lab for technical ship guidance with 38 scientific work stations
- Rebuilding of a room to a lab for maritime environmental technology with 12 CFD work stations and an oceanography lab area with 8 scientific working stations
- Extension of a big seminar room (capacity today 77 working stations) to a full auditorium with 117 seats, media technology in conference room-quality, rising seats, automatic ventilation / shadowing
- Renovation of all room and hall areas in extent similar to a new building
- Fulfilment of today's modern fire prevention and security regulations in the complete building

Following Laboratories are established or planned:

Lab	Status	Responsible
Manoeuvring basin / towing tank	in planning	Prof. Dr. Bentin
Navigation simulator	in use	Prof. Kreutzer
Lab for applied material physics	in use	Prof. Dr. Göken
Lab for Virtual Reality	in development	Prof. Dr. Klußmann
Lab for maritime environmental technology	in use	Prof. Dr. Strybny
Lab for ship propulsions and ship operating systems	in use	Prof. F. Meyer

The auditorium capacity, seminar room capacity and lab capacity can be increased by this postcompression for students considerably. The construction works are a preparatory event in the approach of the establishment of the „Maritimes Technikum“ (maritime college of technology) on the ground of the faculty.

At the moment the new building of this college of technology is in the planning phase. The means required for it at the rate of approx. 5 million € are granted from the State of Lower Saxony. The completion of the new building is planned for 2018. The maritime college of technology has about 1200 m² of available space.

Simulator

Both HSH and HEL have a close cooperation with two centers handling a variety of simulation training, and can provide an extensive amount of equipment available for the students. SIMSEA is the name of the simulator center in Haugesund, and this center is co-located with HSH's own simulators. The HSH/SIMSEA simulator center is located within walking distance of the University College. The simulator center connected to HEL is NAUTITEC. In addition MARIKO, located in the same building as NAUTITEC, next to the faculty building, is closely involved in the research carried out at HEL (described in item 2.7).

NAUTITEC accommodates the ship-handling simulator 'SUSANNE' with its 270 degree viewing functionality, as well as an offshore dynamic positioning laboratory and a navigation laboratory with four bridges. The two laboratories are operated by the Department of Maritime Studies at the University of Applied Science Emden/Leer.

The simulator equipment that HSH owns is 7 full scale Kongsberg K-Sim Polaris bridges which was upgraded summer of 2016 and is state of the art. In addition there are 12 Kongsberg K-Sim Polaris 7.4 bridge desktop simulators and 12 Neptune 2.7 desktop cargo handling simulators. Both the lab where the desktop simulators are located and the full scale simulators are used in our bachelor education, and it will also be possible to use the equipment in the master's education when relevant. Our planned maritime center in Haugesund will include all our simulators, in addition to a planned model ship basin and wave basin. SIMSEA and the vocational maritime college in Haugesund rents HSH's simulator equipment when available.

Simsea provides simulator training and courses, instruction and training for maritime personnel aboard ships and rigs. Simsea's simulators are developed by Kongsberg Maritime and Fugro and include 4 Class A bridges, 2 engine room simulators, DP simulators, crane and ROV-simulators. In addition to the standard courses, SIMSEA provides development of training courses within areas such as ship maneuvering, anchor handling operations and maritime operations aboard rigs.

The technical facilities available to the students in the master programme enable us to combining teaching and research purposes as well as offering a more applied approach to teaching when relevant.

We consider that a new study programme with a student body of 25 new students per year will easily be incorporated into the existing infrastructure.

Appendix to the study plan: Mark with "Not applicable" if an attachment is not appropriate for the study programme	App. No.
Programme description	2
Agreements regarding internationalization	3
Agreements for student exchange	4
Leases if the institution rents premises or services by others	Not relevant

3 The Academic environment

3.1 The academic environments composition, size and overall competence

Both institutions have a very competent academic community involved in the planned master's education, which mainly consist of personnel employed as professors or associate/assistant professors.

An international education in ship Technology, maritime Operations and management require an academic environment with operational expertise, as well as more academic competence. Several of the involved personnel have experience from different positions onboard vessels (Egil Pedersen, Michael Vahs, Rudolf Kreutzer), from the maritime industry (Jens Christian Lindaas, Sveinung Erland, Marcus Bentin, Freerk Meyer) or from the academic field of expertise (Helle Oltedal, Jann Strybny, Ed Galea, Marina Solesvik, Sylvia Encheva, Bjarne Vandeskog, etc.) relevant for the master programme. This contributes to maintaining a strong link to the maritime profession, with regards to the aspects of technology, operation and management, as well as a strong academic foundation.

Table 3.1 The following staff constitutes the academic environment of the master's programme;

Specialization	Name	Institution	Teaching	Guidance	Position
Technology	Ed Galea	HSH		X	Prof.
Technology	Bjarne Christian Hagen	HSH		X	Ass.Prof.
Technology	Sanjay Khattri	HSH		X	Prof.
Technology	Sveinung Erland	HSH		X	Ass.Prof.
Technology	Vidar Frette	HSH		X	Prof.
Technology	Sylvia Encheva	HSH		X	Prof.
Technology	Jan Ubøe	HSH		X	Prof.
Technology/Operation	Marina Z. Solesvik	HSH	X	X	Prof.
Technology/Operation	Marcus Bentin	HEL	X	X	Prof.
Technology/Operation	Freerk Meyer	HEL	X	X	Prof.
Technology/Operation	Jürgen Göken	HEL	X	X	Prof.
Technology/Operation	Jann Strybny	HEL	X	X	Prof.
Technology/Operation	Jens Klußmann	HEL	X	X	Prof.
Technology/Operation	Jens Chr. Lindaas	HSH	X	X	Ass.Prof.
Technology/Operation	Egil Pedersen	HSH	X	X	Prof.
Operation	Michael Vahs	HEL	X	X	Prof.Capt.
Operation	Rudolf Kreuzer	HEL	X	X	Prof.Capt.
Management	Helle Oltedal	HSH	X	X	Ass.Prof.
Management	Bjarne Vandeskog	HSH	X	X	Ass.Prof.
Management	Hilde Sandhåland	HSH	X	X	Ass.Prof.*
Management	Sigmund Simonsen	HSH		X	Ass.Prof.
Management	Mathias Münchau	HEL	X	X	Prof.

Management	Klaus Heilmann	HEL	X	X	Prof.
Management	Jan Jonassen	HSH		X	Docent
Management	Lene Jørgensen	HSH		X	Ass.Prof*
Management	Liv Osland	HSH		X	Prof.

*Hilde Sandhåland and Lene Jørgensen will have completed their PhD before the programme starts.

There are in total 15 persons involved in teaching courses within the programme, all well qualified for the task at hand. In addition, we have 11 persons who will be involved in supervision of students working on their master's thesis. All personnel involved in either teaching or supervision has a specialization in technology, operation or management, or has a combination of these fields of expertise. This will secure and maintain the strong connection with the maritime profession and the operational perspective of the education. All 25 persons are to a certain extent involved in relevant research. More info can be found in *table 3 Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme*.

The total academic staff consist of 7,2 person years, of which professorial competence constitutes 4,1 person years whereof 2 person years professorial competence in Haugesund and 2,1 person years professorial competence in Emden/Leer. Table 3 (at the very end of the application) provides a schematic overview over the planned resources allocated from the two institutions. In addition to the professorial competence mentioned in this programme, HSH has a vacant position as professor in maritime safety management, who will work with our newly accredited PhD programme in nautical operations, but who will also be a valuable resource for this programme. The deadline for applying for the available position is September 15th, 2016, and we will have a new professor employed by the time this programme starts in September 2017.

All personnel in the academic staff of the Master in International Ship Technology, Maritime Operations and Management fulfil the requirements for supervising students working on their master thesis. The varied background of the academic staff ensures that the students will have a highly qualified supervisor when working on their projects. Our close cooperation with the maritime industry will enable us to provide a co-supervisor from the maritime industry whenever necessary. Inexperienced supervisors will have close communication with more experienced supervisors, while building their own experience in supervising master students. The number of additional staff available for supervision ensures that all the students accepted every year will have a thoroughly qualified supervisor. If admitting 25 students each year, the need for supervision will require approximately 1250 hours supervision, which corresponds to 0,75 person years. This is less than the available capacity, but we deem it important that the students have a supervisor with the correct competence, and have therefore planned for an over capacity regarding supervision in order to ensure that the student's supporting structures are robust and redundant.

The percentages of involvement displayed in *table 3 Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme* is based on the planned involvement of each person in teaching, supervision, research and development. This ensures that there are sufficient resources in form of personnel already in place, and render a start up of the study programme in September 2017 possible.

Table 3 Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme together with *Appendix 5 CV* and *Appendix 6 Publications* also document the broad competence profile of the

academic staff. With a programme covering ship technology, maritime operations and management a broad competence is necessary for the academic staff, and several of our staff members are competent in more than one part of the programme. Ship technology, maritime operations and management are by our experience from both the academic environment and the maritime industry on most occasions entwined. This is also reflected in the staff, where members of the staff e.g. have necessary academic qualifications as well as experience from ships and/or the maritime industry. Further details regarding the competence of each person can be found in *Table 3 Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme* together, *Appendix 5 CV* and *Appendix 6 Publication*. The academic staff connected to the study programme covers in total every aspect of ship technology, maritime operations and management, as schematically presented in the table of the academic environment above, and also include personnel with vast research experience.

In all applied research it is important to stay true to the particular character of the discipline at hand, while simultaneously applying a methodical approach that ensures data quality and validity of the conclusions drawn. To do this, a practical and operational understanding is required in addition to theoretical and methodological competence. In order to ensure the applied and operational perspective, we have put together an academic environment with sufficient academic competence and both academic and professional experience.

3.2 National and international partnerships and networks

The academic community is professionally collaborating and networking with a range of other research communities, universities and university/colleges.

At the national level there are formalized cooperation between higher education institutions offering education in maritime professions – HSH, UiT, NTNU and HSN – through the joint PhD education in nautical operations and the MARKOM2020 project.

Collaboration on the PhD education in nautical operations ensures a close cooperation with the three other civilian institutions in Norway offering a maritime education, and ensures cooperation also on other educational levels. The collaborative project MARKOM2020 is allocating a substantial amount of funds towards measures promoting networking across the professional community, both nationally and internationally.

Professors Ed Galea (mathematical modeling and fire safety), Egil Pedersen (nautical science, maritime technology) and Jan Ubøe (mathematics), and Associate Professor Sigmund Simonsen are affiliated with the study programme through professor II and associate professor II positions. They contribute to strengthening the professional community's cooperation with relevant actors from both the national and the international professional community, here represented by the University of Greenwich, UiT, NHH – Norwegian School of Economics and the Norwegian Defence University College.

In section 2.7, we have described the research programs associated with the two institutions (HSH and HEL). An extensive number of researchers from the R&D programmes and projects are linked to the master's programme. For HSH this applies particularly to MarSafe, Applied IT and Petromaritime R&D, but researchers from Technical Safety (focusing on fire safety) will be involved as supervisors and/or guest lecturers and can contribute in compulsory courses and profile courses both within Norway and Germany. The research programs/projects all have national and international partners,

including also partners from the maritime industry. For HEL the partners are to be found mostly in the Netherlands. For HSH the research program in Technical Safety has partners in countries such as Germany and England, Petromeritime R&D has both European and American partners while MARSAFE cooperates with partners in e.g. England (Greenwich University), New Foundland (Memorial University of New Foundland), UK (Seafarers International Research Centre), Finland (Kotka Maritime Research Centre) and Japan (The marine technological department at Osaka University). MarSafe also have an extensive cooperation with industrial partners such as Statoil, Hurtigruten, local and regional shipping companies, the Norwegian Shipowners' Association, the Norwegian Maritime Authority, the Norwegian Coastal Administration, Maritimt Forum and Maritimt Opplæringskontor.

HSH has through a membership in The Norwegian Petroleum Society (NPF) a network in the petroleum/offshore industry. HSH is also member of the board in the local branch of NPF.

Through Sjøfartens Utdannings- og Rekrutteringsforum (SURF), HSH also has a formalized cooperation with a number of shipping companies.

HEL has through the MariGreen and GreenSailer projects national and international partners both in academia and in the industry and cooperates with e.g. Green Shipping Competence Center, ABH (ship building), ASTRON (Netherlands Institute for Radio Astronomy), DNV GL, University of Groningen and Wärtsilä.

3.3 Academic environment participating in the programme

Table 3 *Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme* shows that 0,6 out of 7,2 person years (8,3%) are covered by employees not primarily employed in one of the two partner institutions. The professor II's and the associate professor II are Ed Galea (University of Greenwich), Egil Pedersen (UiT), Jan Ubøe (NHH) and Sigmund Simonsen (The Norwegian Defence University College). The part time personnel (professor II and ass.professor II) are involved in both teaching and supervision.

The above mentioned table also document that 4,1 of the total 7,2 person years have professorial competence (56,9%), whereof 2 person years in Haugesund and 2,1 person years at HEL. A total of 3,7 person years (51,4%) holding professorial competence are in full time employment. Associate professors amount to totally 2,4 person years (33,3%) today, whereof 2,2 person years (30,6%) in full time employment at the partner institutions. This number will increase to 2,9 person years (40,3%) before the study programme starts, as the two assistant professors (høgskolelektor) mentioned in the table by that time have completed and defended their PhD.

As the study programme include ship technology, maritime operations and management, all parts of the study programme are considered equally important and the courses are designed to give the students necessary competence and tools to succeed in both further studies and a job within the maritime industry. The broad competence required from the academic staff is one of the reasons we have chosen to use mainly personnel with full time employment at the two partner institutions. The professor competence and the associate professor competence are spread evenly throughout the study programme, and thereby fulfil the requirement of competence at either professor or associate professor level in all parts of the study programme.

3.4 The academic environments research and development

HSH

The research group on *Maritime Safety* (MarSafe) led by Associate Professor Helle A. Oltedal) at HSH is addressing research questions related to the discipline of social science organizational safety management, bridge resource management, leadership, social and cultural relations. HSH is currently involved in the research Programmes TRANSIKK and MAROFF established by The Research Council of Norway with the projects *Safety Culture and Sustainable Safety Performance in the Maritime Transportation Sector* and *Risk in Maritime Operations (RISKOP)*. In the TRANSIKK project cooperation is established with research groups at the University of Bergen (Department of Psychosocial Science), the Royal Norwegian Naval Academy, the University of Aberdeen and the Swedish Defence University. In the MAROFF project RISKOP research collaboration is underway with the University of Cardiff, the University of Aberdeen, the University of Stavanger and SINTEF Technology and Society, as well as industry partners such as Kongsberg Maritime and SIMSEA. The international senior scientists contribute valuable professional expertise to both these projects that are directly relevant to the curriculum of the Ph.D. courses that HSH is responsible for. Also the Petromaritime FoU-programme at HSH is involved in the *Risk in Maritime Operations* project.

Researchers from the MarSafe programme are also involved in a book project with intention to develop syllabus for higher level students. The project is initiated and lead by MarSafe research group, in collaboration with the other three Norwegian institutions providing civilian higher maritime education, Memorial university of New Foundland, University of Tasmania and Professor Emeritus Erik Hollnagel. The book – which is named “Managing maritime safety” – is covering both the main safety theories, safety management within the maritime domain as well as the requirements from the STCW. The aim is to have the book published by January 2018.

The EDDA FAUNA HSE-Simulator – Virtual Familiarization (EFS -VF) project is collaboration between researchers from the MarSafe group, the local shipping company Østensjø Rederi AS and SINTEF, and investigates whether or not virtual familiarization can replace the traditional familiarization rounds which are required to be carried out when new personnel or visitors board a ship. Recent research has indicated that inadequate familiarization are a contributing factor in vessel accidents, and the EFS-VF project aims to compare virtual familiarization with traditional familiarization, and thereby addressing the limitations of current familiarization practice.

Bridge Resource Management (BRM) – New Insights and skills (BRIMNIS) is another project carried out in collaboration with the Østensjø Rederi AS, with aim to evaluating the effects of BRM-courses on attitudes, knowledge and beliefs.

Through the MarSafe programme a relatively new project has been established and there are currently to available PhD-positions which will be working on this project. The project is concerned with *Improving Passenger Safety and Survivability in the Extreme Conditions associated with Arctic and Antarctic Evacuation* (ARCEVAC). The application deadline for the two available PhD-positions is 15th of September 2016. The aim of the ARCEVAC project is to provide better evacuation options, improved passenger survivability and enhanced resilience in the extreme environment of Polar waters, improvements to vessel design, and development of suitable operational procedures and emergency equipment. The research group of the ARCEVAC project includes HSH, UiT, University of

Greenwich, Memorial University of New Foundland and Osaka University, and has a close cooperation with the maritime industry operating offshore vessels, cargo vessels and passenger ships. In maritime safety management, where land-based assistance in emergency situations is scarce, it is important to have in place proactive measures that reduce the probability of an adverse event.

MarSafes reaserach group currently include two PhD-students who are working on projects related to Safe Watchkeeping Onboard (SVO) and Safety Management in the Maritime Sector (SMMS). The BRIMNIS project will finish in winter 2017/2018 and the SMMS project just started in March this year.

The research group on *Fire Safety* at HSH is participating in the research Programme *Emerging Risks from Smoldering Fires*, along with research groups at the University of Magdeburg and Lund University, Sintef and Imperial College London. The project will provide better insight into fire as a phenomenon, as well as a better understanding of how fire can be replicated using complex computer simulations. Understanding of fire aboard vessels is central to the safety of nautical operations and simulation tools are increasingly gaining importance. Professor Edwin R. Galea at the University of Greenwich will by means of his professor II position be contributing to the research group with his expertise in mathematical modeling related to fire safety, in addition to his proprietary analytics tools within maritime research applications. The research group has in recent years published their results in the *Fire Safety Journal*.

Technical Safety and Security R&D programme include several projects with multiple partners, and include projects such as *How to choose barriers? Mathematical methods and their use* which investigate decision tools used safety issues in the maritime industry, *COOSY*, an EU project concerning detection and handling of fires in container ships and *Development of new sprinkler standards* which address current issues regarding sprinkler standards. The research group focus on a search for better understanding and/or methods for how technical safety measures should be chosen based not only on their way to handle the situation but also acknowledging the stakeholders demanding judgments based on safe operations, environmental, economical, man-machine interface parameters. The projects continue pursue the existing basis of knowledge created by earlier research and renewal through challenges from the industry or trends seen in risk developing or catastrophic events. Two main directions will be the use of risk analysis and water mist systems.

The Petromaritime research group includes several researchers, and is involved in several projects such as the RISKOP project (mentioned in more detail under the MarSafe research group above).

The Applied Information Technology (Applied IT) research program is led by prof. Sylvia Encheva. As the title says the research group is working on various problems where the latest achievements in information technology can be used to obtain new results. Within the area of decision support systems the research group has been working with researchers from University of Granada, Spain, University of Madeira, Portugal, and Petro Mogila National University, Ukraine. The BallastFlow project is one of the projects within the Applied IT research programme, and is relevant for the academic field of the planned master education in International Ship Technology, Maritime Operations and Management. The BallastFlow project is a user-driven innovation project which aims at developing a standardized method for the real-time monitoring of ballast water based on flow

cytometry. Engineers and scientists from four official partner institutions (Knutsen OAS Shipping, HSH, UniResearch and NIVA) and to affiliates (UiB, CORPI) have formed a collaboration around the development of a standardized real-time analysis method for ballast water which meets the requirements of the IMO Convention, the use of Flow Cytometry methodology to optimize the KBAL treatment system, the establishment of Flow Cytometry technology within Norway's ballast water research community and the initiation of a communication network between research community, public authorities, and industry.

For an overview of individual research experience and publications the last five years, please see *Appendix 5 CV* and *Appendix 6 Publications*.

HEL

Methane catalyst for LNG engines

The goal is to develop marine engine systems that release no or hardly any methane in the exhaust gas is to be achieved by the use of catalysts.

HEWIS – High Efficient Windfarm Installation System

The key for the installation system can be seen in the development of High Efficient Wind Farm Installation System (Hewis) under the conditions for offshore lifting operations restrictions. The concept is based on a monohull concept with a response to the request - minimum ship movements at zero speed - optimized hull form.

Training technologies for the use of LNG

Blended learning environments improve the efficiency of knowledge transfer. Blended Learning is the publication of content through various teaching methods in order to increase the pace of learning and the effectiveness of the training participants. This project aims to investigate use in what way and with what new technologies the nautical personnel on ships with LNG as fuel, the best training concept can be offered, as well as developing a demonstration / pilot training for LNG Basic Training for nautical personnel / seafarers, as STCW V / 3 system.

Windship Engineering and Design

The project presented here is to get in touch with important issues of technology development and ship design for the launch of wind propulsion systems. As a development platform the "eco-Flettner" drive, which was developed within the project "Wind Hybrid Coaster" is used. As a result, important insights into the operating safety and reliability, service life and the integration of wind drives in various modern ship designs are expected. This shall be the basis for decision-making by shipping companies and thus a prerequisite for market entry of technology.

Green Water Taxi

The fuel consumption per unit of charge and / or passenger is particularly high on small ships, as water transport, "economy of scale" affects adversely. The "Green Water Taxi" is to be designed to

carry passengers and small loads flexibly between mainland and islands. Electric hybrids drive with additional wind power support ensures the operation without additional fuel in short-haul traffic. For longer distances a generator, which is powered by "Bio-Fuel" extends the range.

Optimizing vessel condition and condition based maintenance

The goal of the project is to create a practical possible approach that allows optimal trimming state in regard to the fuel reduction. The concept should apply to all "reasonable" charge states contain ballast plans that result in a minimum fuel consumption. With the help of this project, a concept regarding Condition Based Maintenance is to be drawn up, describing the different conditions for different types of ships and responding to necessary parameters and possible thresholds. The concept takes into account the point of view of the owner as well as the view of the repair yard.

GreenSailer

In this project, the prototype of an innovative cargo sailing ship for coastal shipping and for supplies to islands is intended to be developed that can largely fulfil the vision of a 'Zero Emission Ship'. The outcomes of the initial feasibility studies will include design specifications for the vessel itself as well as the equipment on board. In a subsequent second phase of the project, options for its implementation are to be determined. For example, it is conceivable that such a ship may be jointly operated within a flagship project by the maritime industry and maritime and marine scientific universities as a research, development and training platform for sustainable shipping.

Appendix to the Academic environment linked to the study: Mark with "Not applicable" if an attachment is not appropriate for the study programme	App. no.
CV for everyone involved in the academic environment (CVs should follow the template)	5
Publication lists for the last five years before the current deadline	6
Documentation of national and international cooperation and networking the academic environment participates actively in	7
For online studies: documentation of training for online teachers	Not applicable

Tables

Table 1: Students and staff at HSH

Units and programme	Registered students 2015	Enrolled students 2015	Candidates 2015	scientific work-years X
At the institution in total	3210	1917	555	212
At the unit/department for the envisioned program	1260	807	181	64,5
At the envisioned program				

Comment: Figures from DBH

Table 2: Estimated number of students in the program

Number of students at the envisioned study	Students in total the first year	Students in total when fully operational
Number of full-time students	25	50
Number of part-time students	0	0
Number of online students	0	0

Comments:

Table 3: Academic environment planned to scientifically contribute in the study programme

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Employees who contribute academically	Job title	Conditions of employment	Academic work years in study programme				Work years in other study programmes provide study programme and name of the institution	Formal educational qualifications	Teaching / academic supervision-area of study
			Total	T&S	R&D	Other			
Maryna Solesvik	Professor	Full time	0,5	0,3	0,2		0,2 PhD nautical op's, HSH 0,3 Business & Adm, HSH	KHP	Stability, management
Vidar Frette	Professor	Full time	0,2	0,1	0,1		0,3 R&D progr. leader, HSH 0,5 Engineering, HSH	APU	Physics
Sanjay Khattri	Professor	Full time	0,2	0,1	0,1		0,8 Engineering, HSH	KHP	Fire safety
Silvia Encheva	Professor	Full time	0,2	0,1	0,1		0,2 PhD nautical op's, HSH 0,6 Engineering, HSH	APU	Mathematics
Liv Osland	Professor	Full time	0,2	0,1	0,1		0,8 Business & Adm, HSH	KHP	Economics
Lene Jørgensen*	Ass.Prof.	Full time	0,2	0,1	0,1		0,8 Business & Adm, HSH	IFPU	Management
Ed Galea	Professor	Part time	0,1	0,1			0,8 University of Greenwich		Fire safety/ mathematical modeling
Egil Pedersen	Professor	Part time	0,2	0,2			0,8 UiT The Arctic University of Norway	IFPU	Seafaring, Maritime technology
Jens Christian Lindaas	Ass.Prof.	Full time	0,6	0,4	0,2		0,4 Engineering, HSH		Subsea technology and operations
Helle Oltedal	Ass.Prof.	Full time	0,5	0,3	0,2		0,5 PhD nautical op's, HSH		Maritime safety management

Bjarne Vandeskog	Ass.Prof.	Full time	0,6	0,3	0,3		0,2 Nautical op's, HSH 0,2 Nautical Science, HSH	KHP	Maritime social anthropology
Hilde Sandhåland**	Ass.Prof.	Full time	0,5	0,2	0,3		0,5 Nautical Science, HSH		Maritime safety management
Sveinung Erland	Ass.Prof.	Full time	0,3	0,1	0,2		0,7 Nautical Science, HSH		Mathematics
Bjarne Christian Hagen	Ass.Prof.	Full time	0,2	0,1	0,1		0,2 PhD nautical op's, HSH 0,6 Engineering, HSH	KHP	Fire safety
Jan Ubøe	Professor	Part time	0,1	0,1			0,1 Nautical Science, HSH 0,8 NHH – Norwegian School of Economics		Mathematics
Sigmund Simonsen	Ass.Prof.	Part time	0,2	0,1	0,1		0,8 The Norwegian Defence University College		Law
Jan Roald Jonassen	Professor	Full time	0,3	0,1	0,2		0,7 Business & Adm, HSH	KHP	Management
Jann Strybny	Professor	Full time	0,35	0,2	0,15		0,65 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Environmental Technology
Jürgen Göken	Professor	Full time	0,35	0,1	0,25		0,65 Maritime Technology and Shipping Management and Nautical Science, HEL	Yes	Physics, Meteorology
Marcus Bentin	Professor	Full time	0,3	0,2	0,1		0,7 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Ship technology
Mathias Münchau	Professor	Full time	0,1	0,07	0,03		0,9 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Law
Michael Vahs	Professor	Full time	0,25	0,1	0,15		0,75 Nautical Science, HEL	Yes	Technical navigation
Rudolf Kreutzer	Professor	Full time	0,15	0,12	0,03		0,85 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Cargo handling and care
Klaus Heilmann	Professor	Full time	0,25	0,18	0,07		0,75 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Business Administration

Jens Klußmann	Professor	Full time	0,15	0,12	0,03		0,85 Maritime Technology and Shipping Management, HEL	Yes	Informatics and logistics
Freerk Meyer	Professor	Part time	0,2	0,15	0,05		0,8 Maritime Technology and Shipping Management and Nautical Science, HEL	Yes	Mechanical engineering
SUM			7,2	4,04	3,16				

Comments:

* Lene Jørgensen has completed her PhD by the time the programme starts.

** Hilde Sandhåland has completed her PhD by the time the programme starts.

4. Supplementary regulations for accreditation

4.1 The two institutions responsibility.

The division of responsibility for each institution is clearly outlined in the Cooperation of Agreement (CoA) and section 2 of the application. Mobility between the partner institutions is an essential part of the master's programme and is integrated in the curriculum. At least a total of 30 ECTS from the other partner institutions is required.

Within the first semester the priorities are on scientific work as well as a deeper introduction into international maritime processes. Cultural aspects and communication are reviewed in detail. The access into maritime technology is achieved by a deeper understanding of the stability of floating devices. This is the key for safe technological maritime operation. The first semester are delivered in Haugesund.

In the second semester the ability to analyse will be promoted by examples of complex projects. By the help of analysis models for a variety of simulations are constructed. These are evaluated commercially, logistically and from the perspective of technology, quality and risk. Moreover optimizing methods are presented and applied to simulation models. Here management aspects are always a further dimension of consideration, which is imparted in a project oriented way. This semester is delivered in Leer.

In the third semester the students can expand their knowledge, skills and competencies gained so far while assisting in ongoing research projects. In this context the Faculty of Maritime Studies in Leer offers the profile *Sustainable Maritime Operations* and The Stord/Haugesund University College has specialized in *Offshore and Subsea Operations*. Further profiling from other universities is possible through e.g. student exchange. In the third semester the students can choose to go abroad on an exchange agreement.

The master's thesis will be offered in both institutions, depending on the theme of the project. Each institution will offer research facilities, supervision and project for candidates to complete their master's thesis. A student from Germany may have a supervisor from Haugesund, and vice versa.

4.2 Procedures for the development and quality assurance of the program

The CoA defines that a Steering committee will be established, consisting of the two deans of the respective faculties from the two institutions, the two heads of the Programs from the two institutions and two student representatives. The mandate of the Steering committee is defined in the CoA.

The CoA's appendixes cover both institutions examinations rules, template for Diploma and Diploma Supplement for joint degrees and an approval for each institutions Quality Assurance. Hence, there are differences in the two countries procedure for accreditation of this study programme. HEL had first to apply to develop a study course. This is agreed with "Erlass Master IMTM" (the name is not

correct in this document, but this will be corrected in a new document). When HEL received the “Erlass...” they were allowed to start the accreditation process. Attached in Appendix 13 there is a signed contract with ZEvA and the Erlass. Both documents are in German. HEL discussed the time table with them and for ZEvA it is okay to send the application before Christmas. HEL will, in that case, get the accreditation latest in July. The Ministry allows HEL to marketing the study programme. When HEL and HSH select the students in July HEL will have the accreditation and all formalities in place.

4.3 Parts of the program from each institution should constitute one whole in accordance with the learning outcomes for the course.

Both institutions have agreed on the course content and agreed on the distribution and content. Details are defined in the CoA. HSH and HEL started the process together and have worked closely since the first informal conversations about a possible joint degree in the spring of 2015, and there have been two meetings in Germany and two in Haugesund since starting the formal process of developing a joint master in the fall of 2015. We have amongst others worked together in a Dropbox where we have shared documents, and we have had extensive contact both by e-mail and telephone throughout the whole process.

Regulations and requirements from both institutions have been worked through in order to establish a common set of regulations and requirements in line with both institutions’ overall responsibilities. The development of the programme has been a joint process, where we have tried to build on both institution’s strengths and specializations ensuring a connection throughout the entire programme. It has been a strong focus on linking the courses tightly, so that the connection between the semesters is clear, making the place which the courses are taught irrelevant. The overall aim has all through the process been to create an integrated study programme with a clear purpose and a solid portfolio of courses that builds up under the purpose and content of the study programme. The process has been interesting, informative and strangely enough – fun and we consider the combined delivery to fulfil national and international accreditation standards.

Appendix overview for Supplementary regulations

	Appendix No.
Cooperation Agreement	8
Examination rules HEL	9
Regulations governing studies and assessment HSH	10
Quality Assurance HEL	11
Quality Assurance HSH	12
Accreditation procedure HEL	13

Se mottakertabell

Saksbehandler: Tomas Syrstad Ruud

Vår ref: 16/01035-11
Vår dato: 13.02.2017
Deres ref:
Deres dato:

Vedtak om akkreditering av Master i Maritime Operations ved Høgskolen på Vestlandet (fellesgrad)

Vi viser til søknaden om akkreditering av utdanningen *Maritime Operations*.

Vedtak

NOKUT vurderer at vilkårene i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013 nå er oppfylt.

Vi akkrediterer derfor utdanningen *Maritime Operations* (120 studiepoeng) ved Høgskolen på Vestlandet. Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdato.

Bakgrunn for vedtaket

Vi har fattet vedtak om akkreditering basert på vår vurdering av de administrative sidene ved utdanningen, den sakkyndige rapporten, tilsvaret deres og tilleggsvurderingen fra de sakkyndige.

NOKUT forutsetter at Høgskolen på Vestlandet fyller de til enhver tid gjeldende krav for akkreditering. I tillegg forventer vi at Høgskolen på Vestlandet vurderer de sakkyndiges merknader og anbefalinger i det videre arbeidet med utvikling av studiet.

For mastergradsstudier som NOKUT akkrediterer, må institusjonen selv søke Kunnskapsdepartementet om rett til å etablere studiet.

Med hilsen

Øystein Lund
Tilsynsdirektør

Helén Sophie Haugen
fung. seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk signert.

Vedlegg: Maritime Operations_HVL.docx

	Kontaktperson	E-post	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		postmottak@kd.dep.no	Pb 8119 Dep	0032 OSLO
Høgskolen Stord/Haugesund		postmottak@hsh.no	Klingenbergvegen 8	5414 STORD
Høgskolen Stord/Haugesund	Anne Isabelle Robbestad	aro@hsh.no	Klingenbergvegen 8	5414 STORD
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)	Bjørn Egil Asbjørnslett	bjorn.e.asbjornslett@ntnu.no	NTNU	7491 TRONDHEIM
Statistisk sentralbyrå		ssb@ssb.no	Postboks 8131 Dep.	0033 OSLO
Pennti Kujala		pentti.kujala@aalto.fi	Aalto University Department of Applied Mechanics P.O. Box 11000, FI-00076 AALTO	Finland
Høgskulen på Vestlandet		post@hvl.no	Postboks 7030	5020 BERGEN

Arkivsak-dok. 17/03120-2
Saksbehandler Kristine Tangen

Arkivkode.

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato
09.03.2017

030/17 ORIENTERING OM GJENNOMFØRT INTERNREVISJON AV PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET VED HØGSKOLEN I BERGEN HØSTEN 2016

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Styret tar revisjonsrapporten til orientering.
2. Styret ber rektor følge opp de nødvendige anbefalingene som fremkommer i revisjonsrapporten for å sikre at kravene i den nye forordning som trer i kraft i 2018 knyttet til informasjonssikkerhet blir ivaretatt for hele HVL.

Sammendrag

Internrevisjonen utførte høsten 2016 en internrevisjon av personvern og informasjonssikkerhet ved de samarbeidende institusjonene.

Vedlegg:

Trykte vedlegg i saken

Vedlegg 1: Revisjonsrapport Høgskolen i Bergen

Vedlegg 2: Oppdragsbeskrivelse

Vedlegg 3: Taushetserklæring

Vedlegg 4: Instruks

Utrykte vedlegg i saken:

Vedlegg 5: Funnliste HiB

Vedlegg 6: [Ny forordning for personvern 2018](#)

Saksframstilling:

Bakgrunn:

Internrevisjonen utarbeidet høsten 2015 forslag til revisjonsplan for 2016. Styrene ved de fire samarbeidende virksomhetene har hatt revisjonsplan for 2016 til behandling og godkjent disse uten merknader.

Internrevisjonen har gjennomført en anbefalende revisjon av personvern og informasjonssikkerhet med kontroll av dokumentasjon av internkontrollprosesser knyttet til ansvarsutøvelse i forhold til revidert område. Revisjonen ble gjennomført i samarbeid med ekstern IT-revisor Kenneth Høstland (Conferit AS).

Formål med revisjonen:

Internrevisjonen ønsket gjennom denne revisjonen å kartlegge om kontroller, dokumentasjon, prosedyrer, prosesser og andre aktiviteter er effektivt gjennomført, vedlikeholdt og oppfyller lovmessige og regulatoriske krav, samt krav stilt i egne styrings- og ledelsessystemer for informasjonssikkerhet og personvern. I tillegg har revisjonen gitt en anbefaling av hvilke tiltak virksomhetene må foreta seg for å imøtekomme de nært forestående endringene jf. EU 2018 krav knyttet til personvern.

Rapportens anbefalinger

Internrevisjonen vil anbefale at HiB utbedrer de mest alvorlige funn/avvik med relevante tiltak. Dette gjelder særlig følgende prosesser og tiltak:

- Virksomheten bør etablere risikostyring som inkluderer:
 - Rammeverk for gjennomføring av risikovurderinger, fortrinnsvis et rammeverk som er i henhold til Datatilsynets og som inkluderer definisjon av kriterier for informasjonssikkerhet (konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet) og sannsynlighet.
 - Gjennomføring av risikovurderinger av både personopplysninger som behandles samt av virksomhetskritisk / sensitiv informasjon som behandles.
 - Gjennomføring av risikovurderinger i forhold til mål- og resultatstyring.
 - Gjennomføring av risikovurderinger ved enhver endring som har betydning for informasjonssikkerheten.
 - Etablering av et risikoregister der også restrisiko dokumenteres.
- Sikkerhetspolicy med tilhørende rutiner, retningslinjer og veiledere bør gjennomgåes og eventuelt oppdateres og tilgjengeliggjøres i virksomhetens interne web sider.
- Utarbeide og etablere rutine for avvikshåndtering som også inkluderer definisjon/ klassifikasjon av avvik.
 - Vurder vitalisering av allerede etablert systematikk for innrapportering av avvik i forhold til HMS/ "CIM".
- IKT-sikkerhetsarkitekturen bør kritisk gjennomgåes hos databehandlere og i forhold til eget IT-miljø.
- Dokumentasjonen bør gjennomgåes nærmere med hensyn til hvorvidt den er oppdatert, dette også hos databehandlere.

- Det bør etableres oversikt over databehandlere. Databehandleravtaler bør inkludere (ikke avgrenset til); hvilke personopplysninger som behandles, eierskap til data, rett til revisjon, bistand fra databehandler ved overgang til annen databehandler, mv.
- Virksomheten bør utarbeide rollebeskrivelser med funksjon, ansvar, oppgaver, samt rollenes tilgangsnivå i ulike fagsystemer. Dette gjelder også sikkerhetsansvar.
- Meldingsarkivet hos NSD bør utvides til å inkludere hvor personopplysningene er lokalisert og hvordan disse er sikret.
- Etablere systemoversikt som inkluderer (ikke avgrenset til); hvilke type opplysninger systemene inneholder, sikkerhetsnivå (hvilken sone), hjemmel for opplysningene, mv.
- Det bør undersøkes nærmere hvorvidt personopplysninger der konfidensialitet er nødvendig er tilstrekkelig sikret hos databehandlere og i eget IT-miljø i egen IT-revisjon.
- Det bør etableres eget årshjul for informasjonssikkerhet, som gjerne kan kombineres / integreres med IT-avdelingens øvrige og overordnede fokusområder.
- I forhold til den nye personvernforordningen i EU bør virksomheten:
 - Etablere oversikt over hvilke personopplysninger som behandles.
 - Sørge for å oppfylle dagens krav.
 - Sette seg inn i de nye reglene og foreta en konsekvensvurdering.
 - Lage en plan for hvordan virksomheten skal imøtekomme de nye reglene inklusiv vitalisering av eksisterende og etablering av nye rutiner for å etterkomme de nye kravene fra EU-forordningen.
 - Sette av ressurser for å kunne etterleve de nye reglene.

Rektors vurderinger

Rektor vurderer internrevisjonen som svært nyttig som et utgangspunkt for videre utforming av personvern og informasjonssikkerhet ved hele HVL.

REVISJONSRAPPORT

Revisjon av informasjonssikkerhet og personvern

Distribuert til:

Styret
Høgskoledirektør
Deltakere ved intervju

Gjennomført av enhet for internrevisjon:

Cathrine Vasset Rasmussen (Nord), Annette Sundsdal (UiA), Rolf Jegervatn (UiS) og IT-revisor
Kenneth Høstland (Conferit AS)

Bergen

07.11.16 - 08.11.16

1. Innledning og bakgrunn

Denne rapporten reflekterer den overordnede gjennomgangen av informasjonssikkerhet som ble gjennomført hos Høgskolen i Bergen (heretter kalt HiB) i november 2016.

Arbeidet er forankret i høgskolens styregodkjente revisjonsplan for 2016 der revisjonen utføres i samarbeid med internrevisjonen ved Universitetet i Stavanger (UiS), Nord universitet, og Universitetet i Agder (UiA). Arbeidet er utført som en overordnet anbefalende revisjon av informasjonssikkerhet og personvern ved virksomhetene for å bistå virksomhetene i sitt forbedringsløp innen internkontroll.

Rapporten gir en overordnet vurdering av hvorvidt kontroller, dokumentasjon, prosedyrer, prosesser og andre aktiviteter er effektivt gjennomført og vedlikeholdt og oppfyller regulatoriske krav og krav stilt i egne styrings- /ledelsessystemer for informasjonssikkerhet og personvern, samt EUs nye krav til personvern som skal være oppfylt innen mai 2018.

Kartleggingen er gjennomført ved hjelp av intervju med sentrale personer ved virksomheten og med basis i «beste praksis», i forhold til systematikken i ISO 27001, samt relevante regulatoriske krav, Personopplysningsloven (POL) med forskrift (POF).

Målsettingen med revisjonen er å etablere hensiktsmessige styrings- og kontrollmekanismer som balanserer risiko, kontroll og kost/nytte. Videre mål er å sikre at styrings- og kontrollmekanismene fungerer effektivt og som forutsatt, samt at kontrollmekanismene blir dokumentert, og at dokumentasjonen blir systematisert i styrende dokumenter for informasjonssikkerhet.

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsipp i all virksomhetsstyring. God mål- og resultatstyring forutsetter at ledelsen er kjent med og håndterer de utfordringer og usikkerheter som kan påvirke måloppnåelsen på en negativ måte. God virksomhetsstyring inneholder for eksempel typisk krav om at all styring, oppfølging, kontroll og forvaltning i virksomheten skal tilpasses virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet.

2. Hovedkonklusjoner

Basert på mottatt dokumentasjon og de opplysninger som er fremkommet gjennom intervjuer, er konklusjonen at HiB har et klart forbedringspotensial innenfor etterlevelse av Personopplysningsloven med forskrift og innen informasjonssikkerhet.

Det er ikke gjennomført revisjon av den tekniske informasjonssikkerheten hos HiB.

Ovennevnte forbedringspotensial relaterer seg til manglende dokumentasjon, slik som manglende gjennomføring av risikovurderinger av informasjonssikkerhet og målstyring, manglende IT-strategi, manglende oversikt over informasjonsaktiva, mv.

Internrevisjonen har notert følgende funn i form av avvik og observasjoner;

- Virksomheten har ikke etablert samlet oversikt over hvilke personopplysninger som behandles og hvor disse lagres / hvordan disse opplysningene er sikret, jf. POF § 2-4. Virksomheten har imidlertid oversikt over personopplysninger behandlet i FS.
- Det er ikke gjennomført risikovurderinger av informasjonssikkerhet ved bruk av IT-systemer eller «ved endringer som har betydning for informasjonssikkerheten» jf. POL § 13 og POF § 2-4.

- Virksomheten har etter Uninetts gjennomgang av informasjonssikkerheten i 2009 utarbeidet informasjonssikkerhetspolicy med sikkerhetsmål og sikkerhetsstrategi. Imidlertid kunne ikke virksomheten vise til at informasjonssikkerhetspolicyen er tilgjengelig og kommunisert de ansatte.
- Informasjonssikkerhetspolicyen er ikke oppdatert siden initialversjonen som ble etablert i 2009.
- Avvik er ikke definert og det kan ikke fremvises oversikt over avvik i henhold til POF § 2-6.
- Det er ikke utarbeidet IT-strategi.
- Det er ikke etablert årshjul for sikkerhet.
- Egne sikkerhetstiltak eller sikkerhetstiltak hos databehandlere er ikke gjennomgått jf. POF § 2-14.
- Virksomheten er ikke forberedt med hensyn til etterlevelse av EUs forordning for personvern som blir norsk lov i mai 2018 og vil erstatte POL og POF. Det betyr at man får nye regler for personvern i Norge, som gir virksomheter nye plikter. Personer som får sine personopplysninger registrert får nye rettigheter. De nye personvernreglene vil bety (ikke avgrenset til, jf. vedlagte [informasjon fra Datatilsynet](#)):
 - Personvern skal bygges inn i nye løsninger, det vil si at krav til at nye tiltak og systemer skal utarbeides på en mest mulig personvernvennlig måte.
 - Det skal etableres forståelig personvernerklæring, det vil si at informasjon om hvordan virksomheten behandler personopplysninger skal være lett tilgjengelig og skrevet på en forståelig måte.
 - Alle skal vurdere risiko og personvernkonsekvenser. Dersom et tiltak utgjør en stor risiko for personvernet, må virksomheten også utrede hvilke personvernkonsekvenser det kan ha.
 - Alle offentlige og mange private virksomheter skal opprette personvernombud. Ombudet kan være en ansatt eller en profesjonell tredjepart.
 - Reglene gjelder også virksomheter utenfor Europa.
 - Alle databehandlere får nye plikter.
 - Alle får nye krav til avvikshåndtering.
 - Alle må kunne oppfylle borgernes nye rettigheter.

3. Anbefalinger

Internrevisjonen vil anbefale at HiB utbedrer de mest alvorlige funn/avvik med relevante tiltak. Dette gjelder særlig følgende prosesser og tiltak:

- Virksomheten bør etablere risikostyring som inkluderer:
 - Rammeverk for gjennomføring av risikovurderinger, fortrinnsvis et rammeverk som er i henhold til Datatilsynets og som inkluderer definisjon av kriterier for informasjonssikkerhet (konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet) og sannsynlighet.
 - Gjennomføring av risikovurderinger av både personopplysninger som behandles samt av virksomhetskritisk / sensitiv informasjon som behandles.
 - Gjennomføring av risikovurderinger i forhold til mål- og resultatstyring.
 - Gjennomføring av risikovurderinger ved enhver endring som har betydning for informasjonssikkerheten.
 - Etablering av et risikoregister der også restrisiko dokumenteres.
- Sikkerhetspolicy med tilhørende rutiner, retningslinjer og veiledere bør gjennomgå og eventuelt oppdateres og tilgjengeliggjøres i virksomhetens interne web sider.

- Utarbeide og etablere rutine for avvikshåndtering som også inkluderer definisjon/ klassifikasjon av avvik.
 - Vurder vitalisering av allerede etablert systematikk for innrapportering av avvik i forhold til HMS/ "CIM".
- IKT-sikkerhetsarkitekturen bør kritisk gjennomgås hos databehandlere og i forhold til eget IT-miljø.
- Dokumentasjonen bør gjennomgås nærmere med hensyn til hvorvidt den er oppdatert, dette også hos databehandlere.
- Det bør etableres oversikt over databehandlere. Databehandleravtaler bør inkludere (ikke avgrenset til); hvilke personopplysninger som behandles, eierskap til data, rett til revisjon, bistand fra databehandler ved overgang til annen databehandler, mv.
- Virksomheten bør utarbeide rollebeskrivelser med funksjon, ansvar, oppgaver, samt rollenes tilgangsnivå i ulike fagsystemer. Dette gjelder også sikkerhetsansvar.
- Meldingsarkivet hos NSD bør utvides til å inkludere hvor personopplysningene er lokalisert og hvordan disse er sikret.
- Etablere systemoversikt som inkluderer (ikke avgrenset til); hvilke type opplysninger systemene inneholder, sikkerhetsnivå (hvilken sone), hjemmel for opplysningene, mv.
- Det bør undersøkes nærmere hvorvidt personopplysninger der konfidensialitet er nødvendig er tilstrekkelig sikret hos databehandlere og i eget IT-miljø i egen IT-revisjon.
- Det bør etableres eget årshjul for informasjonssikkerhet, som gjerne kan kombineres / integreres med IT-avdelingens øvrige og overordnede fokusområder.
- I forhold til den nye personvernforordningen i EU bør virksomheten:
 - Etablere oversikt over hvilke personopplysninger som behandles.
 - Sørge for å oppfylle dagens krav.
 - Sette seg inn i de nye reglene og foreta en konsekvensvurdering.
 - Lage en plan for hvordan virksomheten skal imøtekomme de nye reglene inklusiv vitalisering av eksisterende og etablering av nye rutiner for å etterkomme de nye kravene fra EU-forordningen.
 - Sette av ressurser for å kunne etterleve de nye reglene.

Det er tilfredsstillende å observere at HiB har:

- Utarbeidet kvalitetssystem.
- Utarbeidet overordnet katastrofeplan.
- Utarbeidet IT-reglement for ansatte og studenter.
- En engasjert ledelse og personale med god kompetanse innen informasjonssikkerhet.
- Dokumenterte møtereferater fra Sikkerhetsforum.
- En rekke tilfredsstillende retningslinjer og rutiner for forvaltning av personopplysninger, slik som sletting av tilrettevisning etter en 3-5 års periode.
- Stor omstillingsevne.

4. Gjennomføring, forutsetninger og avgrensninger av IT-revisjonen

Det er benyttet erfaring og skjønn sammen med tilgjengelig dokumentasjon fra HiB for en sikkerhetsvurdering av informasjonsforvaltningen ved HiB opp mot «beste praksis» og regulatoriske krav, slik som personopplysningsloven med forskrift.

«Beste praksis» (også betegnet «god IT-skikk») bygger bl.a. på

- CobiT (Control Objectives for Information and Related Technology), utarbeidet av ISACA.
- ISO/IEC 27001:2013.
- «God IT-skikk», utarbeidet av ISACA og publisert i Norge av Den norske dataforening.
- Information Security Forums forskjellige sikkerhetskontroller.

5. Gjennomføring og metode

IT-revisor¹ Kenneth Høstland (Conferit AS) ble engasjert av Internrevisjonen for å gjennomgå informasjonssikkerheten og etterlevelse av Personopplysningsloven (POL) med forskrift (POF).

IT-revisjonen ble gjennomført med bedriftsbesøk og intervjuer den 07. november 2016 i Bergen. Det har i tillegg vært oppfølging via e-post og telefon i etterkant av intervjuene.

Kartleggingen er gjennomført ved hjelp av intervjuer med sentrale personer ved HiB med basis i «beste praksis» og relevante regulatoriske krav som nevnt ovenfor.

Det er foretatt overordnet verifikasjon av informasjonssikkerhet, rutiner og dokumentasjon i form av stikkprøver. Det er ikke benyttet tekniske verktøy i denne revisjonen.

6. Omfang av IT- revisjonen

Sikkerhetsstatus og tiltak ble gjennomgått med følgende personer:

Navn	Funksjon	Dato
Rolf Jegervatn	Internrevisjonsleder	07.11.2016
Cathrine V. Rasmussen	Internrevisor	07.11.2016
Annette Sundsdal	Internrevisor	07.11.2016
Bjørn Elvsaas	IT-leder	07.11.2016
Anne Marit Morken	Nestleder ved personalseksjonen	07.11.2016
Kristine Tangen	Internrevisor	07.11.2016
Kristin Ravnanger	Utdanningsdirektør	07.11.2016
Ståle Berglund	Rådgiver stab	07.11.2016
Gro Anita Fonnes Flaten	Konstituert høgskoledirektør	07.11.2016
Heidi Skramstad	Forskningsrådgiver	07.11.2016
Kenneth Høstland	IT-revisor (Conferit AS)	07.11.2016

¹ CISA, CRISC

7. Referanse og underlagsdokumenter

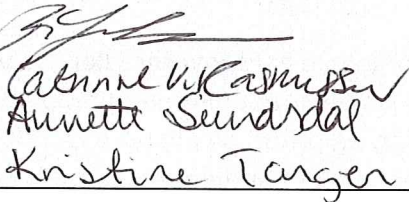
Følgende dokumentasjon og underlag er forelagt og vurdert i sikkerhetskartleggingen:

Navn på dokument / Beskrivelse/ Dato	
1	15-03165-1 Internkontroll-HMS.docx 219752_211653_0
2	15-03224-12 Beredskapsplan, versj. 1 - okt. 2016
3	Referat fra Sikkerhetsforum11.05.16.docx
4	endringerUke33_2012
5	Forsknings server prinsipp
6	Forskningsetikk - Allmenningen
7	Forskningsserver - Allmenningen
8	hendelser_2011
9	HiB skjemaforopprettingavlagringsområde 2015
10	Hjelpeskjema risikovurdering (003)
11	IDM-dataflyt-HiB
12	Oppnevningbrev 10.04.15
13	Overordnet risikovurdering
14	Oversikt NSD
15	oversikt-nettverk-og-soner
16	Policy for informasjonssikkerhet 09.10.09
17	Rapport fra internkontroll personopplysningsloven og helseforskningsloven 2014 180814
18	Rutine for forskningsserveren
19	Rutine for risikovurdering
20	Velkommen som ny IT bruker
21	Arkivnøkkel og kassasjonsplan for de statlige høgskolene 01071994 revidert 2005
22	Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver
23	Retningslinjer for Bevaring og kassasjon for fagsaker i UH-sektoren
24	Tilbakemelding på spørsmål fra internrevisjonen
25	Personopplysninger i Felles studentsystem

Rolf Jegervatn Cathrine Vasset Rasmussen Annette Sundsdal Kenneth Høstland

OPPDRAGSBESKRIVELSE

Unntatt offentlighet jf Off.lova §14

Revisjonsprosjekt: Revisjon av informasjonssikkerhet og personvern ved UiS, UiA, HiB og Nord.	
Prosjektleder: Internrevisjonen ved UiS, UiA, HiB og Nord	Teamdeltakere fra Internrevisjonen: Leder: Rolf Jegervatn Revisjonsmedarbeidere: Kristine Tangen Cathrine Vasset Rasmussen Annette Sundsdal Ekstern revisor: Kenneth Høstland (Conferit AS)
Ansvarlig for aktivitet/område: Virksomhetenes ledelse og berørte parter	Kontaktpersoner: Ansvarlige for revidert område
Oppdragsbeskrivelse støtter seg til styregodkjent revisjonsplan for 2016 ved alle virksomhetene.	
Dato: 10/11-16 Bodo	Signatur:

1. Beskrivelse av revisjonsområde

De fleste virksomheter behandler personopplysninger i en eller annen form. Dette innebærer at virksomhetene må følge personopplysningsloven (POL) og ha tilfredsstillende rutiner for både bruk og beskyttelse av disse opplysningene. Virksomhetene er ansvarlige for å bygge internkontroll slik at personopplysninger blir behandlet lovlig, sikkert og forsvarlig.

Personopplysning: Opplysninger og vurderinger som kan knyttes til enkeltperson.

Sensitive personopplysninger: Opplysninger om rase, etnisk bakgrunn, politisk, filosofisk, religiøs oppfatning, straffbare forhold, helse, sex forhold eller fagforeningsmedlemskap.

2. Bakgrunn for oppdraget

Internrevisjonen utarbeidet høsten 2015 forslag til revisjonsplan for 2016. Styrene ved virksomhetene har hatt revisjonsplan for 2016 til behandling og godkjent disse uten merknader. Internrevisjonens forslag var å gjennomføre en revisjon av personvern og informasjonssikkerhet ved virksomhetene.

3. Formål med revisjonen

Internrevisjonen ønsket gjennom denne revisjonen å kartlegge om kontroller, dokumentasjon, prosedyrer, prosesser og andre aktiviteter er effektivt gjennomført, vedlikeholdt og oppfyller lovmessige og regulatoriske krav, samt krav stilt i egne styrings- og ledelsessystemer for informasjonssikkerhet og personvern. I tillegg har revisjonen gitt en anbefaling av hvilke tiltak virksomhetene må foreta seg for å imøtekomme de nært forestående endringene jf. EU 2018 krav knyttet til personvern.

4. Revisjonskriteriene

Personopplysningsloven (POL) og Personopplysningsforskriften (POF)

- POL § 2 Sensitive personopplysninger skal behandles og lagres i sikrede soner hvor kun autoriserte brukere gis tilgang. En virksomhet kan opprette flere sikrede soner avhengig av behov.
- I henhold til Personopplysningsforskriften (POF, også betegnet "forskriften") § 2-3 skal formålet med behandling av personopplysninger og overordnede føringer for bruk av informasjonsteknologi beskrives i sikkerhetsmål. Valg og prioriteringer skal beskrives i en sikkerhetsstrategi. Bruk av informasjonssystemet skal jevnlig, eksempelvis årlig, gjennomgås for å kartlegge om den er hensiktsmessig for virksomhetens behov og om sikkerhetsstrategien gir tilfredsstillende informasjonssikkerhet som resultat. Sikkerhetsstrategier vil omfatte grunnleggende beslutninger om organisering og gjennomføring av sikkerhetsarbeidet i virksomheten.
- I 2018 får Norge nye personvernregler. Da vil EUs forordning for personvern erstatte dagens personopplysningslov. De nye reglene gir flere og strengere plikter enn før, og brudd på pliktene kan få store økonomiske konsekvenser. Alle virksomheter som behandler personopplysninger om ansatte, kunder, brukere eller andre, må forberede seg på å følge de nye reglene.

5. Risikoer

- Risiko for at den etablerte internkontrollen ikke er tilstrekkelig, eller ikke etterleves, til å forebygge og avdekke feil/mangler/brudd på POL og POF.
- Risiko for at organiseringen av internkontroll ikke ivaretar de overordnede lovmessige krav og interne retningslinjer.
- Risiko for svikt i de etablerte kontrollene:
 - Mangelfull kompetanse
 - Mangelfull aktsomhet
- Risiko for at de etablerte kontrollrutinene ikke er kommunisert ved virksomhetene.
- Feilbehandling av personopplysninger bevisst eller ubevisst er en risiko for virksomhetenes renomme og enkeltindividers personsikkerhet.

6. Avgrensning

Revisjon av personvern blir gjennomført som en ren anbefalende revisjon, hvor internrevisjonen ser på nåsituasjonen og kommer med anbefalinger til hvordan virksomhetene kan møte de nye 2018 kravene fra EU.

7. Metoder

Kartlegging av etablert internkontroll, prosesser og rutiner gjennom intervjuer og dokumentgjennomganger, for å utarbeide en faktabeskrivelse av nåsituasjonen.

8. Tidsperspektiv

Mandag 7 – 8 november (HiB)

Onsdag 9 – 10 november (Nord)

Mandag 21 – 22 november (UiA)

Onsdag 23 – 24 november (UiS)

9. Rapportbehandling

Faktaverifisering rapportinnhold: Rapport oversendes til gjennomlesing og godkjenning av intervjudeltakerne.

Svar på rapporten: Virksomhetenes ledelse

Mottaker rapport: Styret

SÆRSKILT TAUSHETSERKLÆRING

For internrevisjonen

Alle ansatte ved Universitetet i Stavanger, Nord universitet, Universitetet i Agder og Høgskolen i Bergen har taushetsplikt, herunder et selvstendig ansvar til å overholde at personlige opplysninger om studenter og ansatte ikke blir formidlet til uvedkommende. Internrevisjonen har i tillegg vedtatt følgende i sin nye instruks:

«Internrevisjonen skal ha tilgang til all informasjon ved reviderte virksomheter som har relevans for internrevisjonsaktivitetene, herunder rett til å delta i alle møter der saker som har relevans for internrevisjonen blir diskutert.

Internrevisjonen er bundet av taushetsplikt i alle de saker de kommer over gjennom sitt arbeid, og skal signere en særskilt erklæring om dette.»

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for internrevisjonen ved de fire virksomhetene er i henhold til forvaltningsloven § 13 pålagt taushetsplikt og har plikt til å hindre at andre får adgang til eller kunnskap om det vedkommende i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

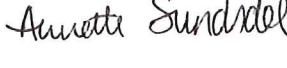
- 1) Noens personlige forhold, eller
- 2) Tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

Taushetsplikten gjelder også overfor internt uvedkommende ved de fire virksomhetene.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Den ansatte i internrevisjonen kan heller ikke utnytte opplysninger som nevnt i forvaltningsloven § 13 i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

Jeg erkjenner min taushetsplikt og er kjent med at brudd på taushetsplikten kan gi grunnlag for disiplinære forføyninger, erstatningsansvar og straffeansvar, jf. straffeloven § 121.

Sted: 9 / 11 - 16 Bodo

Signatur:
Kristine Tangen

Navn: ROLF JEGERVATN CATHRINE V. RASMUSSEN ANNETTE SUNDSDAL
(med blokkbokstaver)
KRISTINE TANGEN KENNETH HOSZTAN

Instruks for Internrevisjonen 2016

Instruks for internrevisjon ved Universitetet i Stavanger, Universitetet i Nordland, Universitetet i Agder og Høgskolen i Bergen

1. INNLEDNING

Instruks for internrevisjonen definerer rolle, myndighet og ansvar for internrevisjonen, og er vedtatt av universitets- og høgskolestyret.

2. ROLLER OG ANSVAR

Internrevisjonen har en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon som har til hensikt å forbedre virksomhetens drift. Den bidrar til at virksomheten oppnår sine målsettinger ved å benytte en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten og hensiktsmessigheten av virksomhetens prosesser for risikostyring, kontroll og governance.

Revisjonsaktivitetene skal gjennomføres i samsvar med lover, myndighetskrav og relevante faglige standarder for internrevisjonen.

3. ORGANISERING

Internrevisjonen rapporterer direkte til styret og tilstreber å være faglig uavhengig av ledelsen i gjennomføringen av revisjonsoppdrag. Internrevisjonen koordinerer administrative saker med universitets- og høgskoledirektøren.

4. PLANLEGGING, GJENNOMFØRING OG RAPPORTERING

Internrevisjonen skal gjennomføre sitt arbeid i henhold til en risikobasert årlig revisjonsplan. Internrevisjonen lager et notat til styret med innsamlede forslag til mulige revisjonstema som oversendes styret til behandling. Internrevisjonen ber styret i dette dokumentet om direkte forslag fra styret selv til revisjonstema, samt om en gradering av de innkomne forslagene i notatet, som til sist godkjennes av styret.

Rådgivningsaktiviteter ut over det som ligger i årsplanen kan avtales direkte med universitets- og høgskoledirektørene.

Ved gjennomføring av revisjoner, holdes universitets- og høgskoledirektøren løpende orientert om funn av vesentlig betydning.

Rapporter fra de enkelte revisjoner stiles til universitets- og høgskoledirektøren, med tilsvarende fra revidert enhet. Rapporter fra de enkelte revisjoner kan også formidles til styret dersom internrevisjonen vurderer rapportens innhold til å være av en slik karakter at dette er nødvendig.

Internrevisjonen skal følge opp at revidert enhet iverksetter tiltak som besluttet som følge av revisjonsanbefalingene.

Internrevisjonen skal oppsummere sine observasjoner og sitt syn på virksomhetens prosesser for risikostyring, kontroll og governance i en årlig rapport til styret.

5. RETTIGHETER OG PLIKTER

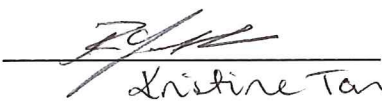
Internrevisjonen skal holde seg oppdatert på vesentlige endringer i virksomhetens strategi, organisering, virksomhet og risikoforhold. Det forutsettes at det er en løpende kommunikasjon mellom ledelsen og internrevisjonen.

Internrevisjonen skal ha tilgang til all informasjon ved virksomhetens som har relevans for internrevisjonsaktivitetene, herunder rett til å delta i alle møter der saker som har relevans for internrevisjonen blir diskutert.

Internrevisjonen er bundet av taushetsplikt i alle saker de kommer over gjennom sitt arbeid, og skal signere en særskilt erklæring om dette.

Denne instruksen legges fram for styret hvert andre år med tanke på en eventuell oppdatering.

Dato/Sted: 9.11.2016 Bodo

Signatur: Cathrine V. Rasmussen Annette Sundsdal
Kristine Tangen

Navn: ROLF JEBERVATN CATHRINE V. RASMUSSEN ANNETTE SUNDSDAL
(Med blokkbokstaver) KRISTINE TANGEN

Arkivsak-dok. 17/04457-1
Saksbehandler Torhild Seim

Arkivkode.

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato
20.04.2017

031/17 MELLOMBELSE RETNINGSLINJER FOR ERVERV OG FORVALTNING AV AKSJAR VED HVL

Forslag til vedtak:

Styret vedtek forslaget til «Mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved Høgskulen på Vestlandet». Retningslinjene gjeld fram til permanent reglement er vedteke.

Vedlegg:

Mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved HVL.

Saksframstilling:

Rektor ber styret i denne saka om å fastsette mellombelse retningslinjer knytta til «reglement om statlige universiteters og høgskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjar». Saka er aktualisert ved at det er konkrete saker som treng avgjersle i løpet av våren i fleire regionar i HVL, og det er naudsynt å handsame desse etter sams prosedyrar og retningslinjer.

Denne saka drøftar ikkje ein strategisk policy for kva selskap og aksjar HVL skal ha eigeskap i – ei slik sak vil kome som eit ledd i strategiprosessen for HVL framover. Vedtaket i denne saka vil difor vere eit reint «Sikker drift»-vedtak som sikrar at vi har sams retningslinjer for heile HVL i tråd med gjeldande forskrifter.

Bakgrunn:

HVL har per i dag ingen felles retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar. Dei tre fusjonerte institusjonane tok alle med seg sine egne retningslinjer inn i HVL. Det er satt ned ei gruppe som skal utarbeide nye felles retningslinjer for HVL. Fram til desse føreligg bør HVL ha mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar som sikrar HVL ved framtidige kjøp av aksjar.

Av dei tre reglementa er det HiSF sine mellombelse retningslinjer som sist vart vedteke (sak 65/16 ved HiSF). Retningslinjene til HiSF var baserte på HiB sine retningslinjer, men har teke inn i seg prinsippet om einskapleg leing. Retningslinjene er i tråd med den siste forskrifta, f-07-13, «Reglement om statlige universiteter og høgskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer» og tilhøyrande «veileder». Viser her til styresaka 65/16 (HiSF) «Kjøp av aksjar i Better Player AS» som O-sak til interimsstyret i møte 03/16 for nærmare detaljer.

Med HiSF sine mellombelse retningslinjer som bakgrunn tilrår rektor at vedlagte retningslinjer fungerer som mellombelse retningslinjer for HVL fram til dei endelege felles retningslinjene er klare.

Rektors vurdering

Rektor vurderer retningslinjene for erverv og forvaltning av aksjar ved HVL som et nyttige inntil nye retningslinjer er utarbeidet.

Mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved Høgskulen på Vestlandet

Innleiing

Retningslinjene byggjer på F-07-13 «*Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*».

Reglement og retningslinjer

Høgskulen på Vestlandet sine lokale retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar er basert på følgjande reglement og retningslinjer:

- F-07-13, *Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-f-07-13-reglement-om-statlige-/id734714/> og
- *Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2013/f_07_13_veilegg_2_veileder_til_reglement_om_statlige_universiteter_og_hoeyskolars_forpliktende_samarbeid_og_erverv_av_aksjer.pdf
- *Retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper (fastsatt av Kunnskapsdepartementet fra 01.01.2008)*
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2013/f_07_13_veilegg_3.pdf
- Lov om aksjeselskap
- Reglement for økonomistyring i staten
- Årleg tildelingsbrev frå Kunnskapsdepartementet (KD)

Verkeområde

Retningslinjene regulerer

- organisering av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet som randsoneverksemd
- annan randsoneverksemd, erverv og forvaltning av aksjar

Styret sitt ansvar

Styret har ansvar for

- at oppretting av selskap eller kjøp av aksjar skal vedtakast av styret sjølv
- at forvaltninga av aksjar skjer i tråd med gjeldande regelverk, jf. Bl.a. retningslinjer for Kunnskapsdepartementet og underliggjande verksemda si forvaltning av statens eigarinteresser i aksjeselskap 1. Januar 2008, universitets- og høgskulelova og hovudinstruksen punkt 7.3.

1. Organisering av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet som randsoneaktivitet

Ved organisering av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet som randsoneaktivitet, skal følgjande leggjast til grunn, uavhengig av om institusjonen sjølv har aksjar i den sjølvstendige verksemda eller ikkje:

- a) Institusjonen sitt styre, eller annan instans etter delegasjon frå styret, skal fatte vedtak om organisering av oppdrags- og bidragsfinansiert aktivitet ved sjølvstendige verksemdar. Dersom organisering medfører oppretting eller eigarskap i aksjeselskap, skal styret sjølv fatte vedtak. Som del av avgjerdsgrunnlaget skal det føreligge faglege vurderingar som skildrar føremålet med den eksterne organiseringa. Avgjerdsgrunnlaget skal skildre på kva måte slik organisering oppfyller dei faglege kriteria i regelverket.
- b) Fleire institusjonar kan inngå samarbeid om aktivitet i eitt eller fleire aksjeselskap.
- c) Verksemda skal vera i tråd med dei etiske standardar som gjeld for institusjonar innan høgare utdanning.
- d) Institusjonen sine tilsette kan delta i styret til samarbeidande verksemd. Eventuell styredeltaking skal gå fram av avtalen. Institusjonen sin øvste leiar kan ikkje inneha slikt verv, med mindre det er eit selskap som fullt ut vert eigd av staten, jf. forvaltningslova § 6 første ledd punkt e. Rektor er institusjonens øvste daglege leiar for den faglege og administrative verksemda.

2. Annan randsoneaktivitet

Andre selskap som institusjonen har aksjar i, skal ha eit føremål som er av særleg fagleg interesse. Dersom institusjonen ønskjer å opprette eller delta i selskap som har til føremålet å eige eigedom eller infrastruktur, og på denne måten vurderast å ha særleg fagleg interesse, må institusjonen søkje departementet om dette. Det blir lagt til grunn at institusjonen sine forpliktingar ovanfor eit slikt selskap kan dekkast innanfor institusjonen sine økonomiske ressursar. Finansielle plasseringar i eigedom, aksjeselskap eller annan verksemd med det føremålet å sikre institusjonen økonomisk fortjeneste, blir ikkje rekna som fagleg interesse.

3. Erverv og forvaltning av aksjar

3.1 Erverv av aksjar

Institusjonen sitt eigarskap i aksjar legg til grunn at Kunnskapsdepartementet gjennom særskilt fullmakt gjev den enkelte institusjon mynde til å organisere verksemd som eigne rettssubjekt, og skaffe seg eigarposisjon i andre selskap. Det er styret sjølv som skal fatte vedtak om eventuell oppretting eller eigarskap i aksjeselskap, jf. innleiinga punkt B.

3.2 Utøving av eigarskap

Institusjonen sitt styre er ansvarleg for at utøving av eigarskap skjer i samsvar med departementet sine særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eigarinteresser i aksjeselskap. Styre skal i tillegg fastsette institusjonsspesifikke retningslinjer for korleis statens aksjar skal forvaltast. Styre er også ansvarleg for institusjonen sin rapportering på området, jf. pkt. 3.7 under. Institusjonen sitt styre skal fastsetje resultatmål for sitt eigarskap. Resultat internt ved institusjonen, som følgjer av eigarskapet, bør vurderast regelmessig som del av institusjonen sin mål- og resultatstyring.

3.3 Organisasjonsformer

Når institusjonen organiserer aktivitet i eigne rettssubjekt, skal institusjonane bruke aksjeselskap som organisasjonsform, jf. lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap.

3.4 Kapitalinnskot

Kapitalinnskot skal som regel dekkjast av institusjonen sin verksemdskapital. Institusjonen kan unntaksvis søkje departementet om tilskot for å dekke kapitalinnskotet. Det er ikkje høve til å nytte tingsinnskot.

Eventuelle eigarposisjonar skal gå fram av institusjonens verksemdsrekneskap.

3.5 Ivaretaking av statens eigarskap

Ein institusjon som i fellesskap med andre statsinstitusjonar opprettar eit selskap, eller kjøper aksjar i selskap der staten eig aksjar, skal sørgje for at det er inngått ein avtale om kva statsinstitusjon som skal ivareta statens eigarskap. Institusjonen skal sende melding om dette til departementet seinast innan 14 dagar frå ervervet.

3.6 Sal av aksjar

Sal av aksjar skal skje etter forretningsmessige prinsipp. Sal av aksjar som inngår i Statens kapitalrekneskap, og som er finansiert med særskilt tilskot, må avklarast med departementet. Resultatet av aksjesal, der aksjar er finansiert over institusjonen sin verksemdskapital, vil inngå i institusjonen sin verksemdskapital.

3.7 Rapportering

Institusjonen sitt styre skal kvart år utarbeide ein oppdatert oversikt over aksjeselskap som vert eigd heilt eller delvis av staten, og der institusjonen har fått fullmakt til å forvalte aksjar på vegne av staten. Av oversikten skal det gå fram selskapet sin aksjekapital, staten sin eigardel i selskapet og ei kortfatta oversikt over selskapet sitt føremål og verksemd. Oversikten skal også danna grunnlag for departementet si vidare rapportering til Stortinget, statsrekneskapen og Riksrevisjonen. Slike opplysningar skal sendast departementet og selskapsdatabasen hjå Database for statistikk om høgare utdanning innan den frist og i tråd med dei retningslinjer departementet fastset. Departementet skal utan opphald orienterast om viktige aktiviteter i selskapa, og som har betydning for å sikra ein effektiv kontroll med at statens interesser forvaltast på ein forsvarleg måte. Departementet skal på eit så tidlig tidspunkt som mogeleg orienterast om tidspunkt for generalforsamling. Institusjonen skal utan opphald etter utøving av generalforsamling sende følgjande dokument frå det enkelte selskap til departementet:

- Årsrekneskap
- Årsrapport
- Protokoll frå generalforsamling
- Revisors rapport

For selskap der fleire statsinstitusjonar har aksjar, skal rapportering til vedkommande fagdepartement gjerast av den institusjon som er satt til å ivareta statens eigarskap, jf. punkt 3.5.

Arkivsak-dok. 17/04459-1
Saksbehandler Torhild Seim

Arkivkode.

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato
20.04.2017

032/17 BETTER PLAYER AS - KJØP AV AKSJAR

Forslag til vedtak/innstilling:

Styret gjev rektor mynde til å foreta kjøp av inntil 43.500 aksjar à NOK 3,2292 til ein samla verdi av NOK 140.470,- i ein retta emisjon i selskapet Better Player AS, i tråd med premissane i aksjonæravtalen.

Vedlegg:

Vedtakssak 025/16 Orienteringsaker - nr. 3, sak om kjøp av aksjar i selskapet Better Player AS til høgskulestyret ved HiSF 10. november 2016. (Interimstyret møte 3/2016)

Saksframstilling/bakgrunn:

HVL eig i dag 4.500 aksjar à NOK 1,- i selskapet Better Player AS. Rektor ved HiSF vart i styresak 65/16 ved HiSF (ref: 16/01379-1) gjeve mynde til å vere med på ein retta emisjon i selskapet i tråd med premissane i aksjonæravtalen. Det vil seie kjøp av inntil 43.500 aksjar à NOK 3,2292 til ein samla verdi av NOK 140.470,-.

Emisjonen vil fullføre kjøpet av aksjar i Better Player AS i tråd med avtalte eigarfordeling i selskapet, og gjennom emisjonen vil HVL eige 15 prosent av selskapet. Dette gjev og rett til å utnemne eit styremedlem. Meir detaljar om selskapet Better Player AS kan finnast i styresaka 65/16 «Kjøp av aksjar i Better Player AS» som var O-sak til interimsstyret i møte 03/16 – vedtakssak 025/16.

I følgje aksjonæravtalen skulle den retta emisjonen mot Sogndal Fotball AS, Rocketfarm AS og mot tidlegare HiSF (no HVL) bli gjennomført på ei ekstraordinær generalforsamling i perioden 2016 - 2018. HVL har no fått melding frå styreleiar i Better Player AS om at denne emisjonen er nært føreståande.

Rektors vurdering

Ut frå tidligere vurdering av faglige interesser for HVL i selskapet samt beløpets størrelse anbefaler rektor at det i forbindelse med emisjon kjøpes aksjar i Better Player AS til ein samla verdi av NOK 140.470,- for å oppnå ein eigardel på 15 prosent i selskapet.

SaksframleggDato
26.10.2016Referanse
16/01379-1Sakshandsamar
Torhild Seim**Saksgang:**

Saksnr.	Saksgang	Møtedato
65/16	Høgskulestyret	10.11.2016

KJØP AV AKSJAR I BETTER PLAYER AS**Framlegg til vedtak:**

1. Styret godkjenner kjøp av 4.500 aksjar a NOK 1,- i selskapet Better Player AS slik det går fram av premissane i aksjonæravtalen. Styret stadfester gjennom dette at selskapet er av fagleg interesse for Høgskulen i Sogn og Fjordane.
2. Styret gjev rektor mynde til å kjøpe inntil 43.500 aksjar a NOK 3,2292 til ein samla verdi av NOK 140.470,- i ein retta emisjon i selskapet Better Player AS i tråd med premissane i aksjonæravtalen.
3. Styret vedtek forslaget til mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved HiSF

Saksvedlegg:

Vedlegg nr. 1: Aksjonæravtalen for Better Player

Vedlegg nr. 2: Stiftelsesprotekollen for Better Player

Vedlegg nr. 3: Forslag til mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar ved HiSF

Saksframstilling/Vurdering

Denne saka vert lagt fram for høgskulestyret for at styret skal ta stilling til om Høgskulen i Sogn og Fjordane skal kunne eige aksjar i aksjeselskap, og vidare korleis ein slik aksjepost skal forvaltast. Saka har bakgrunn i at fleire tilsette og ein masterstudent ved HiSF har vore medverkande i utviklinga av produktet «Better Player», og at HiSF slik stod som prosjektansvarleg institusjon for søknaden til masterstudenten Mikkel Frodahl til Noregs Forskingsråd (NFR) om midlar gjennom FORNY StudENT-programmet våren 2016. Søknaden fekk positivt tilslag på 1 million kroner sommaren 2016, og tilslaget inneberer at det skal skipast ein selskap som skal ta ha ansvaret for å inngå kontrakt med NFR, og der studenten skal vere majoritetseigar. Gjennom samtalar med dei andre partane som har vore ansvarlege for utviklinga av Better Player har ein kome fram til at HiSF sin medverknad i utviklinga kan gje opning for at HiSF er med på eigarsida under skiping av selskapet.

Det har vore svært ynksjeleg frå dei andre partane i selskapet med ei rask avklaring på HiSF sitt eigarskap i selskapet for å få selskapet etablert, og slik i stand til å oppfylle kontrakta med NFR. Rektor har difor

gjort dei nødvendige førebuingane for at selskapet skal kunne skipast med HiSF som ein av eigarane, og har signert stiftingsprotokollen og aksjonæravtalen for selskapet den 3. oktober 2016 under føresetnad av høgskulestyret si godkjenning. Av omsyn til å få aktivert kontrakta med NFR vil desse dokumenta bli sendt inn før styremøtet i HiSF den 10. november, men rektor har samrådd seg med styreleiar før dokumenta vart ekspederte. Det vil – dersom sakshandsaminga i styremøtet den 10. november konkluderer med at HiSF ikkje skal ha eigarskap i aksjeselskap – vere mogleg å trekke seg ut av selskapet utan vidare forpliktingar for HiSF.

Interimsstyret, ved sekretær (direktør med innstillingsmynde), for Høgskulen på Vestlandet er orientert om saka sidan den og har relevans for den nye høgskulen si samla verksemd. Både Høgskolen i Bergen og Høgskolen Stord/Hagesund har for tida eigarskap i aksjeselskap.

Bakgrunn

«Better Player, eit verktøy for analyse av blant anna ein idrettsutøvars yting under trening og konkurranse».

«Better player» spring ut av samspelet rundt fotballen på Fosshaugane Campus. Starten på dette skjedde i 2012 då Sogndal Fotball AS (org. nr. 936 941 001) og Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) etablerte forprosjektet «Individualisering av lagidrett». Dette skulle greia ut om samarbeidsformer, teknologiar og fagfelt ein ønskja å satsa i lag på å utvikla. I 2013 etablerte Sogndal Fotball AS og HiSF eit Strategisk program for Fosshaugane Campus. Dette er ei femårig satsing som handlar om prestasjonsutvikling i klubb, kunnskapsutvikling i høgskulen og næringsutvikling på Campus innan fotball. Som del av det strategiske programmet, designa HiSF KICK-studien som er namnet på fotballforskninga til HiSF. KICK står for «kunnskapsintegrasjon i ei klynge», og er eit forskings- og utviklingsprosjekt som handlar om samspelet mellom erfarings- og forskingsbaserte kunnskapar i fotball ved Fosshaugane Campus.

Utviklinga av «Better player» kan sjåast i lys av bakteppet ovanfor. Fordi ein hadde behov for ein kanal som skulle styrka kommunikasjonen mellom spelarar og trenarar, og etter kvart også mellom teknologar og forskarar, vart Rocketfarm AS (org. nr. 993 352 632) involvert i den felles kunnskapsutviklinga innan fotball på Campus. Denne involveringa var det dagleg leiar i Sogndal Fotball AS, Egil Mundal, som stod bak. Rocketfarm AS utvikla i løpet av 2015 ei programvareløysing/ein applikasjon som skulle bidra til å letta kommunikasjonen mellom spelarar og trenarar med fleire. I år har dette arbeidet skote ytterlegare fart og programvareløysinga fekk etter kvart namnet «Better player».

I vår gjorde også student Mikkel Frodahl ferdig masterarbeidet sitt på fysiske treningsdata knytt til Sogndal Fotball AS og som ein del av KICK-studien (med hovudrettleiar frå ALI). Her brukte han trackingsystemet ZXY og han vart gjennom dette arbeidet fortruleg med programvareløysinga «Better player». Saman med fagmiljøet på Campus såg han i vår moglegheita til å søkja NFR sitt program «Forny Student 2016» om midlar til å utvikla produktet «Better player» vidare og forsøka å kommersialisera produktet. Han/søkjargruppa fekk tilslag på søknaden og har fått 1 million kroner for å oppretta sitt eige selskap saman med Rocketfarm AS, Sogndal Fotball AS og HiSF som eigarar og arbeida vidare med dette produktet det neste året (sjå avsnitt 2.1, Better Player AS).

Det har også vore sendt fleire søknader på vegne av prosjektgruppa og HiSF fekk saman med Sogndal Fotball AS i 2015 0,5 millionar kroner av INU-midlane¹ for å utvikla programvareløysinga vidare.

I Sogndal Fotball AS har ein testa «Better Player» der ein har prøvd å få spelarane til å ta eigarskap til si eiga utvikling slik at dei kan ta dei rette vala gjennom trening og kamp. Ein håpar dette vil resultere i mindre skada spelarar og spelarar som presterer betre. Sogndal Fotball AS vil også vera testklubb i den vidare utviklinga av produktet «Better Player». Målet til «Better Player» er å få profesjonelle fotballag til å bruke dataprogrammet dagleg til å følgje opp spelarane sine. Og på lang sikt ønskjer ein at programmet

¹ Den interkommunale næringsretta utviklingsordninga som kompenserer for auka arbeidsgjevaravgift i kommunane Førde, Flora og Sogndal. <https://www.nho.no/Om-NHO/Regionforeninger/NHO-Sogn-og-Fjordane/INU-FSF/>

skal kunne brukast av individuelle idrettsutøvarar som kanskje ikkje har eit stort støtteapparat rundt seg, men som har lyst til å planlegge treningskvardagen sin betre.

Samarbeidet mellom HiSF, Sogndal Fotball AS, Rocketfarm AS og Mikkel Frodahl har heile vegen vore godt understøtta av Kunnskapsparken, Vestlandsforskning, Fotballkretsen, med fleire.

Selskapsetablering av Better Player AS

Aksjonæravtalen for Better Player stiftar selskapet som eit sjølvstendig aksjeselskap «Better Player AS» der eigarane er Rocketfarm AS, Sogndal Fotball AS, Høgskulen i Sogn og Fjordane, og Mikkel Frodahl. Aksjonæravtalen ligg som **vedlegg nr. 1** til saka. Også vedlagt er selskapet sin stiftelsesprotokoll (bilag til avtalen) som **vedlegg nr. 2**.

Dagleg leiar i Better Player AS er Mikkel Frodahl.

På stiftingstidspunktet er det totalt 30.000 aksjar i Better Player AS. Med pålydande a` NOK 1,- gir dette ein aksjekapital på NOK 30.000,-.

Aksjane er fordelt som følgjer:

Aksjonær	Antal aksjar	Teikningskurs NOK	Teikna beløp NOK
Mikkel Frodahl	16 000	1	16 000
Sogndal Fotball AS	4 750	1	4 750
Rocketfarm AS	4 750	1	4 750
Høgskulen i Sogn og Fjordane	4 500	1	4 500
Sum	30 000	1	30 000

Tabell 1

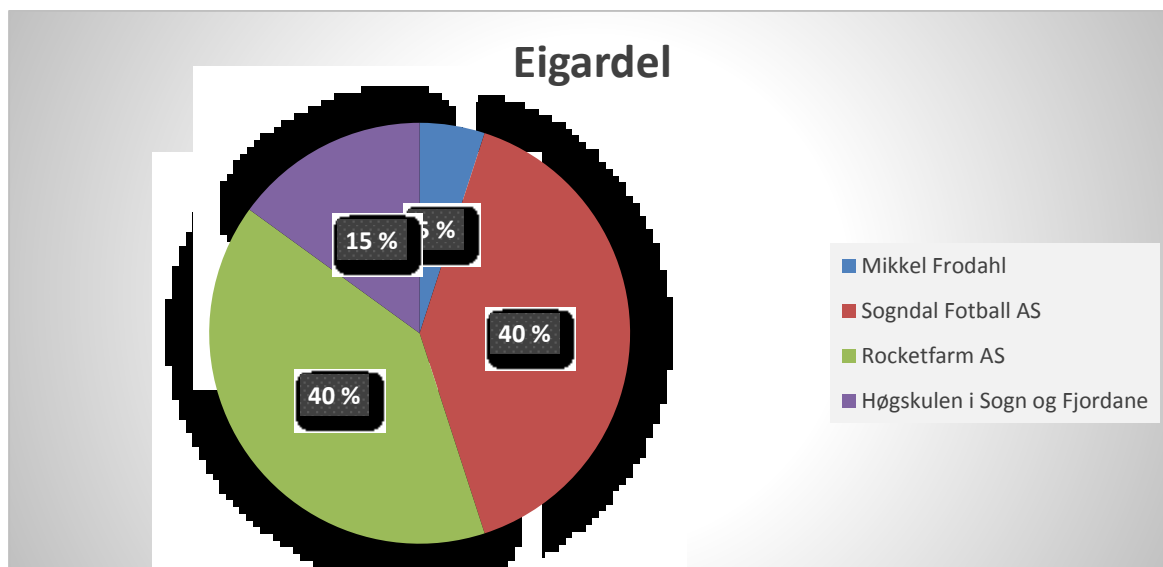
I følgje Aksjonæravtalen vil HISF få tilbod om å teikne 43.500 aksjar til ein teikningskurs på NOK 3,2292, totalt NOK 140.470,- når dei immaterielle rettane (dvs. rettane til forretningsideen og applikasjonen på etableringstidspunktet) vert overført til Better Player AS frå Sogndal Fotball AS og Rocketfarm AS.

Ny aksjekapital vil bli NOK 320.000,- og aksjane vert fordelt som følgjer:

Aksjonær	Antal aksjar
Mikkel Frodahl	16 000
Sogndal Fotball AS	128 000
Rocketfarm AS	128 000
Høgskulen i Sogn og Fjordane	48 000
Sum	320 000

Tabell 2

Eigardelane vert fordelt slik:

Tabell 3

Vi viser til Aksjonæravtalen for nærmare detaljar rundt den framtidige emisjonen.

Den retta emisjonen mot Sogndal Fotball AS og Rocketfarm AS og mot HiSF vil bli gjennomført på ei ekstraordinær generalforsamling i perioden 2016 – 2018.

I følgje Aksjonæravtalen skal styret bestå av minst 2 medlemmar og maksimalt 5 medlemmar. Aksjonærer med eigardel på 15 % eller meir har rett til å utnemne eitt styremedlem. HiSF har såleis rett til å utnemne eit styremedlem, og høgskulen sin styrerepresentant er foreslått som førsteamanuensis Vegard Fusche Moe ved institutt for Idrett. Vegard Fusche Moe har delteke i forprosjektet til «Individualisering av lagidrett», det strategiske programmet og er prosjektleiar for KICK-studien (jf. avsnitt 1).

Vurdering

Rektor vurderer det slik at eit eigarskap i Better Player AS vil vera i tråd med HiSF sin strategiplan for 2014-2018, og møte ambisjonen om at forskning saman med arbeids- og næringsliv i regionen vår skal bidra til endring og utvikling. Eit eigarskap vil og ha forankring i ambisjonane om at HiSF skal arbeide for å få næringsmessige ringverknader av fou-aktiviteten, bidra til innovasjon og verdiskaping i privat og offentlig sektor, og særleg bidra til å styrke innovasjonsarbeidet ved Fosshaugane Campus. Ein vonar slik at denne saka kan stimulere til fleire innovasjonar som følgje av fagleg aktivitet. Det vil samtidig vere styret sitt ansvar å sjå til at etablering nye selskap eller kjøp av aksjar er i tråd med høgskulen sin faglege interesse i kvart enkelt tilfelle.

Gjennom partnerskapet i «Strategisk Program Fosshaugane Campus» (jf. avsnitt 1) har HiSF bidrege i utviklinga der Better Player har blitt ein del av den totale satsinga i programmet. Med bakgrunn i dette har det vore naturleg at HiSF har fått høve til å bli med på eigarsida av selskapet Better Player AS. Det vil i framhald av dette utarbeidast ein eigen avtale mellom Better Player AS og høgskulen der HiSF vil ha rett til å bruke produktet «Better Player» i undervisning og fou-arbeid.

Reglement og retningslinjer

HiSF har fram til no ikkje hatt retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar. I samband med saka er det utarbeida eit forslag til mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar for HiSF. Forslaget er basert på Høgskulen i Bergen sine retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar. Forslaget ligg som **vedlegg nr. 3** til saka. Det vert arbeida med felles retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar for Høgskulen på vestlandet (HVL) som skal vere på plass i løpet av 2017, men fram til dette vil dei mellombelse retningslinjene vera gjeldande. Dei mellombelse retningslinjene er dei same som HiB sine².

Retningslinjene for erverv og forvaltning av aksjar tek utgangspunkt i gitte krav i ulike reglement/retningslinjer frå KD og andre departement:

- F-07-13, *Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*,
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2013/f_07_13_vedlegg_1_reglement_om_statlige_universiteter_og_hoeyskolars_forpliktende_samarbeid_og_erverv_av_aksjer.pdf
- *Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2013/f_07_13_vedlegg_2_veileder_til_reglement_om_statlige_universiteter_og_hoeyskolars_forpliktende_samarbeid_og_erverv_av_aksjer.pdf
- *Retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskap (fastsatt av KD frå 1.1.2008)*,
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/rundskriv/2013/f_07_13_vedlegg_3.pdf
- Reglement for økonomistyring i staten
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf
- Lov om aksjeselskap
- Årleg tildelingsbrev frå Kunnskapsdepartementet

Hovudføremålet med desse retningslinjene er å fastsetja delegering frå styret i HiSF i høve til dei krava som er stilt til forvaltning av staten sine eigarinteresser generelt.

I reglement og bestemmelsar for økonomistyring frå staten § 10 står det at ein skal fastsetja retningslinjer for det enkelte aksjeselskap når det gjeld styring, oppfølging og kontroll. Dette skal tilpassast staten sin eigardel, selskapet sin eigarart og risiko og vesentlegheit. Desse retningslinjene vil derfor vera utgangspunkt for tilpassa retningslinjer for det enkelte selskap vi har eigarinteresse i.

Det er HiSF sitt styre som har ansvar for oppretting av eigarskap i aksjeselskap, jf. F-07-13 (Veileder til reglement), punkt 4.4.

Vidare er HiSF sitt styre (fram til ny organisasjonsstruktur i HVL er klar) som er ansvarleg for at utøving av eigarskap skjer i tråd med departementet sine særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eigarinteresser i aksjeselskap. Styre skal i tillegg fastsetje institusjonsspesifikke retningslinjer for korleis statens aksjar skal forvaltast. Styre er også ansvarleg for institusjonen sin rapportering på området, jf. pkt. 3.7 i retningslinjene. Høgskulestyre skal vidare fastsetje resultatmål for eigarskapet.

HiSF sitt eigarskap i aksjar og forvaltninga av dette krev særskilt fullmakt, jf. F-07-13 (Veileder til reglement), avsnitt 4. Dette vert gitt i årleg tildelingsbrev frå KD i vedlegget for fullmakter³ under føresetnad av at selskapet er av fagleg interesse for institusjonen. Rektor vurderer dette som å vere oppfylt i denne saka.

² det er gjort korrigeringar i retningslinjene for å tilpassa dei HiSF sin organisasjonsstruktur, samt avsnittet «reglement og retningslinjer» er tillagt eit kulepunkt, F-07-13 – *veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer*

³ Regjeringen.no med lenke: <http://bit.ly/2dPQvhU>

Det er ikkje høve til å nytta tingsinnskot (eigedelar) for statlege verksemdar. Kapitalinnskotet skal difor dekkjast av institusjonen sin verksemdskapital, jf. F-07-13 (Veileder til reglement), punkt 4.4.

Tilråding

Med bakgrunn i ovannemnte tilrår rektor at styret godkjenner kjøp av 4.500 aksjar a NOK 1,- *ved stiftinga* i selskapet Better Player AS slik det går fram av premissane i aksjonæravtalen. Styret stadfester gjennom dette at selskapet er av fagleg interesse for Høgskulen i Sogn og Fjordane. Vidare ber rektor om fullmakt til å kjøpe inntil 43.500 aksjar a NOK 3,2292 til ein samla verdi av NOK 140.470,- *i ein framtidig retta emisjon* i selskapet Better Player AS i tråd med premissane i aksjonæravtalen. Rektor vil særskilt vurdere om selskapet har potensiale for ei tilfredsstillande faglege og økonomiske utvikling i samband med eit slikt kjøp. Det totale kapitalinnskotet på NOK 144.970,- skal dekkjast av høgskulen sin verksemdskapital. Rektor ber vidare styret om å vedta mellombelse retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar som vil ligge til grunn for forvaltninga av eigarskapet i selskapet fram til nye retningslinjer for Høgskulen på Vestlandet er vedtekne.

-

Arkivsak-dok. 17/04016-1
Saksbehandler Knut Erik Kismul

Arkivkode.

Saksgang
Høgskulestyret

Møtedato
20.04.2017

O-004/17 AREALUTVIKLING I HVL - KORT PERSPEKTIV

Forslag til vedtak:

Styret tar saken om arealutvikling i HVL i det korte perspektivet til orientering.

Sammendrag

Det tre høgskolene som til sammen har dannet Høgskulen på Vestlandet har i perioden før fusjonen arbeidet med flere arealutviklingsprosjekter. Prosjektene befinner seg i ulike stadier, er ulike i størrelse og har ulikt innhold. Prosjektene vil bli fremmet for styret som egne saker.

For å gi styret en oversikt over planene, er prosjektene i vedlagt notat fremstilt i samme mal. Punktene i malen er:

- Bakgrunn
- Prosess/Historikk/Vedtak
- Dokumenter i saken
- Arealfakta
- Risiko
- Konsekvenser ved stopp i prosjektet
- Budsjett/Stipulert kostnad
- Finansiering
- Videre prosess/Beslutninger

Følgende prosjekter presenteres:

- Maritimt senter/Tilbygg, campus Haugesund
- Brannhall, campus Haugesund
- Idrettshall, campus Stord
- Kurantbygg, campus Bergen
- Helsecampus Årstadvollen, campus Bergen
- Arealutvikling, campus Sogndal
- Arealutvikling, Campus Førde

Vedlegg:

Notat: Arealutvikling i HVL. Det korte perspektivet. 29.03.2017

Her følger en kortfattet beskrivelse av planene:

Maritimt senter/tilbygg, campus Haugesund.

Styret ved tidligere HSH vedtok i 2015 å utvikle organiseringen av et maritimt senter for å samle relevante maritime aktører i den regionale nærings- og kompetanseklyngen. En mulighetsstudie viser at interessen blant sentrale aktører for å delta i utviklingen av et maritimt kompetansesenter er stor. Statsbygg gjennomførte høsten 2016 en rom- og funksjonsanalyse som viser at dagens bygg ikke har potensiale for øket aktivitet, og at høghskolen har behov for å øke sitt areal for å kunne optimalisere undervisning og drift. For å takle senere vekst har det vært nødvendig å leie lokaler andre steder i Haugesund. Bygget skal også romme funksjonene som i dag er lagt i disse arealene.

Netto arealbehov etter funksjonsanalysen er 6450m². Dette innbefatter arealer til arbeidsplasser, studiearealer, HVLs simulatorer, slepetank og modellbåtbasseng og Simsea simulatorsenter. Utbyggingspotensialet på eksisterende tomt med dagens regulering varierer fra 3.250m² til 4.800m² avhengig av tolkning av reguleringsplanen. Det bør foretas en ny regulering, for å øke utnyttelsesgraden slik at en kan få plass til de funksjonene som er planlagt.

Nøkkeltall:

- Bruttoareal: ca. 8.500m²
- Estimert kostnad: 300 MNOK
- Estimert netto husleieøkning: 13 MNOK

Brannhall, campus Haugesund

Campus Haugesund er alene om et nasjonalt, og strategisk viktig brannstudie. Det er bygget opp et betydelig forskningsmiljø. For å få gjennomført forsøk i større skala er det behov for en egen brannhall. Høgskolestyret i HSH bevilget i juni 2016 midler til prosjektet fra virksomhetskapitalen. Entreprenør er valgt etter anbudsrunder.

Nøkkeltall:

- Bruttoareal ca. 300 m²
- Kostnad: 4 MNOK
- Prosjektet er fullfinansiert fra HSHs virksomhetskapital.

Idrettshall Stord

Kroppsøvingshallen på Stord fra 1920 har de siste årene blitt rehabilitert av Statsbygg. Det har vært sterkt fokus på å tilbakeføre hallen til sitt opprinnelige uttrykk, noe som har ført til at hallen ikke kan brukes som ordinær idrettshall. Hallen har hverken størrelse eller fasiliteter som tilfredsstillt dagens krav. Det er derfor behov for å bygge en ny idrettshall med gulvflate 25x45m.

Nøkkeltall

- Bruttoareal: ca. 1.200m²
- Estimert kostnad: 25 MNOK
- Estimert husleieøkning: 1.8 MNOK

Kurantbygg Kronstad nord, campus Bergen

Siden Høgskolen i Bergen ble etablert i 1994 har det vært arbeidet med samlokalisering av de seks skolene som ble slått sammen. Tomten på Kronstad ble valgt som det eneste av alternativene som hadde plass til et samlet campus. Da nybygget på Kronstad stod ferdig i 2014 etter romprogram fra 2003, var det klart at bygget ikke kunne romme en samlet høgskole. Tilleggsarealer i Møllendalsveien ble leiet av privat aktør. Det har senere vært nødvendig å leie areal i Kronstadorrådet. Styret ved HiB vedtok i 2010 å gi høgskoleledelsen fullmakt til å arbeide videre med ferdig regulerte felt på den gjenstående tomten, og en skisse til rom- og funksjonsprogram ble utarbeidet. I 2015 sendte høgskolen bestillingsbrev til Statsbygg for et forprosjekt til kurantbygg basert på revidert romprogram på 10.300m² nettoareal. Dette innbefatter arealer til arbeidsplasser, studiearealer, studenttorg og EVU-areal. Bygget vil erstatte areal leiet i privatmarkedet og gi øket kapasitet og effektivitet på Campus Kronstad. Statsbygg utlyste anbudskonkurranse, og i mars 2017 ble entreprenør Kruse Smith kåret til vinner. Løsningen faller innenfor gjeldende reguleringsplan på tomten. Endelig forprosjekt og husleieavtale legges frem for styret til godkjenning i juni 2017.

Nøkkeltall:

- Bruttoareal: ca. 14.300m²
- Estimert kostnad: 536 MNOK
- Estimert netto husleieøkning: 9,8 MNOK

Helsecampus Årstadvollen, campus Bergen

I tråd med gjeldende strategisk plan om deltakelse i kunnskapsklynger, signerte HiB i mai 2016 intensjonsavtale om leie av arealer i Helsecampus Årstadvollen. Helseklyngens ambisjon er å skape nye, effektive løsninger på lokale og globale utfordringer gjennom forskning og bruk av teknologi. Intensjonsavtalen omfatter leie av 700m² nettoareal i bygget som innbefatter omsorgslaboratorium, arbeidsplasser og andel av studiearealer.

Nøkkeltall:

- Bruttoareal: ca. 1.000m²
- Estimert kostnad: ca. 43,2 MNOK (Høgskolens andel av bygget)
- Estimert husleieøkning: 2,6 MNOK

Campus Sogndal

Gymnasbygget i Sogndal ble kjøpt av Statsbygg i høsten 2014 etter vedtak i høgskolestyret i HiSF mars 2013. Bygget skal erstatte uhensiktsmessige arealer i eldre bygg som er i relativt dårlig stand, og skal romme avdeling for lærerutdanning og idrett i tillegg til rom for sløyd, forming og tekstil. Bygget skal rehabiliteres og ombygges, og husleieavtale med Statsbygg ble signert i mars 2017 med sikte på innflytting til semesterstart 2018.

Som en konsekvens av flyttingen blir det ledig areal i Fossbygget, og det er behov for å se på hvordan disse arealene kan utnyttes. Det er også behov for å utarbeide planer for hvordan Guristova kan utnyttes og knyttes nærmere til Gymnasbygget etter at det nye Høgskolebygget ble tatt i bruk i 2012. Høgskolen leier også arealer i Sognahallen. Denne avtalen går ut i 2018 og må reforhandles.

Nøkkeltall:

- Bruttoareal Gymnasbygget: ca. 4.700 m², areal som går ut: 4.200 m²
- Estimert kostnad ca. 154 MNOK
- Netto husleieøkning, Gymnasbygget: 3,1 MNOK

Campus Førde

Fagmiljøet i campus Førde holder til i et bygg fra slutten av 1970-tallet som ble utvidet med et større tilbygg i 2005. Ved innflytting i 2005 var arealet for lite, og et brakkebygg, kalt Lettbygget, ble benyttet til kontorbygg med en dispensasjon for bruk som går ut i september 2017. Etter bestilling fra HiSF Statsbygg leverte Statsbygg i mai 2015 en brukskartlegging og mulighetsstudie for campus Førde. Rapporten konkluderer med at det ikke er mulig å bygge om eksisterende bygningsmasse slik at det blir nok arbeidsplasser til de som sitter i Lettbygget. Videre er det ønskelig med et auditorium på 150 plasser og behov for areal til gjennomføring av større kurs og konferanser. Statsbygg har så langt ikke avklart hvor stort areal det er mulig å realisere ved et nybygg på dagens tomt. Et alternativ kan være å leie areal i Helse Førdes planlagte nybygg. Før en eventuell søknad om ny dispensasjon for Lettbygget sendes bør høgskolen ha en konkret plan for videre arealutvikling. HVL må også skrive intensjonsavtale med Helse Førde om leie for campus Førde innen juni 2017.

Nøkkeltall:

- Estimert bruttoareal: ca. 1.000m²
- Estimert kostnad: ca. 36 MNOK
- Estimert husleieøkning: 2,5 MNOK

Oversikt – nøkkeltall

Prosjekt	Areal (m ²)	Kostnad (MNOK)	Netto årlig husleieøkning (MNOK)
Maritimt senter/tilbygg, Haugesund	8.500	300	13
Brannhall, Haugesund	300	4	Finansiert
Idrettshall, Stord	1.200	25	1,8
Kurantbygg Kronstad Nord, Bergen	14.300	536	9,8
Helsecampus Årstadvollen, Bergen	1.000	43	2,6
Campus Sogndal	4.700	154	3,1
Campus Førde	1.000	36	2,5
		Sum	32,8

For flere av prosjektene vil det påløpe engangskostnader i forbindelse med flytting, innkjøp av brukerutstyr og lignende. Størrelsen på disse kostnadene vil variere med grad av gjenbruk av eksisterende utstyr. Det er i noen prosjekter foretatt avsetninger for å dekke deler av kostnadene.

I beslutningssakene for det enkelte prosjekt vil dette fremkomme.

Arealutvikling i HVL

Det korte perspektivet

Haugesund/Bergen/Sogndal 30.03.2017

Hans Erik Lundberg
Karianne B. Bergheim
Audun Rivedal
Knut E. Kismul

I dette dokumentet presenteres kommende arealutvikling i HVL i det korte perspektivet.

Planene presenteres i samme mal, for oversiktens syld.

Følgende punkter er med

- Bakgrunn
- Prosess/Historikk/Vedtak
- Dokumenter i saken
- Arealfakta
- Risiko
- Konsekvenser ved stopp i prosjektet
- Budsjett/Stipulert kostnad
- Finansiering
- Videre prosess/Beslutninger/Tidsperspektiv

Innhold

Maritimt senter/tilbygg, Haugesund	3
Brannhall, Haugesund	8
Idrettshall, Stord.....	9
Kurantbygg Kronstad nord, Bergen	10
Helsecampus Årstadvollen, Bergen.....	14
Campus Sogndal	16
Campus Førde.....	20

Tema	Campus Haugesund	Merknader
Prosjekt	Maritimt senter/tilbygg, Haugesund	
Bakgrunn	Høgskolebygningen i Haugesund sto ferdig i 1997, og er oppført for formålet og eid av Statsbygg. Dagens bygg har aldri kunnet samle skolens aktivitet under ett tak, selv ikke da det var nytt. Dette har ført til at det er leid inn lokaler flere steder i byen, til undervisningsrom, kontorer og maritime simulatorer. Det er i dag ca. 1800 studenter ved campus Haugesund, fordelt i hovedbygget og flere leide lokaliteter. Blant annet har den maritime utdanningen 4 forskjellige adresser på grunn av plassmangelen. Det er sterkt ønskelig både faglig og organisatorisk å samle denne aktiviteten sammen med resten av høgskolens aktivitet. Det er i tillegg et uttalt ønske fra forrige høgskolestyre at høgskolen skal legge bedre til rette for samspill med næringslivet. Det er da viktig at det skapes et rom for å kunne gjennomføre dette. Dagens bygning har fire etasjer organisert rundt et sentralt gårdsrom. I tillegg er det en underetasje. Undervisningsrom og bibliotek er lokalisert i 1., 2. og deler av 3. etasje. Kontorene ligger i 4. og deler av 3. etasje. I underetasjen er det hovedsakelig garderober og tekniske rom. Bygningen er dimensjonert for 1040 studenter. Løsningen har vist seg fleksibel og fungerer delvis også i dag med 1800 studenter, selv om det er mangel på undervisningsrom og kontorer, og det kan være utfordrende med tilstrekkelig ventilasjon. Dagens arealbruk er registrert – fordelt på fellesfunksjoner, undervisningsrom, laboratorier og verksteder samt kontorfunksjoner. Sammendrag nettoareal (funksjonsareal): Sammendrag nettoareal (funksjonsareal): • Fellesfunksjoner : 1 880 m² • Undervisningsrom : 2 550 m² • Laboratorier og verksteder : 1 530 m² • Kontorfunksjoner : 1 770 m² • <u>Lager</u> : 60 m² • <u>Sum</u> : 7 800 m² Bruttoareal : 12 842 m²	

På grunn av plassmangel har HVL vært nødt til å leie lokaler andre steder i Haugesund – til sammen 1 295 m² netto / 2 200 m² brutto. Disse benyttes til kontorer og undervisningsrom samt simulatorer (Karmsundgata 75).

	Netto m ² :	Brutto m ² :	
Sørhauggata 100	210	360	
Haraldsgate 75	260	450	
Bjørnsonsgate 39	225	380	"Det gamle huset" på tilleggstomten
Sum	695	1200	
Karmsundgata 75	600	1000	Simulatorer, samlokalisert m/ Simsea
Til sammen	1 295	2 200	

Det er et mål at disse funksjonene kan inkluderes i nybygget slik at leieforholdene kan saneres – dette vil være en del av finansieringen av nybygget.

Antall ansatte og studenter

Da høgskolebygget i Haugesund ble åpnet i 1997 var det 1040 studenter.

Antall studenter og ansatte har økt siden åpninger og er i dag som følger:

Avdeling:	Studenter:
Ingeniørfag	570
Helsefag Haugesund	565
Nautikk	148
Økonomi og administrasjon	518
Sum studenter:	1 801

Avdeling:	Ansatte:
Ingeniørfag	42
Helsefag Haugesund	39
Nautikk	17
Økonomi og administrasjon	23
Administrative stillinger	46
Sum ansatte:	167

Prosess Historikk Vedtak	I 2014 ble det fremmet forslag i Fylkestinget for Rogaland fylkeskommune om å skape et maritimt senter for næring og utdanning på Haugalandet. Saken gikk videre til opplæringskontoret, som var positivt innstilt. Det ble deretter etablert en arbeidsgruppe bestående av Rogaland Fylkeskommune, HSH, Maritimt forum og Haugaland vekst. I deres møte den 18.mars 2015 ble det fremhevet at det er behov for å bygge bro mellom den praktiske og forskningsmessige maritime virksomheten i regionen. I høgskolestyret 4.juni 2015 ble følgende vedtatt: 1. Styret støtter opp under intensjonen om å : A: samle relevante maritime aktører i den regionale nærings- og kompetanseklunga i eit innovasjons-/utviklingsselskap. B: Utvikle eit fysisk senter som samlar kjerna innan maritim høgare utdanning, FoU og formidling. C: Bidra til å samle og utvikle senterfunksjonar innanfor kompetanseområdet i den maritime klynga 2. Styret bevilgar 500 000 kr til vidare utvikling av organiseringa av eit Maritimt senter, i henhold til foreslåtte skisse for framdrift. 3. Styret vil bli halde løpande orientert om saka. Mulighetsstudien er ferdigstilt, og den viser at interessen blant sentrale aktører for å ta del i utviklingen av et maritimt kompetansesenter, er stor. HVL(HSH) arrangerte våren -16 to seminarer med store deler av den maritime næringen i nord-Rogaland/Sunnhordaland. Hovedtemaet på seminarene var å gjøre en betraktning om mulighetene for å danne et maritimt kompetansesenter med utgangspunkt i HVL campus Haugesund. Det ble stadfestet at interessen fra næringen om et tettere samarbeid med HVL var stor. Der var mange ønsker og tanker om hvordan dette samarbeidet skal organiseres og gjennomføres, noe høgskolen nå etter vedtak i høgskolestyret, arbeider aktivt med å etablere. Da Høgskolen Stord/Haugesund fusjonerte med Høgskolen i Bergen og Høgskulen i Sogn og Fjordane , la høgskolestyret til grunn at dette gir store muligheter for å utvikle institusjonen for samlet å gi bedre utdanning og forskning til regionen, noe også næringslivet har ønsket.	

	Høsten 2016 gjennomførte Statsbygg en rom- og funksjonsanalyse av hovedbygget i Haugesund. Denne konkluderer med at dagens bygg ikke har potensiale for øket aktivitet, og at høgskolen har behov for å øke sitt areal.	
Dokumenter i saken	• Studiested Haugesund. Rom og funksjonsanalyse 04.02.17 • Maritimt kompetansesenter. Mulighetsstudie • Fylkesutvalget 04.11.2014, sak 171/14 • Fylkesutvalget 09.12.2015 sak 242/15 • Høgskolestyret sak 79/15 • Høgskolestyret sak 44/16	
Arealfakta	Etter Statsbygg sin rom-og funksjonsanalyse er netto arealbehov i Haugesund 6450m². Det er usikkerhet knyttet til utbyggingspotensialet – anslagene varierer fra 3 350 m² netto (strengeste tolkning av dagens regulering) til 4 800 m² netto (mulighetsstudien fra arkitektfirmaet Vikanes Bungum). Vi har planlagt å regulere tomten på nytt, for å øke utnyttelsesgraden, slik at et nytt bygg vil inneholde de funksjoner som er planlagt.	
Risiko	Statsbygg sin arealanalyse viser at høgskolen trenger de planlagte arealene for å ha gode undervisningsforhold. Det ligger en risiko i ikke å bygge ut skolens kapasitet for å kunne optimalisere undervisning og drift. Det er et estimat og ikke reell anbudspris som er lagt til grunn i denne beskrivelsen. Estimatet er lagt i det øvre nivå, slik at det ikke skal komme noen overraskelser på et senere tidspunkt. En for høy kostnadskalkyle kan i ytterste konsekvens føre til at prosjektet blir avslått av høgskolestyre grunnet manglende budsjettdekning, mens prosjektet i realiteten kan koste noe mindre. Det er vanskelig å si eksakt hvordan dagens marked er, noe anbudet for brannhall viste, da anbudene varierte 50% i pris, selv om oppgaven var enkel og godt beskrevet. Høgskolen har erfart at det er tøffe tider for næringslivet, da vår samarbeidspartner i forbindelse med simulatorsenteret gikk konkurs nå i vår. Høgskolen har 7 bro simulatorer og en navigasjonslab med 12 studentstasjoner montert i leide lokaler, og dersom disse må flyttes/stenges, vil dette skape store utfordringer for den maritime utdanningen. Det er også forbundet store kostnader med flytting av dette utstyret. Dette viser at simulatorene burde være montert i egne lokaler, slik at vi unngår denne utfordringen i fremtiden.	

Konsekvenser ved stopp i prosjektet	Nybygget skal bidra til å utvikle et maritimt kompetansesenter med utgangspunkt i de maritime utdanningene ved HVLs studiested Haugesund, og et tett samarbeid med næringslivet. I tillegg skal nybygget romme de funksjonene som i dag er lagt i eksterne leieforhold samt arealer til økt antall studenter og ansatte. En eventuell stopp i prosjektet, vil føre til at den maritime utdanning ved campus Haugesund fremdeles ikke vil bli samlet, samt at det vil vanskeliggjøre det påbegynte arbeidet med etablering av Maritimt senter. Både faglig og pedagogisk er det per i dag en stor utfordring at simulatorsenteret ligger ti minutters gange fra HVL. Ved at simulatorene blir tilgjengelige, vil simulatorene bedre kunne integreres i de ulike emnene. Foreleserne kan lettere ha tilgang til planlegging av simulatorøvelser, og emner som per i dag ikke inneholder noen simulatorrelatert aktivitet kan dra nytte av muligheten til for eksempel å vise de elektroniske kartene på smartboard i klasseroms- undervisningen. Det vil da være lettere å illustrere det som foreleses, og teori og praksis kan knyttes mye tettere sammen. Studentene gir tydelig tilbakemelding om at de ønsker mer tid på simulator, noe som det per i dag ikke er mulig å imøtekomme på grunn av fysisk avstand, stor grad av utleie, og vanskelig tilgang til bygg. En plassering i HVLs eget bygg forenkler adkomsten til simulatorsenteret for de ca. 130 nautikkstudentene på bachelornivå, samt master- og PhD-studenter. Tidsbesparelsen for foreleserne vil også være av en anseelig størrelse, noe som gjør at de kan bruke mer tid på den faglige aktiviteten, og mindre tid på transport. Økt simulatorsenterkapasitet vil gi rom for økt forskningsaktivitet og økt andel av utviklingsprosjekter som kan komme HVL til gode i form av innovasjon, publisering, kunnskaps- og kompetansebygging.	
Budsjett/Stipulert kostnad	Kostnad på nytt bygg er estimert til kr. 300 mill. (8500m²*35000kr/m²). Statsbygg har en leiesats på ca. 7%, noe som vil bety at estimert leie vil være 21 mill/år. Leieforhold som vil avsluttes ved flytting til nybygg vil dekke ca. 4 mill. Det skal forhandles ny leieavtale på hovedbygget i Haugesund i 2017/18, og det er forventet at denne vil reduseres med ca. 4 mill. Dette betyr at økt husleie for nybygg i Haugesund vil være ca 13 mill.	
Finansiering	Det er ikke avklart hvilken finansiering bygget skal ha, og mye tyder på at bygget må oppføres som et kurantbygg.	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	Det foreslås at det avsettes midler til utarbeidelse av ny reguleringsplan snarest, slik at den kan startes opp sommer -17. Prosjektering av nybygg kan starte 1. halvår -18, og byggetid vil da være ca. 2 år, med ferdigstilling 2020.	

Tema	Campus Haugesund	Merknader
Prosjekt	Brannhall, Haugesund	
Bakgrunn	Det er etablert et brannfaglig miljø ved HVL campus Haugesund. Dette består av et branningeniørstudie, et masterstudie i brannsikkerhet samt at det blir bygd opp et betydelig forskningsmiljø innen teknisk sikkerhet. Prosjektet EMRIS er bla. tildelt 22 mill kr. av forskningsrådet. I dag er det laboratorium i høgskolebygget i Haugesund, der det blir foretatt forsøk i mindre skala. For å få gjennomført forsøk i større skala (bilbrann, batterier etc), så krever det større plass enn det dagens laboratorium tillater. Studiet som blir tilbudt i Haugesund er HVL alene om nasjonalt, og har vært strategisk viktig for høgskolen.	
Prosess Historikk Vedtak	Høgskolestyret vedtok den 9.juni i sak 40/16 å bevilge kroner 4,13 mill til prosjektet. Pengene ble tatt fra virksomhetskapitalen. Haugesund kommune har gitt byggetillatelse. Entreprenør er valgt etter anbudsrunder.	
Dokumenter i saken	Høgskolestyret 9/6-16, styresak s 40/16	
Arealfakta	Det er behov for å bygge en ny brannhall på 15*20 meter. Hallen blir bygget på Res-Q sitt areal på Hagland.	
Risiko	Prosjektet er klart for gjennomføring, og kontrakt skal inngås. Dersom det blir forsinkelser vil HVL kunne pådra seg merkostnader i form av prisstigning. Ved forsinket oppstart vil det også være fare for at nytt bygg ikke står klart til skolestart.	
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	Dersom det ikke blir bygget hall, vil dette stoppe utvikling av brannstudiet når det gjelder fullskalaforsøk og forskning. Det er gjennomført anbudskonkurranse, og HVL vil bli erstatningsansvarlig til entreprenører dersom bygging ikke blir gjennomført.	
Budsjett/Stipulert kostnad	Pris for hall ble stipulert til 4 mill kroner. Det er nå kommet inn anbud, og det viser seg at hallen er fullfinansiert og prosjektet holder seg innenfor vedtatt ramme. Pengene er avsatt fra tidligere HSH sin virksomhetskapital, og der vil ikke bli leiekostnader. Hallen skal være en uisolert konstruksjon, og det skal ikke være andre driftsutgifter i bygget enn lys og drift av vifter når det gjennomføres forsøk.	
Finansiering	Hallen er fullfinansiert av midler bevilget fra HSH sin virksomhetskapital.	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	Det er planlagt oppstart etter påske, med ferdigstillelse den 30/6-17. Kontrakt er planlagt underskrevet rett før/etter påske. Ferdigstillelse av bygg er satt til 30/6-17.	

Tema	Campus Stord	Merknader
Prosjekt	Idrettshall, Stord	
Bakgrunn	Lærerutdanningen m/idrettslinje og firluftlivslinje har ikke noen tilfredsstillende idrettshall. Det brukes i dag en gammel, men restaurert kroppsøvingshall fra 1920. Hallen har hverken størrelse eller fasiliteter som tilfredsstiller dagens krav, og mange idretter kan ikke gjennomføres i hallen, grunnet størrelse, infastruktur og vern.	
Prosess Historikk Vedtak	Kroppsøvingshallen har vært stengt for bruk de 3 siste årene, da statsbygg har renovert hallen. Det har vært et sterkt fokus på å tilbakeføre hallen til sitt opprinnelige uttrykk, noe som har ført til at hallen ikke kan brukes som en ordinær idrettsall. Gulvets areal tilfredsstiller ikke størrelsen på noen standard baner, som f.eks. håndball eller volleyball.	
Dokumenter i saken		
Arealfakta	Det er behov for å bygge en ny idrettshall med fri gulvflate på 25*45 meter. Det er avsatt areal på campus til bygget.	
Risiko		
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	Dersom det ikke blir bygget hall, vil dette vanskeliggjøre utdanningen innen idrett, og føre til begrensning i attraktivitet for studiet på Stord.	
Budsjett/Stipulert kostnad	Estimert pris for ny hall er 25 million. Dette vil føre til en årlig leie på ca. 1,75 mill	
Finansiering	Det ser ut som om statlige institusjoner ikke kan søke om spillemidler, og da må hallen finansieres gjennom kurantbygg ordningen. HVL har forespurt studentsamskipnaden om det er interessant å se på et økonomisk samarbeid for å få gjennomført en slik byggeprosess, da med tanke på at dette også vil være et positivt miljøtiltak for studentene som bor på campus, men der er ikke avklart noe enda.	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	Estimert planleggingstid og byggetid vil til sammen være ca. 2 år.	

Tema	Campus Bergen	Merknader
Prosjekt	Kurantbygg Kronstad nord, Bergen	
Bakgrunn	Høgskolen i Bergen ble etablert i 1994 ved en sammenslåing av seks statlige høyskoler. Arbeidet med en samlokalisering av skolene startet umiddelbart, og i styresak 98 i 1997 var premissene at en fremtidig tomt måtte ha plass til et bygg på 54.000m² med mulighet for en utvidelse på 20.000m². Etter en lang lokaliseringsdebatt ble Kronstad valgt, med den begrunnelse at det var det eneste av alternativene som hadde plass til en fullt ut samlokalisert høyskole. Tomten på 72 dekar ble kjøpt av Statsbygg i 2002. Høgskolebygget som står på tomten i dag benytter 40 dekar. Det ble prosjektert i perioden 2002-2005 og er dimensjonert for 4400 studenter og 500 ansatte. Arealet er 51.000m² inklusiv parkeringsareal. Startbevilgning til prosjektet kom imidlertid først i 2009, med innflytting i 2014. Da hadde HiB ca. 7000 studenter og 700 ansatte. Under byggeperioden var det stort fokus i media om at bygget allerede ville bli for lite. Ledelsen ved HiB tok flere ganger situasjonen opp til politisk nivå og med ulike ministre. Stortingsrepresentant Henning Warloe tok spørsmålet om størrelsen på bygget, og hvordan en kunne sikre seg videre utvikling for HiB opp i Stortinget 01.12.2009. Statsråden svarte at dette kunne skje gjennom eventuelle senere byggetrinn. KD ber i brev av 14.04.2010 til Statsbygg om at resten av tomten på Kronstad, kalt Kronstad nord, blir sikret for høyskoleformål. HiB leverte en skisse til rom- og funksjonsplan for et tilleggsbygg i 2011. Tilbakemeldingen fra KD var at en først måtte ta nybygget i bruk før en gikk i gang med nye planer. Det ble vedtatt å beholde leieforholdet i Møllendalsveien 6-8 for å få plass til samtlige ansatte og studenter. HiB leier i dag ca. 13.000m² i Møllendalsveien. I 2016 har campus Bergen i overkant av 9000 studenter og ca. 900 ansatte. For å ta unna for denne veksten har en vært nødt til å leie ca. 3500m² fordelt på flere bygg i Kronstad-området. Det er et mål at leieforholdet i Møllendalsveien og deler av leieforholdene utenfor campus på Kronstad skal saneres ved innflytting i nybygget. Dette vil bidra til dekning av ny husleie i nybygget.	
Prosess Historikk Vedtak	Styret ved HiB vedtok i sak 98/2010 å gi høyskoleledelsen fullmakt til å arbeide videre med utvikling av to ferdig regulerte felt, A1 og A2, på nordtomten. Det blir også vedtatt å holde et	

	seminar om Campusutvikling tidlig i 2011. Seminaret ble gjennomført i samarbeid med Statsbygg 21.01.2011. HiB inviterer i brev av 07.03.2011 statsråd Tora Åsland til et møte for å legge frem planer og drøfte videre utvikling av Kronstad nord. I møte 20.10.2011 aksepterte statsråden at HiB hadde et reelt arealbehov i tillegg til nybygget og gav klarsignal for at HiB kunne fortsette å leie areal for den virksomheten som ikke får plass på Kronstad. Etter en intern prosess og vedtak i høgskolestyret blir leiekontrakt frem til 2020 inngått for Møllendalsveien 6-8. Kontrakten har opsjon for fem nye år, under forutsetning av at leieavtalen må reforhandles. I styresak 38/2015 ble høgskolestyret orientert om at HiB vil bestille et forprosjekt for et kurantbygg på felt A1 på Kronstad nord. Bestillingsbrevet ble sendt til Statsbygg 30.04.2015 med kopi til KD. 20.05.2015 ga KD grønt lys for å sette i gang planprosessen. I brevet ber KD om at romprogrammet fra 2011 blir kvalitetssikret, og at hele campus Kronstad blir vurdert under ett for å gi fleksible og effektive arealer. Brukerutvalget som ble nedsatt i august 2015 leverte tidlig 2016 sitt forslag til romprogram med totalt nettoareal på 10.300m2. Basert på romprogrammet utarbeidet Statsbygg kravspesifikasjon for totalentreprise med løsning som ble sendt ut til fem prekvalifiserte entreprenører/arkitekter i september 2016. Hovedfunksjonene i romprogrammet er slik: (nettoareal) <table><tr><td>Undervisnings- og studiearealer</td><td>4.590 m2</td></tr><tr><td>Arealer for arbeidsplasser</td><td>3850 m2</td></tr><tr><td>Spesielle arealer (EVO, studenttorg)</td><td>843 m2</td></tr><tr><td>Drift og støttearealer</td><td>1.017 m2</td></tr><tr><td>Sum (nettoareal)</td><td>10.300 m2</td></tr></table> HiB-styret ble orientert om kostnadskalkyle og fremdriften i saken i styremøte 15.12.16. Etter evaluering av brukerutvalg ved HiB og jury nedsatt av Statsbygg ble entreprenør Kruse Smith/L2 arkitekter kåret til vinner av anbudskonkurransen 7.03.2017.	Undervisnings- og studiearealer	4.590 m2	Arealer for arbeidsplasser	3850 m2	Spesielle arealer (EVO, studenttorg)	843 m2	Drift og støttearealer	1.017 m2	Sum (nettoareal)	10.300 m2	
Undervisnings- og studiearealer	4.590 m2											
Arealer for arbeidsplasser	3850 m2											
Spesielle arealer (EVO, studenttorg)	843 m2											
Drift og støttearealer	1.017 m2											
Sum (nettoareal)	10.300 m2											
Dokumenter i saken	• Akseptbrev frå KD på forprosjekt kurantbygg, 20.05.2015 • Rom- og funksjonsprogram ved Statsbygg, HiB og HLM arkitektur AS 31.05.2016 • Usikkerhetsanalyse, Statsbygg 08.07.16 • Kravspesifikasjon totalentreprise, Statsbygg 14.09.2016 • Beskrivelse av løsningsforslag, Kruse Smith 14.12.2016											

	- Plantegninger, Kruse Smith/L2 arkitekter 14.12.2016 - Kalkyledokument, Statsbygg 07.03.2017	
Arealfakta	Nettoareal: 10.300 m² Bruttoareal: 14.300m² BRA i henhold til reguleringsplan	
Risiko	Økonomisk risiko i prosjektet er behandlet av Statsbygg. Det foreligger kalkyledokument datert 07.03.17. Dersom ikke nybygget står ferdig til innflytting mai 2020, vil høgskolen bli nødt til å reforhandle husleieavtalen i Møllendalsveien med risiko for en vesentlig husleieøkning. Det er også en stor risiko for at byggene i Møllendalsveien, som er fra 1976, vil kreve større investeringer for å nå en tilfredsstillende kvalitet.	
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	Ved en stopp i prosjektet vil ikke nybygget kunne stå ferdig til innflytting i mai 2020 og en vil måtte fortsette leieforholdet i Møllendalsveien. Dette vil ha en rekke uheldige konsekvenser: - Campus Bergen vil fortsatt være delt på to lokasjoner, og ambisjonen om å skape en helhetlig campus i Bergen blir satt på vent. - Et nybygg ville gi gode lokaler med størrelser og kvaliteter tilpasset dagens behov, og bidra sterkt til å øke effektiviteten på hele campus. Dagens situasjon med personal- og studenttransport mellom studiestedene er lite effektiv. - Studenttorg og servicetilbud til studenter i bygget på Kronstad i dag har preg av ad-hoc løsninger spredt over anlegget. I nybygget vil dette bli tilrettelagt som en samlet enhet som vil svare til studentenes behov. - Nybygget legger til rette for arealer til etter- og videreutdanning (EVO) som innebærer at en kan redusere størrelsen på arealer som holdes åpent i helger. Dette gir reduserte driftskostnader i eksisterende bygg. I dag må store arealer i eksisterende bygg holdes åpen for EVO og for å dekke behovet for studieplasser i helger. - Undervisningsarealene i nybygget vil være tilrettelagt for digital eksamen. Bygget vil svare på høgskolen ambisjoner i digitaliseringsprosjektet. Tilsvarende i Møllendalsveien vil kreve store investeringer. - I forhold til Møllendalsveien vil et nytt bygg være fleksibelt og meget arealeffektivt. Arbeidsplassene vil kunne utformes som aktivitetsbaserte arbeidsplasser og ha fremtidig kapasitet utover romprogrammet. - Nybygget vil ha strenge miljøkrav og følge opp høgskolens miljøambisjoner. Bygget vil ha et forventet energibehov på 35 kWh/m². Et bygg fra 1976 ligger	

	typisk på ca. 220 kWh/m². Miljøperspektivet blir også forsterket ved at en konsentrerer virksomheten til et kollektivknutepunkt og reduserer antall parkeringsplasser. • Tomten på Kronstad er avsatt til høgskoleformål, og det ville være uheldig om ikke denne muligheten til utvikling blir benyttet. Det er også et politisk ønske om å redusere leieavtaler i privatmarkedet.	
Budsjett/Stipulert kostnad	Kostnadskalkyle pr. 7.03.2017 inklusive midler til kunst: 536 MNOK (P85). Forventet årlig husleie (7%): 37,5 MNOK. Leie av eksisterende arealer som avvikles som følge av prosjektet er: 25.2 MNOK. Forventet besparelse på energisiden: 2.5 MNOK. Dette gir netto økning av årlig husleie på 9.8 MNOK. Nettoøkningen av husleien reduseres ytterligere dersom en tar hensyn til sannsynligheten for økning av husleien i Møllendalsveien ved reforhandling, og kostnadene ved nødvendige investeringer til oppgradering av bygningsmassen. Nybygget vil dessuten gi reduserte driftsutgifter på campus Kronstad totalt ved at en kan redusere størrelsen på areal som holdes åpent i helger. Nettoøkningen må sees i forhold til gevinsten ved et samlet effektivt campus i Bergen, med lokaler tilrettelagt for vår nye digitale hverdag.	
Finansiering	Kurantprosjekt	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	• Forprosjektet avsluttes med bearbeidelse av valgt prosjekt i perioden april-mai 2017. • Det bli laget en ny økonomisk analyse og husleieavtale tidlig juni 2017. • Forprosjektet med husleieavtale legges frem for styret i HVL til behandling på møtet 15.06.2017. • Forutsatt godkjenning i styret legges prosjektet frem for regjeringen i notat september 2017. • Dersom prosjektet blir godkjent blir det byggestart i januar 2018, med innflytting i mai 2020.	

Tema	Campus Bergen	Merknader
Prosjekt	Helsecampus Årstadvollen, Bergen	
Bakgrunn	I Strategisk plan for Høgskolen i Bergen 2016-2020 heter det at vi ønsker å være kjent for å delta i de voksende kunnskaps- og næringsklyngene innen helse, utdanning, teknologi, design energi, media, samt marine og maritime klynger. Helsecampus Årstadvollen har blant annet som ambisjon å følge opp regjeringens handlingsplan for oppfølging av HelseOmsorg21-strategien og endre helseforskningens innretning for å skape nye, effektive løsninger på lokale og globale utfordringer gjennom helhetlig, tverrdisiplinær forskning og aktiv bruk av teknologi. Kunnskapsklyngen skal sikre kandidater helhetlig teoretisk og praktisk kunnskap. For å realisere planene samarbeider Universitetet i Bergen, Uni Research, Bergen kommune og Høgskulen på Vestlandet.	
Prosess Historikk Vedtak	HiB signerte 12.05.16 intensjonsavtale om leie av arealer i helsecampus Årstadvollen. Avtalen omfatter leie av 1000m² BRA. Byggets totale areal er på ca. 10.700m² BRA. En styringsgruppe ledet av UiB med deltakelse fra Bergen kommune, Uni Research, Helse Bergen, Haraldsplass Diakonale Sykehus og Høgskolen i Bergen har hatt det overordnede ansvaret for å utvikle visjoner og rammer for helseklyngen. Det er også opprettet en arbeidsgruppe bestående av representanter for Det medisinsk-odontologiske fakultet, Det psykologiske fakultet, Bergen kommune, Høgskulen på Vestlandet og Uni Research som særlig har arbeidet med faglige spørsmål og realisering av utbyggingen. I september 2016 ble det opprettet en sentral brukergruppe som rådgivende organ i saker som berører byggeprosjektet Årstadveien 17. Brukergruppen har representanter fra de fem miljøene som er planlagt inn i Årstadveien 17 (Det medisinsk-odontologiske fakultet, Det psykologiske fakultet, Bergen kommune, Høgskulen på Vestlandet og Uni Research). Sentral brukergruppe leverte 20. januar 2017 et enstemmig råd til arbeidsgruppen om konseptvalg. Valgt løsning innebærer et omsorgslaboratorium. Laboratoriets formål er å prøve ut ny omsorgs- og velferdsteknologi og vil også bli brukt i undervisningssammenheng. Laboratoriet erstatter og utvikler eksisterende laboratorium i Møllendalsveien. I tillegg omfatter prosjektet kontorarealer for Senter for omsorgsforskning ved HVL. Senteret er i dag lokalisert i Møllendalsveien.	

	Hovedfunksjonene i romprogrammet er foreløpig fordelt slik: (nettoareal) <table><tr><td>Omsorgslaboratorium</td><td>250 m2</td></tr><tr><td>Arbeidsplasser til senter for omsorgsforskning med flere.</td><td>170 m2</td></tr><tr><td>Andel av studiearealer i bygget</td><td>280 m2</td></tr><tr><td>Sum (nettoareal)</td><td>700 m2</td></tr></table>	Omsorgslaboratorium	250 m2	Arbeidsplasser til senter for omsorgsforskning med flere.	170 m2	Andel av studiearealer i bygget	280 m2	Sum (nettoareal)	700 m2	
Omsorgslaboratorium	250 m2									
Arbeidsplasser til senter for omsorgsforskning med flere.	170 m2									
Andel av studiearealer i bygget	280 m2									
Sum (nettoareal)	700 m2									
Dokumenter i saken	- Intensjonsavtale om leie av arealer i Helsecampus Årstadvollen, 12.05.2016 - Notat om konseptvalg, Helsecampus Årstadvollen, 20.01.2017									
Arealfakta	Nettoareal: 700 m2 Bruttoareal: 1000m2 BRA									
Risiko	Det er gjennomført en kostnadskalkyle av Holte Consulting med utgangspunkt i de tegninger og tekniske forutsetninger som ligger til grunn for det utbyggingskonsept som nå foreligger, basert på gjeldende konseptvalg. Prosjektet har en stram tidsramme, forsinkelser utover et år vil få konsekvenser for avvikling av eksisterende omsorgslaboratorium i Møllendalsveien.									
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	- Høgskolens ambisjoner om deltakelse i kommende kunnskapsklynger følges ikke opp. - Inngått intensjonsavtale med UiB vil måtte sies opp. - Planlagt avvikling av omsorgslaboratoriet i Møllendalsveien vil ikke kunne gjennomføres.									
Budsjett/Stipulert kostnad	Kostnadskalkyle for hele bygget (10.700m2): 462 MNOK (P85). Forventet årlig husleie, basert på andel av bruttoareal på 1000m2 og 6% rente i intensjonsavtale: 2.6 MNOK									
Finansiering	Husleieavtale med UiB									
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	- Utarbeidelse av forprosjekt, april 2017 - Utarbeidelse av anbudsgrunnlag, september 2017 - Gjennomføring av anbudskonkurranse, jan 2018 - Byggestart, februar 2018 - Innflytting i løpet av 2019									

Tema	Campusskisse Sogndal	Merknader
Prosjekt	Campus Sogndal	
Bakgrunn	Fosshaugane Campus omfatter i dag Fossbygget, Høgskulebygget, Guridalsbygget og Guristova som er med i leieavtalen med Statsbygg. I tillegg leier HiSF areal av Sogndal Fotball i Sognahallen, Stadionbygget og Svingen. HiSF flyttet inn i nybygget sommeren 2012. Vi er nå i ferd med å fullføre tredje byggesteg. <i>Kjøp av Gymnasbygget</i> Høgskolestyret behandlet saken om kjøp av Gymnasbygget 13.03.14 med følgende vedtak: Rektor får fullmakt til å be Statsbygg, på vegne av høgskulen, om å kjøpe gymnasbygget. Fullmakten til å inngå kjøp er betinget av at avtalene er i samsvar med føringer i denne saksutgreielsen og drøftinger i styret. Høsten 2014 kjøpte Statsbygg, på vegne av HiSF, Gymnasbygget av Sogn og Fjordane fylkeskommune. Avtalen med Sogn og Fjordane fylkeskommune om kjøp av Gymnasbygget ble undertegnet i oktober 2014, og prisen de betalte for bygget var et tosifret MNOK (u. off).	
Prosess Historikk Vedtak	<u>Gymnaset</u> Statsbygg mottok oppdragsbrev fra HiSF datert 30.10.15, hvor de i tillegg til å kjøpe bygget fikk i oppdrag å ombygge Gymnasbygget til HiSF sine behov. Statsbygg startet med dette for fullt prosjekteringen av Gymnasbygget, slik at det ville tilfredsstille HiSF sine behov for kontorplasser, møterom, studentareal, undervisningsrom, spesialrom og auditorium. Prosjektet omfatter rehabilitering og ombygging av ett bygg med to etasjer samt hems, BTA ca. 4000 m². HiSF har forpliktet seg til å betale kostnadsdekkende husleie til Statsbygg for kjøp av Gymnasbygget. I tillegg kommer kostnader for prosjektering og oppgraderingskostnader på Gymnasbygget innenfor en total styringsramme på 148 MNOK. HiSF ønsket at leiekontrakt som omhandler HiSF Gymnasbygget inngås med varighet 20 år. Statsbygg har i perioden oktober 2015 til mars 2016 utarbeidet romprogram med programskisser i	

	samarbeid med HiSF. Det er avklart i prosessen at avdeling for lærerutdanning og idrett skal inn i bygget. Sløyd, formings- og tekstilrommet vil bli flyttet fra Fossbygget opp i Gymnasbygget. Anbudsbefaring på Gymnasbygget ble avholdt 25.05.16. Anbudet ble lyst ut i Doffin i juni 2016, og 25.10.16 signerte Statsbygg avtalen med Veidekke. Gymnasbygget ble fremlagt Kunnskapsdepartementet for regjeringsgodkjenning 05.12.16, og regjeringsgodkjenning ble gitt i begynnelsen av mars 2017. Husleigekontrakt ble signert 15 mars 2017. Statsbygg overtar etter planen eiendommen i august 2017, men er i dialog med Sogn og Fjordane Fylkeskommune om å overta bygget 15.05.17. (Ny videregående skole er bygget, og tilsette og studenter fra Gymnasbygget er på vei over i sitt nye bygg). Nå følger det også ett år pluss med ombygging/rehabilitering av hele bygget, før høgskolen tar bygget i bruk sommeren 2018. Innflyttingen må være klar til semesterstart 2018. Det må etablerast ei inventargruppe/ engasjerast interiørarkitekt. Det må vurderast kva som skal gjenbrukast frå andre areal, inklusiv kunstfag/ spesialrom. Spesialrom må vurderast særskildt. Eit eventuelt anbod på inventar må gå ut seinast ved årsskiftet 17/18. I praksis må difor arbeidet starte seinast tidleg på hausten -17 <i>Bygg Sogndal</i> Høgskulen disponerer i dag om lag 23781 m2 i Sogndal. Fordelt mellom to utleigarar, Statsbygg 15453 m2 og Sogndal Fotball 8328 m2. <u>Fossbygget, 3. etasje</u> Ein konsekvens av å flytte kunstfagromma til Gymnaset, er at det vert ledig areal i Fossbygget, 3. etasje. Eit eige prosjekt må sjå på korleis desse areala skal nyttast. Det må avklarast kor tid dette skal skje, og til kva kostnad. SISOF er og tenkt inn i Fossbygget (og gå ut av leigeavtalen med Sogndal Fotball) viss det ikkje blir nytt studenthus. <u>Guristova</u> Dette bygget står om lag slik det var etter at Høgskulebygget vart tatt i bruk i 2012. Bygget er 3 etasjar. 1. etasje har dramasal/ dansesal. 2. og 3. etasje har tidlegare vore bibliotek og kantine. Det ligg føre planar for å knytte bygget nærare Gymnaset. Dette er	
--	--	--

	eit eige prosjekt som bør inn i ein tidsplan på lik line med Fossbygget. <u>Sognahallen</u> Avtalen med Sognahallen består av sjølve fleirbrukshallen med fasilitetar, og kontor, lager serverrom, med garderobe i kjeller. Avtalen går ut i 2018, og skal reforhandlast. Ein forventar ei lita auke i husleige som fylje av ombygging av lager og investering i klatreanlegg. Eit utval bør starte dette arbeidet for å sikre Idrettsfag framtidsretta lokaler i 10- åra framover.	
Dokumenter i saken	• Styrevedtak om kjøp av Gymnasbygget 13.03.14 • Avtalen med Sogn og Fjordane fylkeskommune okt 14 • Oppdragsbrev fra HiSF til Statsbygg 30.10.15 • Avtale mellom Statsbygg og Veidekke 25.10.16 • Signert husleigeavtale 15.03.17	
Arealfakta	Gymnaset 4710 m² Går ut: Guridalsbygget: 2040 kvm Svingen: 1260 kvm Stadionbygg: 141 kvm(red.rom) Skotet: 745 kvm ? Tilsaman: 4186 kvm?	
Risiko	Om vi ikkje flyttar inn til semesterstart 2018, vil vi kunne få påført ekstrakostnadar frå utleigar (SF), eventuelt mangle kontor og undervisningsrom i ein periode.	
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	Ein sitter med eit bygg ein ikkje kan nytta. Innflytting i Gymnasbygget frigjer areal i Fossbygget.	
Budsjett/stipulert kostnad	Gymnaset: I følge kontrakt: Leigekostnad per år: kr 10.882.000 Indre vedlikehald per år: kr 235 500 Brukaravhengige kostnadar per år: 625 000 Total kostnad: 11.742.000, (2018 = 4 mnd: 3.914.000) Går ut: Guridalsbygget: 2.756.000 Indre vedlikehald: 93.000 Svingen: 1.650.000 Stadionbygg, red. rom: 247.000 Skotet: 880.000 Driftsutgifter ? Redusert husleige: 5.626.000 Årskostnad: 6.116.000. Ekstrabevilgning frå KD 3.000.000. Meirkostnad: 3.116.000	

Finansiering	Budsjetterte kostnader i forbindelse med kjøp og ombyggingskostnader er beregnet til å gi en leiekostnad som ligger innenfor tidligere HiSF sine økonomiske rammer og styrevedtaket fra 13.03.14. Det er gitt en ekstra bevilgning fra KD på 3 mill (fra 2014). Avsetningen på dette er pr 31.12.17 på 9 mill. Estimert husleie på Gymnasbygget fra Statsbygg (mottatt 10.11.16) er på 10,9 mill (2018 kroner) og ligger innenfor den rammen som ble gitt av styret ved HiSF 13.03.14. Deler av husleien vil dekkes av utflytting av gammelt areal som skal avløses av nytt (4,3 mill i 2014 kr), slik at forventet husleieøkning (reell netto økning) er på ca 3 mill årlig (2014 kr). 3 år er dekket av avsetningen på 9 mill. Avsetninger / overskudd 2016 ved HiSF vil dekke flyttekostnader og stå for innkjøp av inventar og brukerutstyr.	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	-Detaljplanlegging av Gymnasbygge snarleg -Planlegging/ ombygging/ ferdigstilling i Fossbygget -Planlegging/ ombygging/ ferdigstilling i Guristova -Reforhandling avtale Sognahallen	

Tema	Campusskisse Førde	Merknader
Prosjekt	Campus Førde	
Bakgrunn	Statsbygg disponerer 5.695 m2 på Campus Førde. Campus Førde tilbyr bachelor i sjukepleie og bachelor i ingeniør innan elektrofag og bygg, samt master og ulike vidareutdanningar knytt til fagmiljøa i Førde og Sogndal. Campus Førde har vore samla under felles tak frå semesterstart 2005 då tilbygget til det som før berre var avdeling for helsefag var innflyttingsklart. Samla areal i hovudbygg er 5.355 m2 bta. Tilbygget var alt i 2005 for lite og eit brakkebygg frå 1980-talet, kalla Lettbygget, vart nytta til kontorbygg. Bygget rommar i dag stipendiatar og forskarar og Senter for helseforskning som er eit samarbeid mellom høgskulen og Helse Førde. Arealet i Lettbygget er 340 m2. Lettbygget har dispensasjon fram til 01.09.2017. Frå planlegging av tilbygget og fram til i dag har Campus Førde hatt ein auke i utdanningstilbod og studenttal. Mellom anna har Bachelor ingeniør auka med to studieretningar og har vekt i studentrekruttering.	
Prosess Historikk Vedtak	Utvikling av organisasjonen og endringar i fagtilbod har ført til at enkelte område i bygningsmassen er uhensiktsmessige. Det omfattar både rom løysingar, innreiing og bygningsmessige forhold. Utifrå dette har Høgskulen i Sogn og Fjordane i brev til Statsbygg Vest 12.05.14 bedd om at det vert sett i gang ei opprusting og ombygging av høgskulen på Campus Førde. Statsbygg Vest engasjerte Statsbygg Faglig ressurscenter og Myklebust Øvrebø Arkitekter AS til å utarbeide ei romanalyse. Bestillinga omfatta behovsavklaring, brukskartlegging og mogleighetsstudie av eksisterande bygningsmasse. Rapporten vart levert mai 2015. Konklusjon var at det ikkje er mogeleg å bygge om eksisterande bygningsmasse slik at det vert nok kontorplassar til tilsette som er i Lettbygget. Auka studenttal fører og til at det er stor mangel på studentarbeidsplassar særleg til ingeniør-studentar som skal arbeide med prosjekt. Vidare er det ønskeleg med eit auditorium på minimum 150 plassar slik at ein kan tilby fellesundervisning på 2	

	kull studentar samstundes, i tillegg kjem behov for areal der ein kan gjennomføre større kurs og konferansar. For å løyse desse utfordringane ser vi følgjande løysingar: • Leige av areal i Helse Førde sitt nybygg. • Statsbygg utvidar bygningsmassen (bygger nytt) på eksisterande areal • Eventuelt ein kombinasjon. Høgskulen har så langt ikkje fått svar frå Statsbygg om kor mykje areal som kan realiserast innan det eksisterande tomtearealet i høve til arealplanen. Forsinka avklaringar frå Statsbygg fører til at nye naudsynte areal vert utsett i tid, eller ikkje er mogleg å realisere på dagens tomt. Lettbygget har dispensasjon fram til 1. september 2017, og vi bør snarleg ha ei konkret plan framover før vi søker ny dispensasjon. I Helse Førde startar forprosjektet for utbygging våren 2017, med planlagd byggestart i 2018 og innflytting tidlegast mai 2020. HVL må skrive intensjonsavtale med Helse Førde om leige for Campus Førde innan juni 2017.	
Dokumenter i saken	Romanalyse og mogleighetsstudie (Statsbygg)	
Arealfakta	Hovudbygg 5355 m2 Lettbygg 340 m2 Nybygg: 1000 m2 (estimert)	
Risiko	Ein avtale med Helse Førde kan sikre nye areal innan sommaren 2020. Det er og ein risiko for at ein ikkje får dispensasjon til å nytte Lettbygget, slik at me frå hausten 2017 står utan kontorar.	
Konsekvenser ved stopp i prosjektet	At ein står utan nok kontorar i Førde.	
Budsjett/stipulert kostnad	<u>Husleige (2018) for Førde i dag:</u> Hovudbygg: 10.3 mill Indre vedlikehald: kr 282.000 Brukaravhengige kostnader: 1.5 mill? Lettbygg: 0.1 mill Totalkostnad: 12.2 mill Framtidig budsjett vil kunne klargjerast V-2017 (alt. Helse Førde)	

	Dagens husleige for Lettbygget vil inngå i ny husleige. Husleiga i Lettbygget er årleg (2017) kr 104.000, fordelt med kr 62.000 på høgskulen og kr 42.000 på Helse Førde. Nybygg : Husleige er estimert til ca kr 2.500.000	
Finansiering	Må tas over driftsbudsjettet	
Videre prosess/ beslutninger Tidsperspektiv	HVL må skrive intensjonsavtale med Helse Førde om leige for Campus Førde innan juni 2017. Kvadrat og husleige må utgreiast nærare.	

Arkivsak-dok. 17/00146-7 Arkivkode. 011
Saksbehandler Linda Marie Hvaal Mcguffie

Saksgang Møtedato
Høgskulestyret 20.04.2017

O-005/17 ORIENTERINGAR TIL STYREMØTE 05/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Styret tek sakene til orientering.

Sammendrag
Orienteringssaker.

Vedlegg:

1. Protokoll frå styremøte 03/17
2. Årshjul pr. april 2017
3. Søkjartal
4. Orientering om møtet med kunnskapsdepartementet om utviklingsavtalen
5. Løyving frå KD til utvikling av GLU, jf. pressemelding nr. 42 – 2017 (23.03.17)
6. Sentral beredskapsgruppe
7. Orientering om web
8. Fakultet – Naturfagmiljøet inn i teknologifakultetet.

Saksframstilling:

1. Protokoll frå styremøte 03/17
2. Årshjul pr. april 2017
3. Søkjartal
4. Orientering om møtet med kunnskapsdepartementet om utviklingsavtalen
5. Løyving frå KD til utvikling av GLU, jf. pressemelding nr. 42 – 2017 (23.03.17)
6. Sentral beredskapsgruppe
7. Orientering om web
8. Fakultet – Naturfagmiljøet inn i teknologifakultetet.

MØTEPROTOKOLL

Høgskulestyret

Dato: 09.03.2017 kl. 10:00
Sted: Bergen (Solstrand)
Arkivsak: 17/00097

Tilstede: Berit Rokne, Arvid Hallén, Kari Kjenndalen, Aina Berg, Gunnar Birkeland, Sissel Johansson Brenna, Gunnar Yttri, Christine Øye, Marit Ubbe, Åse Neraas, Karin Stormo, Sondre Johan H Riisøen, Ingrid Moe Albrigtsen, Cecilie Engen Fredheim

**Møtende
varamedlemmer:** Ragnar Gjengedal for Tom Roger Skauge

Forfall: Trond Ueland

Andre: Ingen

Protokollfører: Linda McGuffie

SAKSKART			Side
Vedtakssaker			
16/17	17/00097-19	Innkalling og saksliste til styremøte 03/2017	3
17/17	17/00397-47	Vedtak om administrativ organisering	4
18/17	17/03640-1	Mandat og rammer for Organisasjonsutviklingsprogrammet	6
19/17	17/01957-8	Utlysing direktørstillinger	7
20/17	17/03512-1	Årsregnskapene 2016	8
21/17	17/03602-1	Årsrapport HVL 2016/17	9
22/17	17/02689-5	Utviklingsavtale med Kunnskapsdepartement i 2018	10
23/17	17/02102-7	Revidert budsjett 2017	11
24/17	17/03120-1	Internrevisjon ved HVL 2017 samt revisjonsplan	12

25/17	17/00845-7	Oppfølging av sak om leing og fagleg organisering	13
Orienteringssaker			
3/17	17/00146-5	Orienteringar til styremøte 03/2017	14

Solstrand, 09.03.2017

Arvid Hallén

16/17 Innkalling og saksliste til styremøte 03/2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	16/17

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner forslag til innkalling og saksliste.

Møtebehandling

Styreleiar ynskte velkommen og informerte om årsaka til at møtet starta seinare enn annonsert var at styret i forkant av møtet var på eit foredrag av statssekretær Bjørn Haugstad på UH-Nett Vest konferansen. Konferansen er også grunngevinga for at styremøtet vert heldt på Solstrand.

Styreleiar meldte om forfall: Tom Skauge, vara Ragnar Gjengeland. Forfall Trond Ueland, ingen av varaene kunne møte.

Det vart ikkje meldt nokre sakar til eventuelt.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Styret godkjenner forslag til innkalling og saksliste.

17/17 Vedtak om administrativ organisering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	17/17

Forslag til vedtak:

- Rektor får fullmakt til å endelig fastsette administrativ organisering. Grunnlaget for administrativ organisering vil være delprosjektgruppas rapport, prinsippa for administrativ organisering henta frå fusjonsavtalen og prinsippet om administrative ressursar til fakulteta slik at dekanane kan ivareta sine funksjoner som faglige og administrative leiarar.
- Styret blir løpande orientert om administrativ organisering som del av arbeidet med organisasjonsutviklingsprogrammet.

Møtebehandling

Styreleiar og rektor innleia.

Styret tok lesepause for å lese brev frå dei hovudtillitsvalte og referat frå IDF møte.

Styret drøfta saka. Styret meinte at utgreiingsarbeidet som er gjort legg eit godt grunnlag for ei god organisering. Det var litt ulike syn på om det var rett å ikkje velje eit klart alternativ. Det vart lagt vekt på at dei to modellane ikkje skil seg mykje frå kvarandre. Samstundes vart det vektlagt at saka stadfester klare føresetnader for den administrative organiseringa, mellom anna at fakultetsleiinga vert sikre nok administrativ støtte, samstundes som organiseringa legg til rette for effektivitet og like løysingar.

Styret samla seg om at det ikkje er føremålstenleg at styret legg for sterke føringar på valet av løysing for den administrative organiseringa. Styret støttar at rektor i samarbeid med OU-programmet, leiinga og studentane kan gjere gode avgjerder på bakgrunn av dei prinsipp og føresetnader for organisering som saka legg til grunn.

Styret ber om å bli orientert om utviklinga i saka og at styret vert invitert til å drøfte spørsmål som det er naturleg at styret gir signal om.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Rektor får fullmakt til å endelig fastsette administrativ organisering. Grunnlaget for administrativ organisering vil være delprosjektgruppas rapport, prinsippa for administrativ organisering henta frå fusjonsavtalen og prinsippet om administrative

ressursar til fakulteta slik at dekanane kan ivareta sine funksjoner som faglege og administrative leiarar.

Styret vert løpande orientert om administrativ organisering som del av arbeidet med organisasjonsutviklingsprogrammet.

18/17 Mandat og rammer for Organisasjonsutviklingsprogrammet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	18/17

Forslag til vedtak:

Styret tek dokumentet «Mandat og rammer for Organisasjonsutviklingsprogrammet ved HVL» til orientering og vedtek følgjande slik dei er omtalt i dokumentet:

- Overordna mål og verdiar
- Styringsprinsipp
- Prosjektportefølje slik han ligg føre ved oppstart
- Bemanning i OU-teamet

Rektor får fullmakt til å godkjenne endelege prosjektmandat.

Møtebehandling

Rektor og styreleiar innleia.

Prosjektleiar for OU-programmet, Wiggo Hustad, svara på spørsmål.

Styret gav ros til saksgrunnlaget og ser fram til å følgje programmet vidare. Styret ber om at det blir lagt fram ein tidsplan for når styret er forventa å drøfte og gjere vedtak innanfor organisasjonsutviklingsprogrammet. Denne planen må vere reviderbar og ikkje vere til hinder for framdrifta i dei underliggende prosjekta.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Styret tek dokumentet «Mandat og rammer for Organisasjonsutviklingsprogrammet ved HVL» til orientering og vedtek følgjande slik dei er omtalt i dokumentet:

- *Overordna mål og verdiar*
- *Styringsprinsipp*
- *Prosjektportefølje slik han ligg føre ved oppstart*
- *Bemanning i OU-teamet*

Rektor får fullmakt til å godkjenne endelege prosjektmandat.

19/17 Utlysing direktørstillinger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	19/17

Forslag til vedtak:

1. Styret ber om at stillingane som organisasjonsdirektør og direktør for økonomi og arealforvaltning blir lyst ut i samsvar med rektor si tilråding

Møtebehandling

Rektor innleia.

Styret drøfta saka med særleg vekt på to spørsmål, om stillingane kan lysast ut som tidsavgrensa (slik organisasjonane ynskjer) og om dei bør lysast ut internt eller eksternt. Styret konkluderte med at tidsavgrensa stillingar ikkje vil vere i tråd med gjeldande regelverk og at dei difor må lystast ut som faste stillingar. I tråd med oppmoding frå rektor om å ta stilling til om stillingane skal lysast ut internt eller eksternt vart dette spørsmålet særskilt diskutert. Det var usemje om kva som ville vere rett her. Nokre la vekt på at fusjonsplattforma seier at hovudregelen er at stillingane skal lysast ut internt i første periode, medan andre la vekt på at fusjonsplattforma opna for unnatak frå hovudregelen og at ekstern utlysing ville vere mest naturleg for denne type faste stillingar.

Styret understreka at kvalifikasjonsprinsippet må vege tungt også ved ei intern utlysning, og at stillingane skal lysast ut eksternt dersom ein ikkje ser søkarlista som sterk nok.

Votering

Sidan styret var delt i saka gjorde styreleiar framlegg om votering. Forslag om å lyse ut stillingane eksternt vart satt opp mot forslaget til vedtak (intern utlysning):

For ekstern utlysning: Kjenndalen, Ubbe, Berg, Riisøen, Gjengedal, Yttri (6)
Mot ekstern utlysning: Øye, Brenna, Fredheim, Birkeland, Albrigtsen, Hallén (7, grunna styreleiar si dobbeltstemme)

Forslaget om å lyse ut stillingane eksternt fall.

Forslag til vedtak (intern utlysning) vart vedteke med sju mot seks røyster.

Vedtak

Styret ber om at stillingane som organisasjonsdirektør og direktør for økonomi og arealforvaltning vert lyst ut i samsvar med rektor si tilråding.

20/17 Årsregnskapene 2016

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	20/17

Forslag til vedtak:

1. Styret godkjenner rekneskapa for 2016 for tidligere Høgskolen i Bergen. Høgskulen Sogn & Fjordane og Høgskolen Stord/Haugesund.
2. Styret ber om å få en nærare analyse av regnskapet, herunder også en oversikt over alle avsetningar/bundne midlar, til neste styremøte.

Møtebehandling

Rektor innleia. Kirsten Bakken og Kristine Tangen informerte om saka og svara på spørsmål.

Styret ser fram til å få analysen av rekneskapane for 2016. Med tanke på styrets føresetnader for å gjere gode budsjettavgjerder for 2018 er det ynskeleg at den inneheld samanliknbare tal frå rekneskapa til dei tre tidlegare institusjonane, og dessutan oversikt over areal og husleigekostnadar ved dei ulike campusane.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

1. *Styret godkjenner rekneskapa for 2016 for tidligere Høgskolen i Bergen. Høgskulen Sogn & Fjordane og Høgskolen Stord/Haugesund.*
2. *Styret ber om å få en nærare analyse av rekneskapet, herunder også ei oversikt over alle avsetningar/bundne midlar, til neste styremøte.*

21/17 Årsrapport HVL 2016/17

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	21/17

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar Årsrapport 2016/2017
2. Styret signerer årsrapporten og leiarkommentarane til dei gamle institusjonane sine rekneskap for 2016.
3. Rektor sørger for at eventuelle kommentarar og innspel vert innarbeidd i dokumentet før det vert sendt til Kunnskapsdepartementet innan fristen 15.mars.

Møtebehandling

Rektor innleia.

Styret drøfta saka og gav ros til det omfattande arbeidet som var lagt ned i utarbeidinga av årsrapporten. Styret ville gjerne at rapporten frå styret meir tydeleg kunne framheve styret sine framtidsvisjonar for HVL. Det vart også peikt på at den gode skildringa av Kronstad Campus kunne supplerast med noko informasjon om alle studiestadene. Styret bad også om at det i rapporten vart gitt meir informasjon om korleis bruken av nettsida fusjonsinfo.no har variert undervegs i fusjonsprosessen.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

1. *Styret vedtar Årsrapport 2016/2017*
2. *Styret signerer årsrapporten og leiarkommentarane til dei gamle institusjonane sine rekneskap for 2016.*
3. *Rektor sørger for at eventuelle kommentarar og innspel vert innarbeidd i dokumentet før det vert sendt til Kunnskapsdepartementet innan fristen 15.mars.*

22/17 Utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet i 2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	22/17

Forslag til vedtak:

Styret ber rektor om å sende inn følgende utviklingsmål som grunnlag for utviklingsavtale med departementet innan 15. mars 2017.

- HVL skal gjennom utdanning, forskning, innovasjon og samhandling bidra til bærekraftig utvikling på Vestlandet.
- HVL skal ha fleire nasjonale og internasjonale FOU miljø som støtter oppunder universitetsambisjonen.
- HVL skal prioritere internasjonalt forskings- og innovasjonssamarbeid og aktivitet, i tillegg til å auke internasjonalisering av utdanningane heime og ute.
- HVL skal være attraktiv og tett på studentane sine og være kjent for kvalitet i utdanninga.

Styret vil bli haldt orientert om dialogen med departementet og vidareutvikling av utviklingsmåla fram mot en endelig utviklingsavtale, som vil liggje føre i slutten av 2017.

Møtebehandling

Styreleiar innleia og rektor presenterte saka.

Styret peika på at verksemdsmåla er gode og legg vekt på heilt sentrale mål men at dei er formulert som litt vide, og at dei som ei følgje av det kan bli vanskelege å operasjonalisere. Det er difor positivt at dei kjem til å bli spissa meir undervegs i dialogen om utviklingsavtalen som HVL skal inn i med Kunnskapsdepartementet. Styret ser fram til å bli orientert om dialogen med departementet.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Styret ber rektor om å sende inn følgjande utviklingsmål som grunnlag for utviklingsavtale med departementet innan 15. mars 2017.

- *HVL skal gjennom utdanning, forskning, innovasjon og samhandling bidra til berekraftig utvikling på Vestlandet.*
- *HVL skal ha fleire nasjonale og internasjonale FOU miljø som støtter oppunder universitetsambisjonen.*
- *HVL skal prioritere internasjonalt forskings- og innovasjonssamarbeid og aktivitet, i tillegg til å auke internasjonalisering av utdanningane heime og ute.*
- *HVL skal være attraktiv og tett på studentane sine og være kjent for kvalitet i utdanninga.*

Styret vil bli haldt orientert om dialogen med departementet og vidareutvikling av utviklingsmåla fram mot ein endelig utviklingsavtale, som vil liggje føre i slutten av 2017.

23/17 Revidert budsjett 2017

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	23/17

Forslag til vedtak/innstilling:

Auka SAKS-tildeling på 16 mill kr i høve til sak 47/16 vert disponert i samsvar med vedlegg til saka.

Midlar til nye studieplassar og rekrutteringsstillingar blir tildelt i tråd med sak 09/17 og 10/17.

Rektor fordeler 3,9 mill kr i øyremarka tildeling til vitskapleg utstyr.

Rektor får fullmakt til å sjå ramme for felles HVL-budsjett og SAKS-budsjett i samanheng, og vurdere justeringar i budsjettet.

Møtebehandling

Rektor innleia. Kirsten Bakken svara på spørsmål.

Styret gir tilslutning til det reviderte budsjettet.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Auka SAKS-tildeling på 16 mill kr i høve til sak 47/16 vert disponert i samsvar med vedlegg til saka.

Midlar til nye studieplassar og rekrutteringsstillingar vert tildelt i tråd med sak 09/17 og 10/17.

Rektor fordeler 3,9 mill kr i øyremarka tildeling til vitskapleg utstyr.

Rektor får fullmakt til å sjå ramme for felles HVL-budsjett og SAKS-budsjett i samanheng, og vurdere justeringar i budsjettet.

24/17 Internrevisjon ved HVL 2017 samt revisjonsplan

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	24/17

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar at HVL deltar i internrevisjonssamarbeidet som allereie er etablert for HiB, UiA, Nord og UiS ut 2017.
2. Styret ber om å få en vurdering av samarbeidsforma samt forslag til form for vidare internrevisjon frå 2018 i løpet av hausten 2017.
3. Styret ber XXXX om å være styrets kontaktperson for leder av internrevisjonsgruppa.
4. Styret vedtar den førelagde revisjonsplanen for 2017.

Møtebehandling

Rektor presenterte saka.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

1. *Styret vedtar at HVL deltar i internrevisjonssamarbeidet som allereie er etablert for HiB, UiA, Nord og UiS ut 2017.*
2. *Styret ber om å få en vurdering av samarbeidsforma samt forslag til form for vidare internrevisjon frå 2018 i løpet av hausten 2017.*
3. *Styret ber Arvid Hallén om å være styrets kontaktperson for leder av internrevisjonsgruppa.*
4. *Styret vedtar den førelagde revisjonsplanen for 2017.*

25/17 Oppfølging av sak om leining og fagleg organisering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Høgskulestyret	09.03.2017	25/17

Forslag til vedtak:

Styret tek saka til vitande

Møtebehandling

Rektor presenterte saka.

Utgangspunktet for saka er at vedtak om fagleg organisering vart gjort utan at det vart gitt tilbod til organisasjonane om forhandlingar slik Hovudavtalen seier. Organisasjonane har bedt om at saka vart handsama på nytt.

Rektor og styreleiar erkjente at saka ikkje vart handsama i samsvar med hovudavtalen men gjekk inn for at saka ikkje vart realitetsvurdert på nytt.

Styret drøfta saka. Fleire meinte at det var ei ripe i lakken at sakshandsaminga ikkje vart gjort rett, medan andre la vekt på at ansvaret for å be om forhandlingar fell på begge partar, sjølv om arbeidsgjevar har hovudansvaret for dette. Det vart peika på at det ikkje er kome fram nye moment i saka og ei ny behandling kan ikkje ventast å gi ein annan konklusjon. Rektor la også vekt på at det ville bli lagt stor vekt på at forhandlingsretten vart ivareteken i nye saker.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

Styret tek saka til vitande.

Saknr	Arkivsak	Tittel
3/17	17/00146-5	Orienteringar til styremøte 03/2017

- Sak O-03/17-1 **Protokoll frå styremøte 02/17**
Ingen merknadar
- Sak O-03/17-2 **Årshjul 2017, per mars**
- Sak O-03/17-3 **NOKUT tilsyn med bachelor i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie**
Styret bad om å få ei sak om dette på sakskartet før NOKUT skal ha tilbakemelding 1. oktober. Saka må inkludere ein tidsplan for tiltaka som skal settast inn, inkl. ressursplan for gjennomføring av tiltaka.
- Sak O-03/17-4 **Studiebarometeret 2016**
Styret peika på at Studiebarometeret er eit godt verktøy for å avdekke kva for studieprogram ved HVL som presterer bra og ikkje, men diverre kjem det ikkje dei tala så godt fram i saksframlegget. Det er også for mykje fokus på region framfor utdanningstypar.

Det vart lagt fram to orienteringssaker som ikkje var sendt ut med sakspapira:

- Sak O-03/17-5: **Gymnasbygget i Sogndal – oppsummeringsnotat**
Rektor peika på at styret fekk saka til orientering slik at ein ikkje tapte tid på å vente. Rektor peika samstundes på at det på neste styremøte vert lagt fram ei sak om dei samla arealspørsmåla for HVL
- Sak O-03/17-6 **Orientering om forprosjekt – Kurantbygg campus Kronstad**

Styret tek sakene til orientering.

Årshjul /Sakskart 2017 for styret ved Høgskulen på Vestlandet pr. 1. april

Endeleg framdriftsplan for OU-programmet og saker til styret som følgje av det er ikkje klart endå. Dette vil bli tatt inn i årshjulet til styremøtet 11.5.

Dato	Sted	Saker som følge av fusjon	Faste saker	Aktiviteter/Frister
19.jan	Sogn og Fjordane	-Økonomiinstruks og styrets økonomiske ansvar -Tilsetting i midlertidig leing ny GLU - Delprosjekt ledelse og faglig organisering - o Diskusjonsgrunnlag utdypning av modeller	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Tildelingsbrev fra KD - o Årshjul for styret 2017	
16.febr	Stord/Haugesund	-Delprosjekt ledelse og faglig organisering - o Vedtak ledelse på nivå 1, faglig organisering nivå 2 og prinsipp for organisering av nivå 3 -Prosjekt faglig plattform, profil og strateg - o Vedtak faglig profil og prinsipp for samkjøring av utdanninger -Delprosjekt administrativ organisering - o 1. behandling -Areal og arealutvikling HVL (o-sak) – 2.delrapport (utsatt) - Innspel årsplan og utviklingsmål -nye rekrutteringsstillinger og studieplasser	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Studiebarometer	KD frist: 10.02. Innsending av regnskap 2016 (administrativt)
09.mars	Bergen	-Utlysning av lederstillinger nivå 1 og 2 -Delprosjekt administrativ organisering - o 2. behandling – vedtak -Utviklingsavtale/utviklingsmål -Felles kvalitetssikringssystem - plan for prosess -organisasjonsutviklingsprosjekt	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - Årsrapport 2016 (inkl. plan og regnskap 2016) – vedtak - Revidert budsjett 2017 - Orientering om studiebarometer	KD frist: 15.03. Innsending av Årsrapport 2016, plan 2017 og regnskap 2016

Dato	Sted	Saker som følge av fusjon	Faste saker	Aktiviteter/Frister
31.mars	Sogn og Fjordane	Møte AVLYST		
20.april	Stord	- Tilsetting av prorektorer - Økonomisk status og analyse for HVL - Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjar i HVL - Oversikt over aktuelle areal og byggsaker	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - Søkertall - Opptaksrammer 17/18 nærregion Bergen - Oppstart masterstudie "Maritime operations" - Revisjonsrapport 2016 (tidligere HiB) - Søkertal 2017/18 (munnleg)	
11.mai	Bergen	- Budsjettfordelingsmodell (evt juni) - o Forslag til prinsipp for budsjettfordelingsmodell - Prosess for strategiplanarbeidet (evt i juni) - Utviklingsavtale/utviklingsmål - Tilsetting av dekaner – vedtak	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - Rammer for opptak og endelig studieportefølje for førstkommende studieår (også EVO) – vedtak - Tilstandsrapport – vedtak - Deltagelse i etatstyringsmøte	

Dato	Sted	Saker som følge av fusjon	Faste saker	Aktiviteter/Frister
15.juni	Sogn og Fjordane	-Framlegg til strategisk arealplan - o Vedtak - Delprosjekt universitetsambisjon - o Vedtak av plan for universitetsambisjon	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Rapportering 1. tertial (økonomi, personal, HMS, studie og forskning, årsplan/satsingsområde r/org.utv.prosj) nøkkeltall - o Regnskap 1. tertial 2017(rektor godkjenner) - Studentopptak, Internasjonalisering, (kan inkl. i hovedrapport) - Styrets handlingsplan og evaluering av eget arbeid - Oppnevning til utvalg (aktuelt å ha som fast sak framover)	KD frist: 01.06. Innsending av Regnskap for 1. tertial 2017
31.aug	Stord/Haugesund	-Utviklingsavtale/utviklingsmål -reglement (i april) og policy for aksjekjøp/selskapsdanning	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Etatsstyringsmøte	Styret møter en enhet?

Dato	Sted	Saker som følge av fusjon	Faste saker	Aktiviteter/Frister
28.sept	Bergen	- Økonomiske forpliktelser/langtidsbudsjett - Budsjettfordelingsmodell - o Endelig budsjettfordelingsmodell - vedtak	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Rapportering 2. tertial (økonomi, personal, studie og forskning – årsplan/satsingsområde r/org.utv.program) nøkkeltall - Forslag til endringer/nye tilbud i studieporteføljen for neste studieår – vedtak - Regnskap pr.2.tertial til KD	KD frist: 01.10. Innsending av regnskap for 2. tertial 2017
26.okt	Sogn og Fjordane	-Strategiplan – drøfting tema	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - o Statsbudsjettet - Budsjett 2018 1. behandling – vedtak - Innspill til budsjett 2019 KD – vedtak - Årsrapporter (læringsmiljø, klage- og skikketshetsnemnd) - Årlig risikovurdering –grunnlag for årsplan	Risikovurderingsseminar med styret og ledelsen ved HVL - grunnlag for årsplan KD frist: 01.11. Innsending av budsjett for 2019

Dato	Sted	Saker som følge av fusjon	Faste saker	Aktiviteter/Frister
30.nov.	Stord/Haugesund	-Strategiplan – drøfting tema	- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - Endelig studieportefølje for neste studieår – vedtak - Orientering om inntaksrapport	Samordna opptak frist : 1.12.Endelig studieportefølje for 2018/19
21.des.	Bergen		- Godkjenning av protokoll - Orienteringer - Budsjett 2018 2. behandling – vedtak (evt 30.nov) - Utkast til årsplan for 2018 for styret ved HVL.	

From: Trude Engebretsen
Sent: 14. mars 2017 13:31
To: 'KD-ForvUH@kd.dep.no'
Cc: 'zhyu@kd.dep.no'
Subject: Deltakelse på fellesmøte den 5. april

Hei

Fra Høgskulen på Vestlandet møter rektor Berit Rokne, Styreleder Arvid Hallèn og koordinator for utviklingsavtaler Trude Engebretsen til fellesmøte om utviklingsavtaler.

Venleg helsing

Trude Engebretsen

Kontorsjef / Avdeling for helse- og sosialfag / Høgskulen på Vestlandet

Tlf: +47 55 58 78 86 Rom KRN-Q213 **Besøksadresse:** Bjørnsonssgaten 29, Bergen

Postboks 7030 5020 Bergen

Mobilnummer: +47 9510 4780

www.hvl.no | twitter.com/hvl | facebook.com/hvl.no

Kunnskapsdepartementet, Universitets- og
høgskoleavdelingen

Deres ref.:

Vår ref.:
17/02689-6

Dato:
13.03.17

Utviklingsavtale - første utkast til utviklingsavtale med KD

Vi viser til tildelingsbrevet for Høgskulen på Vestlandet (HVL) 2017 datert 22.12 og til fellesmøte med Kunnskapsdepartementet den 18. januar.

HVL har utarbeidet innspillet med forankring i fusjonsplattformen og i øvrige plandokumenter for institusjonen. Målene bygger oppunder sektormålene og gjenspeiler de overordnede prioriteringene til HVL fram mot 2020.

De følgende utviklingsmål vil være et godt utgangspunkt for videre diskusjoner med departementet.

- HVL skal gjennom utdanning, forskning, innovasjon og samhandling bidra til bærekraftig utvikling på Vestlandet.
- HVL skal ha flere nasjonale og internasjonale FOU miljø som støtter oppunder \universitetsambisjonen.
- HVL skal prioritere internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid og aktivitet, i tillegg til å øke internasjonalisering av utdanningene hjemme og ute.
- HVL skal være attraktiv og tett på studentene sine og være kjent for kvalitet i utdanningen

Innspillet tar utgangspunkt fra HVL sitt fortrinn, utviklingspotensial og utviklingsbehov framover, sett i lys av situasjonen for sektoren samlet sett og langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Målene i utviklingsavtalen skal forankres i høgskolen sin framtidige målstruktur og blir en del av strategiplanen som vil inngå i den ordinære plan- og virksomhetsoppfølgingen.

HVL sin prosess

I styresak HVL 008/17 ble departementets planer for pilotprosjektet presentert og styret fikk forelagt de 6 virksomhetsmålene for 2017 med noen problemstillinger og ansatser til arbeidet med utviklingsavtalen. Styret fikk således anledning til å gi innspill og føringer til arbeidet. Styret sin drøfting resulterte i følgende 4 mål/områder, tatt ut fra HVL sine 6 virksomhetsmål for 2017. Målene er også basert på innspill fra stor og liten ledergruppe. Styret og de to ledergruppene har vært gode innspills partnere og prosessen har vært god og skapt mye engasjement.

Postadresse
Høgskulen på Vestlandet
Postboks 7030
5020 Bergen
post@hvl.no
Side 178 av 180

Telefon
55585800
Internett
<http://www.hvl.no>
Org.nr. 974 652 366

Fakturaadresse
Høgskulen på Vestlandet
Fakturamottak
Postboks 363 Alnabru
0164 Oslo

Avdeling
HiB Avdeling for
helse- og sosialfag

Saksbehandler
Trude Engebretsen
Telefon:

Utviklingsmålene

1. HVL skal gjennom utdanning, forskning, innovasjon og samhandling bidra til bærekraftig utvikling på Vestlandet.

HVL skal være en viktig aktør for innovasjon og framtidig verdiskaping på Vestlandet med fokus på utvikling av utdanningene og profesjonene for å bidra til en bærekraftig utvikling. HVL skal levere kandidater til arbeidslivet med oppdatert kunnskap og kompetanse for å fylle regionenes behov for arbeidskraft. Det gode og tette samarbeidet med regionene skal videreføres og videreutvikles. HVL skal styrke og utvikle forskingsmiljø på tvers av nærregioner, fag og næringsliv.

Tiltak/Mål 2020:

HVL skal aktivt inkludere regionen sitt arbeids- og næringsliv i utforming av studietilbud og i forsknings- og utviklingsarbeid.

HVL skal kartlegge utdannings- og kompetansebehovene i vestlandsregionen, for å få større faglig og administrativ kraft i samhandlingen med samfunns-, arbeids- og næringsliv.

HVL skal satse på og utvikle sterke og dynamiske forskingsmiljø på tvers av nærregioner, fag og profesjoner.

2. HVL skal ha flere nasjonale og internasjonale FOU miljø som støtter oppunder universitetsambisjonen.

Høgskulen på Vestlandet har en klar ambisjon om å bli universitet med en profesjons- og arbeidslivrettet profil. Det skal bygges sterkere og mer solide fag- og forskingsmiljø som sitter spor både nasjonalt og internasjonalt.

Tiltak/Mål 2020:

Utarbeide plan for universitetsambisjonen.

Kartlegge kompetansebehov jfr. Universitetsambisjonen.

Legge til rette for å etablere nye forskergrupper.

Målrettet bruk av rekrutteringsstillinger.

Drive og utvikle ph.d.-program på sentrale fagområder for HVL.

Utarbeide strategi for utdanningskvalitet.

Utarbeide strategi for FOU-virksomhet.

3. HVL skal prioritere internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid og aktivitet, i tillegg til å øke internasjonalisering av utdanningene hjemme og ute.

HVL skal være offensiv internasjonalt gjennom forpliktende opplegg for mobilitet i alle utdanningssykluser, tilby fleksible ordninger for ansattmobilitet og være synlige internasjonalt gjennom økt ekstern finansiering av utdanning og forskning.

Tiltak/Mål 2020:

Utarbeide strategi for internasjonalisering, hjemme og ute.

Utvikle system for ansattmobilitet.

Øke antallet inn- og utvekslingsstudenter, spesielt Erasmus+.

Øke eksternfinansiering gjennom EU.

4. HVL skal være attraktiv og tett på studentene sine og være kjent for kvalitet i utdanningen

HVL skal svare bedre på de omstillings- og endringsbehova som vil komme og bli en konkurransedyktig og attraktiv institusjon for studenter og fagpersoner. HVL skal også være attraktiv og tett på studentene sine og være kjent for å ha landets mest fornøyde studenter som trives og lykkes. Det skal legges til rette for et godt studiemiljø og god studentvelferd på studiestedene. Høgskulen på Vestlandet sin digitale satsing skal være i kunnskapsfronten. Satsingen skal sikre effektiv kunnskaps- og informasjonsdeling og utvikle framtidsrettet utdannings-, arbeids- og læringsfellesskap. HVL skal imøtekomme og være tett på trendene, behovene og ny teknologi som en ser innenfor høyere utdanning. HVL skal være best i Norge i studentene sin medvirkning og eierskap(studiebarometer).

Tiltak/Mål 2020:

Utvikle studiemiljøet og studentvelferden som gir seg utslag i økt studenttilfredshet.

Legge til rette for økt medvirkning både i utdanning og i forskning.

Videre prosess

Til høgskulestyret sitt møte i mai legges det fram et mer utarbeidet utkast til avtale, inkludert virkemidler og styringsparametere. Målene i utviklingsavtalen skal til denne saken operasjonaliseres og være en del av eller samordnet med HVL sin øvrige målstruktur. Til møtet med departementet den 5. april deltar rektor Berit Rokne, styreleder Arvid Hallèn og koordinator for utviklingsavtaler Trude Engebretsen. Forslag til møtetidspunkt i oktober er datoer i uke 40 eller 41.

Vi ser fram til å ha en felles dialog om innholdet i utviklingsavtalene og for å drøfte utviklingsmålene, målene og ambisjonsnivået med departementet og de øvrige pilotinstitusjonene.

Med hilsen

Berit Rokne

Trude Engebretsen

Rektor

Kontorsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskreven signatur.